

EDINS

NÄRA NACKA:

DÄR STADENS PULS MÖTER NATURENS LUGN

ÖVERSIKTSPLAN FÖR NACKA KOMMUN 2050

Samrådsversion 2024-08-29

FÖRORD

INNEHÅLL

KAPITEL 1 : UTGÅNGSPUNKTER OCH MÅLBILD

Vad är en översiktsplan?	4
Mål och målbild för Nacka	4
Genomförande av översiktsplanen	10
	14

KAPITEL 2: UTVECKLINGSINRIKTNING

Attraktiva bebyggelsemiljöer	16
Dynamiskt näringsliv	20
Sammanlänkade kommunikationer	22
Livskraftig natur- och vattenmiljö	24
Upplevelserikt och hälsofrämjande	26
Klimatsmart och robust	28
	30

KAPITEL 3: LOKALA UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

Västra Sicklaön	32
Östra Sicklaön och Boo	36
Fisksätra och Saltsjöbaden	40
Älta	46
	50

KAPITEL 4 : ALLMÄNNA INTRESSEN OCH PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Boende och service	54
Byggd miljö och landskap	56
Arbetsplatser och näringsliv	58
Mobilitet och transportsystem	64
Natur och ekosystemtjänster	66
Friluftsliv och grönområden	72
Klimatsmart och robust planering	80
Miljö- och hälsoskyddsrisiker	84
Teknisk försörjning	92
	100

Inledningen beskriver översiktsplanens funktion och hur den förhåller sig till andra styrdokument. Dessutom beskrivs de utgångspunkter som ligger till grund för planens övriga innehåll. Sådana utgångspunkter är till exempel globala utmaningar; befolkningsstillväxten, klimatutmaningen och socioekonomiska skillnader mellan stadsdelar. I avsnittet beskrivs den uppsatta målbilden för Nacka år 2050. Målen beskriver vilken bebyggelsemiljö och typ av struktur som eftersträvas i kommunen som helhet och grupperade efter områdestyp. Målen har en tydlig koppling till kommunens vision och varumärke och ska fungera som stöd i all planering och stadsbyggande.

I utvecklingsinriktningen visas de övergripande strukturerna för bebyggelse, natur och friluftsliv samt kommunikationer med ställningstagande för hur dessa strukturer bör utvecklas för kommunen som helhet samt ur ett mellankommunalt och regionalt perspektiv. Inriktningen redovisar långsiktiga intentioner i grova drag.

Detta kapitel beskriver, utifrån översiktsplanens mål, vilka utvecklingsmöjligheter som finns inom kommunens olika noder. Noderna är grupperade utifrån utvecklingstryck och möjligheter till hållbar tillväxt.

Ett antal viktiga sakfrågor för kommunens fortsatta utveckling beskrivs i kapitlet om värden och hänsyn. Här redovisas allmänna intressen som ligger till grund för översiktsplanens riktning, och vägledning i komplexa avvägningar mellan olika intressen på en övergripande nivå, vilket ska fungera som stöd i den kommande planeringen.

KAPITEL 1

UTGÅNGSPUNKTER OCH MÅLBILD

Det här kapitlet behandlar vad en översiktsplan är, hur den används och den dialog som föregått planförslaget. Den nya översiktsplanen syftar till att säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling för Nacka och dess invånare. Fokus ligger på att bevara och utveckla de unika kvaliteter och karaktärer som präglar kommunens olika områden, samtidigt som trevliga och trivsamma boende- och vistelsemiljöer skapas. Planen föreslår inga nya områden för bebyggelse, utan fortsätter att utveckla Västra Sicklaön och de lokala centrumområdena, i dialog med Nackaborna. Bra kommunikationer, ett blomstrande näringsliv samt bevarandet av kommunens gröna och blå områden är centrala delar i denna utveckling. Samtidigt tas ett program fram för att stärka den gröna och blå infrastrukturen i Nacka.

VAD ÄR EN ÖVERSIKTSPLAN?

Översiktsplanen är ett vägledande dokument som redovisar kommunens viljeinriktning för den långsiktiga mark- och vattenanvändningen. Planen ska bidra till en långsiktigt hållbar utveckling och främja en ändamålsenlig planering. Processen för översiktsplanering regleras genom plan- och bygglagen. Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan, som omfattar hela kommunen.

SÅ ANVÄNDS EN ÖVERSIKTSPLAN

Översiktsplanen har en lång tidshorisont och ska tydliggöra hur stadens fysiska utveckling bidrar till att uppnå kommunens vision genom att ge vägledning för hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras. En översiktsplan är inte juridiskt bindande, men har genom sin vägledande funktion en central roll för kommunens utveckling. Dess inriktning omsätts i detaljplaner och lov för mark och vatten vilka är juridiskt bindande.

Översiktsplanen är omfattande och täcker både in sakfrågor, så kallade allmänna intressen, och långsiktiga målsättningar för kommunens utveckling. Utpekade stadsutvecklingsområden eller utvecklingsstråk kan i många fall ligga långt fram i tiden. Det hjälper kommunen att styra projekt som ligger nära i tiden i rätt riktning. Denna översiktsplan redovisar utvecklingsmöjligheter för de kommande 25 åren. Många av de strategiska inriktningar som funnits med i tidigare

översiktsplaner är fortfarande önskvärda men har ännu inte realiserats. De har därför tagits med även i denna översiktsplan.

I översiktsplanen beskrivs även riksintressen enligt miljöbalken samt hur kommunen avser att tillgodose dessa. Översiktsplanen har också en viktig kommunikativ roll i att den tydliggör kommunens syn på framtida utveckling. Det möjliggör för Nackabor, myndigheter och andra intressenter att få en uppfattning om hur kommunen kan ställa sig till kommande anspråk på förändringar av olika områden och vilka effekter detta kan komma att få.

ÖP-PROCESSEN

Processen för översiktsplanen regleras i plan- och bygglagen vilket innebär att vissa krav behöver uppfyllas vid framtagande eller ändring av en översiktsplan. Förslaget ska samrådas med myndigheter, kommuner och andra som är berörda. Efter samrådet bearbetas förslaget utifrån bedömning av inkomna synpunkter, därefter ska kommunen låta förslaget granskas för att slutligen antas av kommunfullmäktige. För att öka tillgängligheten och användbarheten kommer översiktsplanen att digitaliseras inför granskning och antagande. Förslaget går nu in i en samrådsfas:

Analys och
tidig dialog

Samråd

Granskning

Antagande

Laga kraft

För att översiktsplanen ska fungera som vägledande dokument är det viktigt att den hålls uppdaterad och aktuell. Kommunfullmäktige ska under varje mandatperiod besluta om översiktsplanen är aktuell eller om den behöver revideras.

Tidig dialog kring Översiktsplanen

En viktig del av arbetet med översiktsplanen är dialogen med invånare och näringsliv. Därför beslutades att en tidig dialog skulle hållas, innan ett planförslag hade arbetats fram. Syftet var att samla in information och lokalkännedom som kan ligga till grund för det fortsatta arbetet med planen.

Den tidiga dialogen kring översiktsplanen Nacka 2050 genomfördes webbaserat mellan december 2023 och januari 2024 för att involvera invånare och verksamma i kommunens utveckling. Synpunkter samlades in via webbverktyget Placetoplan, där deltagarna kunde markera uppskattade platser och föreslå förbättringar direkt på en karta. Plattformen möjliggjorde både kvantitativa och kvalitativa data. Information spreds via postutskick, sociala medier och kommunens hemsida. Totalt inkom 5217 synpunkter där 2551 av dem var platsspecifika, främst från personer mellan 40–49 år.

Resultatet kan sammanställas genom fyra huvudrubriker:

- **Bevarande av grönområden:** Starkt engagemang för att bevara och utveckla Nackas gröna områden och naturreservat för att förbättra livskvaliteten
- **Balanserad bebyggelseutveckling:** Önskan om varsam och balanserad utveckling som tar hänsyn till Nackas natur- och kulturvärden.
- **Utveckling av kultur och fritidsaktiviteter:** Efterfrågan på fler kultur- och fritidsaktiviteter, inklusive idrottsanläggningar och evenemangsplatser.
- **Förbättrad trafiksituation:** Förslag på att förbättra kollektivtrafiken, säkrare gång- och cykelvägar, samt åtgärder för att minska trafikbelastningen och öka trafiksäkerheten.

Resultaten visar på ett starkt engagemang för kommunens framtid, med fokus på att bevara och utveckla grönområden, balansera bebyggelseutvecklingen samt förbättra kultur-, fritids- och trafiksituationen.

Fördjupad dialog med ungdomar

För att komplettera den webbaserade dialogen och bättre fånga upp målgruppen ungdomar genomfördes under våren fördjupade dialogaktiviteter på fritidsgårdar och gymnasium i samverkan med White Arkitekter. Denna dialog fokuserade specifikt på ungdomars behov och deras perspektiv på Nackas framtid, den nya översiktsplanen och dess målbild.

Genomförda aktiviteter:

1. En workshop på Nacka gymnasium (29 april 2024) med 13 elever från årskurs 2, som studerar hållbar samhällsbyggnad.
2. Intervjuer med 15 ungdomar på Tvåans fritidsgård i Nacka Forum (11 april 2024).
3. Intervjuer med 10 ungdomar på Saltsjöbadens fritidsgård (26 april 2024).

Diskussionsfrågor:

- Hur upplever ni dagens Nacka jämfört med framtidsvisionen i översiktsplanen?
- Är målen och framtidsbilderna för Nacka rimliga?
- Finns det något perspektiv som saknas?

Ungdomarna upplevde att Nackas identitet väl speglas i Målbild 2050: ”Nära Nacka – där stadens puls möter naturens lugn.” De geografiska målbilderna kändes relevanta och speglar dagens Nacka, med potential att stärka dess karaktär, särskilt genom mer stadspuls och utbud i centrala Nacka och lokalsamhällena.

Viktiga medskick från ungdomarna:

- Stärkt kollektivtrafik inom kommunen.
- Fler idrottsplatser och aktiva ytor.
- Minskad och hanterad segregation.
- Bevarande av grönområden.
- Tillgängliggörande av natur och badplatser.

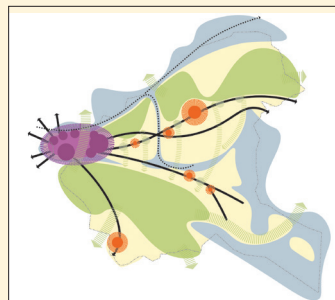
Resultatet från både den webbaserade dialogen och en sammanställning av ungdomsdialogen finns att läsa i sin helhet på kommunens hemsida.

ÖVERSIKTSPLANEN DELAS IN I FÖLJANDE DELAR:

Utvecklingsinriktning

Denna del av översiktsplanen skisserar kommunens övergripande strategier för att uppnå en hållbar utveckling utifrån den fysiska planeringens perspektiv, och innehåller följande kategorier:

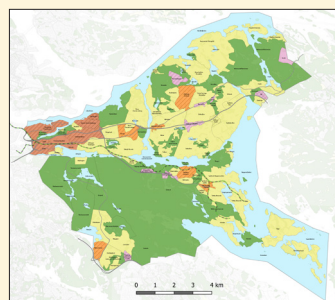
- Bebyggelse
- Natur och friluftsliv
- Kommunikationer

Mark- och vattenanvändning

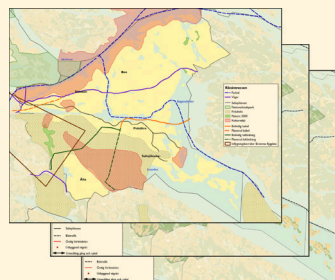
Här fastställs hur olika mark och vattenområden i kommunen ska användas för att stödja de uppsatta målen. Nackas översiktsplan innehåller följande markanvändningskategorier:

- Mångfunktionell bebyggelse
- Lokalt centrum
- Sammanhängande bostadsbebyggelse
- Verksamhetsområden
- Natur och friluftsområden
- Vattenområde

Riksintressen och andra värden

I denna del beskrivs bland annat kommunens värdebärande natur- och kulturmiljöer, sociala värden och miljörisker samt särskilt hänsynstaganden och vägledningar kopplat till dessa.

NATIONELLA OCH REGIONALA MÅL

Agenda 2030

FN:s 17 globala mål är integrerade och odelbara och omfattar samtliga tre dimensioner av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. Målen är en självklar utgångspunkt inom översiktlig planering, där vissa delmål har särskild tyngd:

11. Hållbar stads- och samhällsplanering

Detta mål handlar om att skapa inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara städer och samhällen. Inom översiktsplanering kan detta mål återspeglas genom att främja en balanserad och hållbar utveckling av städer och regioner, med fokus på att integrera social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet.

13. Klimatåtgärder

Målet syftar till att bekämpa klimatförändringarna och dess påverkan. Inom översiktsplanering kan det vara relevant att integrera åtgärder för att minska klimatpåverkan, till exempel genom att främja kollektivtrafik, energieffektiva byggnader, förnybar energi och skydd av grönområden.

15. Hållbar användning av mark och hav

Målet syftar till att skydda, återställa och främja hållbar användning av ekosystem på land och i hav. Inom översiktsplanering kan det vara viktigt att identifiera och bevara värdefulla naturområden och ekosystemtjänster, samt att undvika skadliga ingrepp som kan hota biologisk mångfald och ekosystemens funktion.

12. Hållbar produktion och konsumtion

Målet handlar om att främja resurseffektivitet, hållbar hantering av avfall och miljövänliga produktions- och konsumtionsmönster. Inom översiktsplanering kan det vara relevant att främja en cirkulär ekonomi, stödja hållbara transporter och infrastrukturer, samt minska avfallsmängden och främja återvinning.

8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Detta mål handlar om att främja varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt och sysselsättning. Inom översiktsplanering kan detta mål återspeglas genom att skapa förutsättningar för lokala företag och näringslivsutveckling och planera för arbetsplatser nära bostadsområden.

Globala målen (Agenda 2030)

5. och 10. Jämställdhet och inkluderande samhällen

Dessa mål syftar till att uppnå jämlika livsvillkor genom att bland annat främja tillgänglighet för alla invånare, oavsett kön, ålder, funktionsnedsättning eller socioekonomisk bakgrund. Det kan inkludera att skapa inkluderande offentliga platser, tillgänglig infrastruktur och främja social integration

RUFS 2050

Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2050, innehåller en gemensam vision om att göra Stockholmsregionen till Europas mest attraktiva storstadsregion. Fyra övergripande mål ska bidra till att nå visionen som Region Stockholm tillsammans med länets kommuner och aktörer strävar mot:

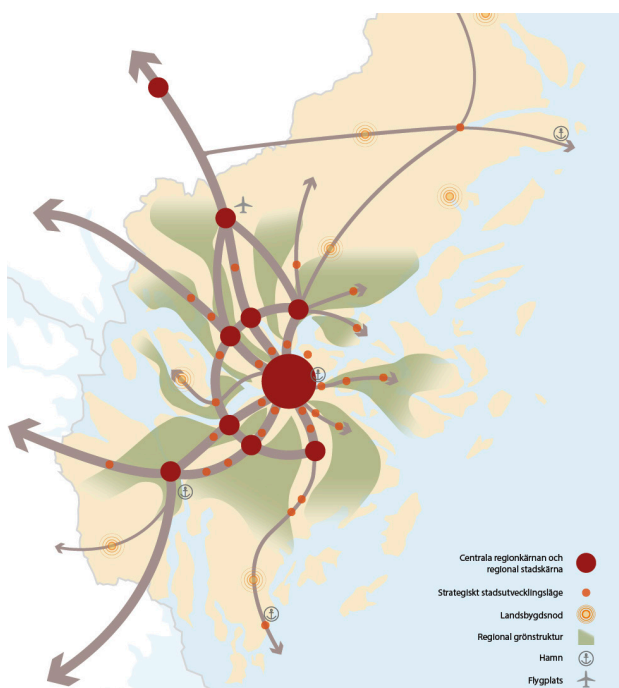
- En tillgänglig region med god livsmiljö – satsningar för att skapa attraktiva livsmiljöer för Stockholmsregionens invånare och styra mot ett mer transporteffektivt samhälle.
- En öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region – satsningar för att ta till vara kompetens och underlätta matchningen på arbetsmarknaden, fortsatt arbete på folkhälsoområdet och stärkta förutsättningar för barn och unga.
- En ledande tillväxt- och kunskapsregion – satsningar som stärker regionens forsknings- och innovationsmiljöer tillsammans med insatser som lockar fler utländska företagsetableringar och besökare.
- En resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp – insatser som ökar elektrifieringen av transporter, utveckling av klimat- och resurseffektiva stadskärnor runt om i länet.
- En ny regional utvecklingsplan med tidshorisont 2060 är under framtagande där Nacka tillsammans med länets övriga kommuner, näringsliv, akademi, civilsamhälle och myndigheter deltar. Utvecklingsplanen är planerad att antas under 2026 och är just nu ute på samråd.

Nacka i regionen

Enligt Regional Utvecklingsplan för Stockholmsregionen 2050 (RUF5) betraktas Nacka som en del av den centrala regionkärnan. Denna position ger kommunen särskilda möjligheter och potential som en del av storstaden, särskilt inom bostadsutveckling. Den huvudsakliga utvecklingen för Nacka pekas ut längs ett enda centralt regionalt stråk längs väg 222. Detta ger tydlighet och fokusering, men det kan också innebära vissa begränsningar med tanke på kapaciteten i transportsystemet. Det är viktigt att ta hänsyn till detta i planeringen av framtida infrastruktur och transporter för att säkerställa en smidig och effektiv rörlighet i hela Nacka kommun.

När det gäller natur och friluftsliv är Nacka-Värmdökilen och Tyrestakilen en del av kommunens gröna infrastruktur, vilket bidrar till hög boendekvalitet och attraktivitet. Att värna om och bevara dessa grönområden blir viktigt i planeringen för att skapa en balans mellan bebyggelse och natur samt erbjuda invånarna möjligheter till avkoppling och friluftsliv.

RUF5 2050 antar en tydlig inriktning på hållbarhet och anpassning till klimatförändringar. Nacka kommuns planering ligger i linje med dessa övergripande mål. För att säkerställa en sammanhållen och samordnad utveckling bör samarbete med intilliggande kommuner och regionala aktörer prioriteras.

Rumslig inriktning för Stockholmsregionen år 2050. Källa: Tillväxt- och regionplaneförvaltningen/RUF5 2050

Mellankommunala intressen

Många frågor som berör fysisk planering sträcker sig över kommungränsen och kräver samarbete med andra kommuner. Nedan redovisas de regionala och mellankommunala intressen som berör Nacka.

- Den kommunala bostadsförsörjningen är av intresse för den regionala bostadsförsörjningen vilket redovisas i kapitel 4 avsnitt Boende och service.
- RUF5 pekar ut Sickla och Centrala Nacka som del i den centrala regionkärnan, Nackas föreslagna utveckling för dessa delar redovisas i kapitel 3 avsnitt Nacka stad - En dynamiskt växande centralort med livfulla stadsmiljöer.
- Kollektivtrafik och Saltsjöbanan, pedelbåtstrafik samt utbyggnaden av tunnelbanan är av regionalt och nationellt intresse. Läs mer om utveckling av kollektivtrafiken i kapitel 2 avsnitt Kommunikationer, samt kapitel 4 avsnitt Mobilitet och transportsystem.
- De regionala cykelstråken som passerar genom Nacka är av regionalt intresse. Läs mer i kapitel 2 avsnitt Kommunikationer, samt kapitel 4 avsnitt Mobilitet och transportsystem.
- De gröna kilarna i Nacka, Tyrestakilen och Nacka-Värmdökilen, är områden av intresse för regionens gröntstruktur. Läs mer i kapitel 2 avsnitt Livskraftig natur- och vattenmiljö, upplevelserika och hälsosamma miljöer samt kapitel 4 avsnitt Natur och ekosystemtjänster.
- Nackas kust påverkas av Mälarens avrinningsområde och är av mellankommunalt intresse, läs mer i kapitel 4 avsnitt Miljö- och hälsoskyddsrisiker.
- Avfallsplaneringen är av regionalt och mellankommunalt intresse. Läs mer i kapitel 4 avsnitt Teknisk försörjning. Den långsiktiga energiförsörjningen i Stockholmsregionen är av regionalt intresse. Nackas fjärrvärmesystem är sammankopplat med ett större system som är av regionalt intresse. Läs mer i temat området Teknisk försörjning.

GLOBALA TRENDER

Världen står inför stora utmaningar där globala händelser som pandemier, cyberattacker, klimatförändringar och konflikter skapar osäkerhet och störningar som påverkar individer, näringsliv och offentlig sektor. Desinformation, dataintrång och en växande hotbild inom cybersäkerhet förstärker dessa utmaningar, samtidigt som behovet av försörjningsberedskap och civil beredskap har blivit mer påtagligt.

Men mitt i dessa utmaningar finns också möjligheter. Den ökade medvetenheten om hållbarhet, teknologiska framsteg och stärkta försörjningskedjor bidrar till att bygga ett mer resilient samhälle. Genom global samverkan och innovativa lösningar har vi chansen att skapa en tryggare och mer hållbar framtid.

När vi nu blickar framåt mot år 2050 är det viktigt att förstå de största trenderna som formar vår värld över tid. Sammanfattningsvis beskrivs nedan hur teknik, värderingar, klimatförändringar, demografi och globalisering påverkar vår framtid med koppling till den fysiska planeringen.

Teknik

Digitalisering och teknologisk utveckling omvandlar snabbt alla aspekter av livet, från arbetsmarknaden till vardagslivets bekvämligheter. Utvecklingen inom artificiell intelligens, automatisering och dataanalys förändrar hur vi arbetar, lever och interagerar med vår omgivning. Dessa framsteg ställer också nya krav på fysisk planering, där infrastruktur och byggnader måste anpassas för att möta behoven i en alltmer uppkopplad och tekniskt avancerad värld. Smarta städer, digitala tjänster och hållbara energilösningar är exempel på hur tekniken formar framtidens samhällen.

Värderingar

Samhälleliga värderingar förändras i takt med ökad medvetenhet om social rättvisa, mänskliga rättigheter och jämställdhet. Det ökade fokuset på demokrati och social inkludering påverkar också den fysiska planeringen, där det blir allt viktigare att skapa inkluderande och jämlika samhällen. Människors förväntningar på livskvalitet och välbefinnande ökar, vilket innebär att planeringen måste främja tillgången till gröna områden, rekreationsmöjligheter och trygga, hälsosamma miljöer. Dessutom ökar intresset för hållbar konsumtion och etiska affärsmodeller, vilket påverkar både ekonomisk planering och stadsutveckling.

Klimatförändringar

Klimatförändringarna utgör en av de mest kritiska utmaningarna för vår tid, med direkta och indirekta effekter på alla samhällsnivåer. I Sverige och Stockholmsregionen innebär det en förskjutning mot ett varmare och mer nederbördsrikt klimat, vilket ställer krav på anpassning i den fysiska planeringen. Hållbarhet är en nyckelfaktor, där fokus ligger på att minska koldioxidutsläpp, främja hållbara transporter och integrera grönområden i stadsstrukturen. Energiförsörjningen måste planeras med tanke på ökad elektrifiering och trycket på överföringskapaciteten. Samtidigt är det viktigt att förbereda för och hantera extrema väderhändelser som kan orsaka skador på infrastruktur och livsmiljöer.

Demografi

Demografiska förändringar har en stor inverkan på samhällsplaneringen. I Stockholmsregionen och Nacka ser vi en fortsatt befolkningstillväxt, vilket ökar behovet av bostäder, kollektivtrafik och samhällsservice. Åldrandet av befolkningen innebär att planeringen måste anpassas för att möta de specifika behoven hos en äldre befolkning, såsom anpassade boendeformer, tillgänglig infrastruktur och tillgång till vård och omsorg. Samtidigt kräver den växande befolkningen att nya bostadsområden och infrastruktur utvecklas på ett hållbart sätt för att säkerställa långsiktig livskvalitet.

Globalisering

Globaliseringen fortsätter att forma ekonomiska och kulturella mönster över hela världen, och dess effekter är tydliga även på lokal nivå. Handelsmönster förändras, internationell migration ökar och kulturell mångfald berikar samhällen, men skapar också utmaningar i form av integration och social sammanhållning. Den globala ekonomins dynamik påverkar även den lokala arbetsmarknaden och bostadsmarknaden, vilket ställer krav på en flexibel och anpassningsbar planering som kan möta de nya realiteterna. Samtidigt innebär globaliseringen att lokala samhällen behöver vara konkurrenskraftiga på en global skala, vilket kan innebära att utveckla attraktiva, innovativa miljöer som lockar både företag och individer från hela världen.

MÅL OCH MÅLBILD FÖR NACKA

Nackas vision - Öppenhet och mångfald

Kommunens vision bygger på att öppenhet är ett förhållningssätt som leder till mångfald. Att ha en vision som är ett förhållningssätt innebär att var och en är med och skapar det konkreta innehållet. Innebörden av öppenhet och mångfald utvecklas till exempel i de politiska partiprogrammen, i de kommunala verksamheterna, i olika privata företags verksamhetsplaner och i enskilda människors handlande.

Översiktsplanen förhåller sig till visionen genom att lägga grunden för en fysisk planering med människan i centrum, och med en tydlig struktur som skapar förutsättningar för en hållbar utveckling och samtidigt medger valmöjligheter och flexibilitet för framtida förändringar.

Kommunens övergripande mål

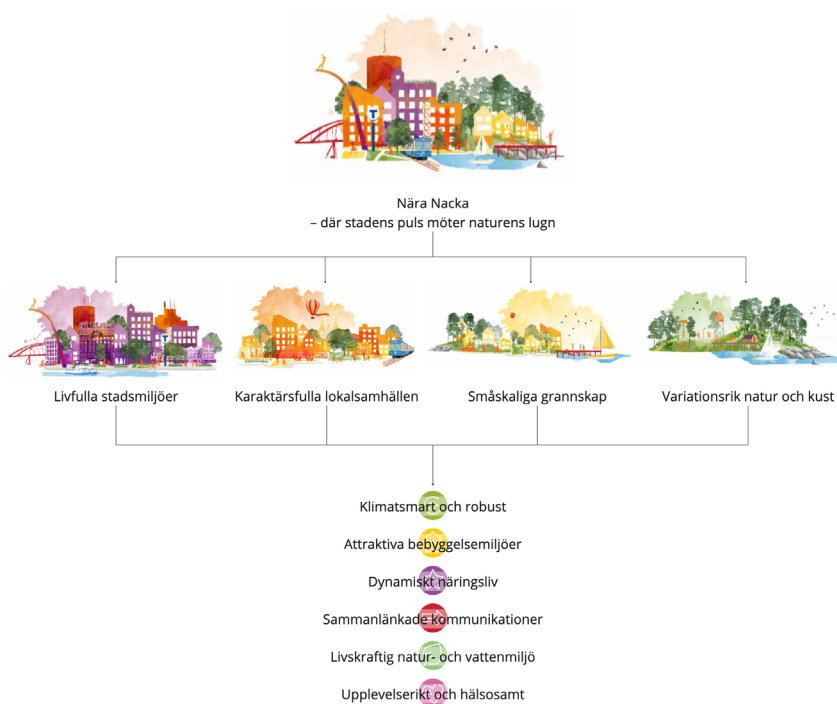
Nacka arbetar också i riktning mot ett antal övergripande mål som ska genomsyra planeringen:

- Bästa utveckling för alla
- Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka
- Stark och balanserad tillväxt
- Maximalt värde för skattepengarna.

Översiktsplanens mål för Nacka 2050

Inför framtagandet av översiktsplanen har den politiska viljan för utvecklingen samlats in och sammanfattats i målbilder för Nacka 2050. Målbilden är ett resultat av workshops med den politiska referensgruppen KSSU och berörda direktörer inom bland annat stadsutveckling, klimat- och miljö samt näringsliv.

De framtagna målbilderna grundar sig i viljan att förstärka Nackas unika kvaliteter i samklang med viktiga kärnvärden för en hållbar utveckling. Nedan visas en översikt över målstrukturen med en övergripande målbild, fyra geografiska målbilder för Nackas karaktärsområden samt sex kärnvärden som ska genomsyra all planering. Målbilderna utgör en viktig grund för översiktsplanens inriktning.

Målbilden i korthet

Nacka ska vara en kommun där stadspuls möter naturens lugn och där närheten till det invånarna behöver i vardagen är vägledande. I Nacka ska det vara möjligt att välja den boendemiljö som passar livets skede, i allt från livfulla stadsmiljöer till karaktärsfulla lokalsamhällen och småskaliga grannskap. Vår variationsrika natur och kust bidrar till livskvalitet och är ständigt närvarande för Nackas invånare.

Samtliga Nackas kommunalar ska vara klimatsmarta och robusta med motståndskraft inför framtida utmaningar. Det ska finnas utrymme för attraktiva bebyggelsemiljöer; ett dynamiskt näringsliv, sammanlänkade kommunikationer och livskraftig natur- och vattenmiljö. Hur dessa kärnvärden tar sig uttryck sker på olika sätt i kommunens olika delar; anpassat till de lokala förutsättningarna

Bilden visar målstrukturen med Nackas övergripande målbild, fyra karaktärsområden och de sex kärnvärdena som ska genomsyra planeringen för framtidens Nacka.

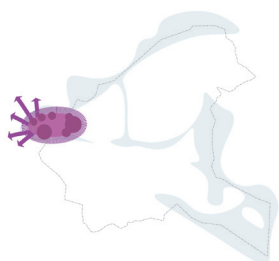
ÖVERGRIPANDE MÅLBILD:

NÄRA NACKA - DÄR STADENS PULS MÖTER NATURENS LUGN

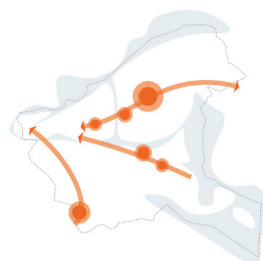
Nacka är en plats där naturen och stadslivet samspelar och de olika områdenas unika karaktärer och historia skapar en attraktiv variation. Nacka präglas 2050 av närhet i vardagen med bostäder för livets alla skeden, trivsamma och trygga miljöer där barn kan växa upp, samt skola, idrott och service på bekvämt avstånd. De byggda miljöerna är robusta och genomtänkta och har beredskap för framtida förändringar. Sammanlänkade kommunikationer gör det lätt att både ta sig till skolan, arbete och fritidsintressen på ett snabbt och klimatsmart sätt. Här frodas ett nyskapande och aktivt näringsliv med utrymme för både samarbete och innovation. Nackaborna har möjlighet att välja hur de vill bo, arbeta

och röra sig, vilket ger livskvalitet i vardagen.

Nackas natur med skogar, sjöar och kust finns ständigt närvarande och utvecklas både för människors rekreation och naturens mångfald. Nacka har utvecklats från sommarnöjen till lokala grannskap och från industri till stadskvarter och fortsätter att växa dynamiskt samtidigt som viktiga kulturmiljöer värnas. Här ryms en mångfald av miljöer med närhet till såväl puls och lokal gemenskap som lek och rofylldhet. Nacka är en trygg och trivsam kommun och den bästa platsen för barn att växa upp i. I Nacka samsas livfulla stadsmiljöer med karaktärsfulla lokalsamhällen, småskaliga grannskap och variationsrik natur och kust. Samspelet mellan Nackas unika identiteter skapar gemenskap och utbyte som bygger en stark helhet med öppenhet för framtiden.

Målbilden för Livfulla stadsmiljöer fokuseras i den fysiska planeringen främst till Västra Sicklaön (Centrala Nacka, Sickla samt Henriksdal-Kvarnholmen)

Målbilden för Karaktärsfulla lokalsamhällen fokuseras i den fysiska planeringen främst till de lokala noderna på Östra Sicklaön - Boo (Orminge, Björknäs och Ektorp), Fisksättra, Saltsjöbaden och Älta.

MÅLBILD KARAKTÄRSOMRÅDE 1:

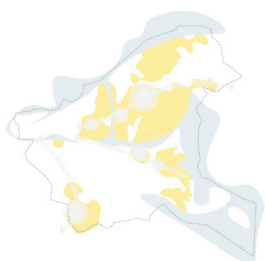
LIVFULLA STADSMILJÖER

Västra Sicklaöns identitetsstarka och livfulla stadsmiljöer är en naturlig del av huvudstaden med en urban miljö med puls och ett dynamiskt nöjes- och näringsliv. Här är det nära till allt från restauranger och kultur till idrott och bad. I naturbana Nacka är gator och torg grönskande och det finns inbjudande och lekfulla parker med en mångfald av aktiviteter. Det är enkelt att gå och cykla och det finns snabb kapacitetsstark och trygg kollektivtrafik med en flexibilitet för framtiden.

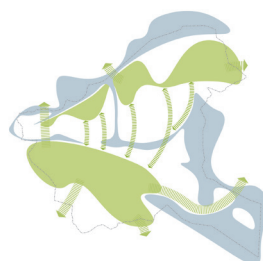
MÅLBILD KARAKTÄRSOMRÅDE 2:

KARAKTÄRSFULLA LOKALSAMHÄLLEN

Nackas lokalsamhällen har starka identiteter med egna karaktärer som präglas av lokal gemenskap, samtidigt som de är öppna och inbjudande. Det finns en variation av miljöer och boendeformer och det lokala företaget har en naturlig plats. Vardagsservice finns på gång och cykelavstånd vilket tillsammans med trygga allmänna kommunikationer gör det lätt att leva klimatsmart. En mångfald av mötesplatser skapar trivsel och det aldrig långt till lek. Områdena är grönskande och det är nära till både skog och vatten.

Målbilden för Småskaliga grannskap fokuseras i den fysiska planeringen främst till de omgivande bebyggelseområdena kring de lokala noderna.

Målbilden för Variationsrik natur och kust fokuseras i den fysiska planeringen främst till de stora sammanhängande naturområdena.

MÅLBILD KARAKTÄRSOMRÅDE 3:

SMÅSKALIGA GRANSKAP

Småskaliga Nacka erbjuder grannskap med varierande identiteter i lugna miljöer med möjligheter att utveckla det egna boendet. Samtidigt är det nära till lokalsamhällets service och utbud och den livfulla staden finns inom räckhåll via en tillförlitlig kollektivtrafik som kombineras med egna färdmedel. Grönskande trädgårdar bidrar till grannskapens särskilda karaktärer och samtidigt finns skogens promenadspår, sjöar och kusten med bad och båtliv runt knuten.

MÅLBILD KARAKTÄRSOMRÅDE 4:

VARIATIONSRIK NATUR OCH KUST

Nackas stora natur- och kustområden spelar en viktig roll i en växande region, dels för den biologiska mångfalden och dels för människors rekreation och hälsa. Här finns en sammanhängande grönstruktur som skapar goda förutsättningar för ekosystemens resiliens och arters långsiktiga fortlevnad. En stor del av grönstrukturen är skyddad som naturreservat. Natur- och kustområden är lättillgängliga och nås enkelt via tydliga entréer. Här finns en mångfald av friluftaktiviteter såsom vandringsleder, friluftsgårdar, strandpromenader, badplatser vid sjöar och kust samt båtliv. Här går det också att hitta tystnad och platser för återhämtning.

GENOMFÖRANDE AV ÖVERSIKTSPLANEN

MARKÄGANDE

Nacka kommun täcker en yta på 9 550 hektar och har historiskt sett dominerats av stora markägare som Danvikens hospital, Erstavik Fideikommiss, Boo gård och Velamsunds gård. Av dessa är Herman Petersen Fideikommiss AB fortfarande en av de största markägarna. Kommunen själv äger drygt 3 100 hektar, vilket främst består av naturreservat samt gatu- och parkmark, inkluderande en mindre andel obebyggd mark i alla kommundelar.

Största delen av den bebyggda marken i Nacka ägs av privata aktörer såsom fastighetsbolag, exploitörer, bostadsrättsföreningar och privatpersoner. Nästan hälften av kommunens landareal består av tätortsmark, där även planerad parkmark ingår. Resten utgörs av natur, såsom skog eller öppen mark.

EN STRATEGISK MARKPOLITIK

Kommunen äger relativt lite mark som inte är klassificerad som naturreservat eller planlagd allmän platsmark, vilket ibland skapar utmaningar när det gäller att hitta lämpliga platser för att bygga skolor, förskolor, särskilda boenden, äldreboenden samt idrotts- och fritidsanläggningar. För Nacka är strategisk markpolitik därför ett viktigt verktyg.

En tydlig markpolitik kan öka flexibiliteten och underlätta bostadsbyggande, infrastrukturutveckling och planering av gröna strukturer, vilket i sin tur bidrar till smidigare processer och större variation i kommunens utveckling.

SAMVERKAN MED ANDRA AKTÖRER

En attraktiv utveckling av kommunen förutsätter en kontinuerlig samverkan med stat, region, myndigheter och organisationer för att kunna genomföra översiktsplanens intentioner. Det regionala samarbetet är av yttersta vikt för planeringsfrågor som inte begränsar sig till den egna kommunen, till exempel infrastruktur, grönstruktur och platser för teknisk försörjning. Den starka befolknings och arbetsplatsutvecklingen kräver

ett bra samspel med regionen och Nackas närmaste grannkommuner såväl som branschaktörer.

Samband och kopplingar på regional nivå ska skapas och förstärkas där det är möjligt och nödvändigt. En avgörande del i detta samarbete är genomförandet av överenskommelser om infrastruktur mellan stat, region och kommun.

MARKNADSFÖRUTSÄTTNINGAR

Genomförandekraften i Nacka är beroende av marknadsförutsättningarna. Bostadsefterfrågan och marknadsmässiga förutsättningar för byggande över tid är generellt sett goda i hela kommunen, även om det kan variera mellan olika delar.

De centrala delarna av Nacka är särskilt attraktiva och erbjuder de bästa förutsättningarna för tillväxt i kollektivtrafknära lägen. I de mindre centrala delarna finns också en stor utvecklingspotential, speciellt på längre sikt, men utbyggnadstakten kommer sannolikt att vara lägre där.

Ett gynnsamt marknadsläge bör användas som en hävstång för kommunens stadsutveckling, där översiktsplanen spelar en nyckelroll genom att vägleda marknaden om kommunala prioriteringar och utvecklingsmöjligheter.

DIALOG MED NACKABORNA

I en växande kommun som Nacka är viktiga att genomföra i dialog med allmänheten innan det sker förändringar eftersom det innebär inverkan på platser och den miljö där vi bor och lever våra liv. Demokrati och hållbarhetsfrågor är prioriterade frågor för Nacka där delaktighet är ett viktigt verktyg.

Kommunen har ambitioner avseende kontinuerlig utveckling av möjligheterna för delaktighet inom stadsutvecklingsprocessen. Där exempelvis tidig kontakt och dialog kan bidra till att nya idéer och perspektiv tas tillvara inom kommunens planer.

Allmänhetens delaktighet är nödvändig för att ta del av den kunskap som finns kring närmiljö, vilket i sin tur leder till bättre och mer värdeskapande projekt. Att pröva nya former och digitala hjälpmedel för dialog och samtal är eftersträvansvärt, liksom vikten av återkoppling och utvärdering av en genomförd dialog för såväl översiktsplanen som efterföljande detaljplanering.

EKONOMI

En ekonomi i balans är avgörande för kommunens långsiktiga utveckling och för att Nacka ska fortsätta att vara attraktivt för sina invånare, näringsidkare och besökare. Detta innebär att kommunen måste hushålla med sina resurser på ett ansvarsfullt sätt, samtidigt som vi investerar i vackra och stimulerande offentliga miljöer, attraktiva boenden och främjar goda utvecklingsmöjligheter för både nya och befintliga företag.

En stabil ekonomi underlättas också av en flexibel struktur i översiktsplanen som kan anpassas till förändringar på marknaden och i konjunkturen. Det innebär också att utveckla en effektiv markanvändning och möjlighet att förnya och utveckla den byggda miljön så att den kan tillgodose skiftande behov över tid.

Översiktsplanens inriktning är vägledande och utgör en vision för framtiden, men det innebär inte att alla föreslagna åtgärder kommer att genomföras inom den angivna tidshorisonten. Målet är att skapa en hållbar ekonomisk grund som stödjer både nuvarande och framtida behov, vilket säkerställer att Nacka förblir en levande och attraktiv kommun.

KAPITEL 2

UTVECKLINGSSINRIKTNING

I utvecklingsinriktningen visas de övergripande strukturerna för bebyggelse, natur och friluftsliv samt kommunikationer med ställningstagande för hur dessa strukturer bör utvecklas för kommunen som helhet samt ur ett mellankommunalt och regionalt perspektiv. Inriktningen redovisar långsiktiga intentioner i grova drag.

Utvecklingsinriktningen för Nacka 2050 syftar till att förstärka kommunens befintliga kvaliteter och öka attraktionskraften genom att utveckla dynamiska stadsmiljöer i väst och förstärka lokalsamhällenas unika identiteter. Samtidigt som Nackas variationsrika villastruktur med småskalighet, rika kulturmiljöer och den gröna och blå infrastrukturen bevaras och utvecklas.

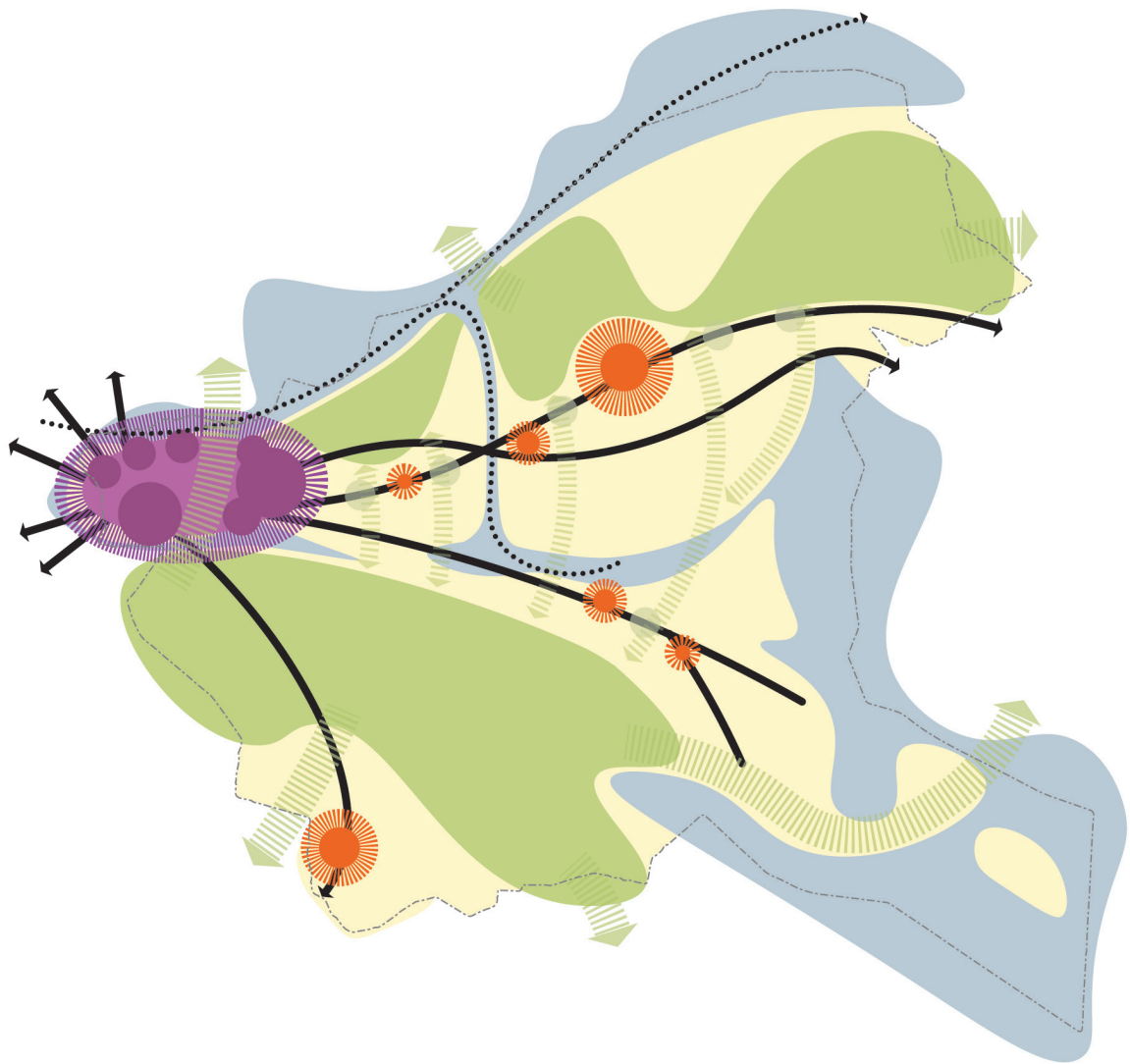
En betydande del av utvecklingen fokuseras på västra Sicklaön som en integrerad del av den centrala regionkärnan vilket förbättrar Nackas närhet till huvudstadens kvaliteter. Det övergripande transportnätverket kopplas samman med centrala Stockholm via tunnelbana och med norra Djurgårdsstaden genom östlig förbindelse av vägnätet, vilket stärker tillgängligheten för Nackaborna. Nya och utvecklade bytespunkter för kollektivtrafik underlättar smidiga övergångar mellan transportslag.

Ett särskilt fokus är tillgängliggörandet av Nackas många utflyktsmål för kultur- och friluftsliv. Kommunen arbetar med att skapa tydliga gröna entréer för gång, cykel och kollektivtrafik för att göra det enklare för Nackaborna att nå våra lokala sevärdheter och rekreationsområden.

Samtidigt värnar vi ekologiska värden genom att främja

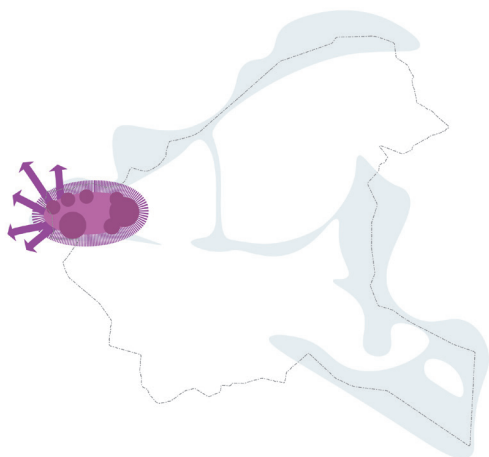
ett grönskande Nacka, vilket både gynnar Nackaborna och bevarar viktiga ekologiska samband. Åtgärderna omfattar skydd och förbättring av områden inom Nackas regionala kilar, såsom Nacka-Värmdökilen och Tyrestakilen, samt förstärkning av kopplingar mellan dessa områden.

Genom att utveckla vår del av den centrala regionkärnan, samtidigt som vi värnar lugnet som det relativt avskilda läget erbjuder, bejaker och förstärker Nacka sin attraktivitet för Nackaborna.

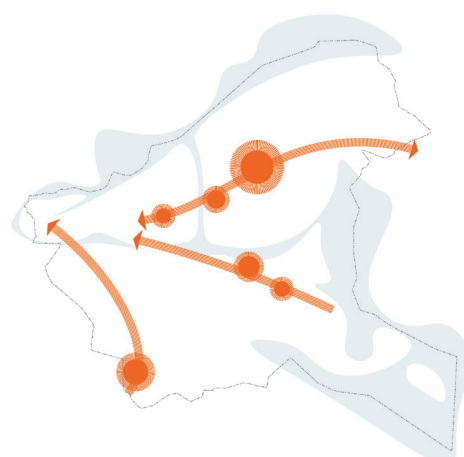

UTVECKLINGSSINRIKTINGENS KOPPLING TILL MÅLBILDERNA

För att få genomförandekraft i stadsbyggandet koncentreras den primära utvecklingen till ett antal utvecklingsstråk och områden med sinsemellan olika tyngdpunkter och prioriteringar:

+

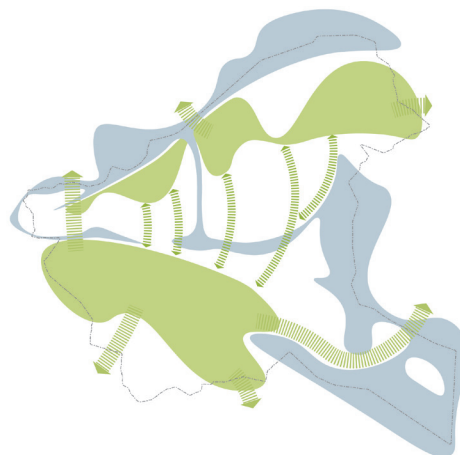
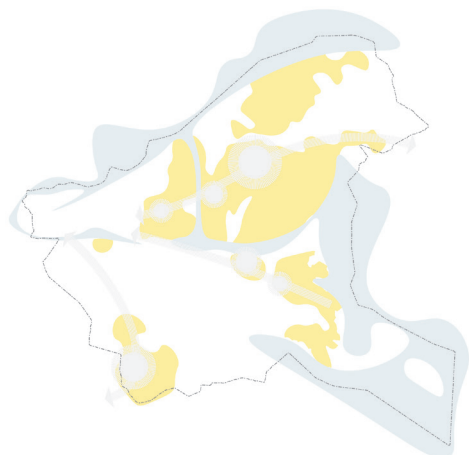

Livfulla stadsmiljöer

Nackas västra delar är en del av den växande storstaden. På västra Sicklaön fokuserar den fysiska planeringen huvudsakligen på att uppfylla målbilden för Livfulla stadsmiljöer. Utvecklingen riktas mot en tät och funktionsblandad bebyggelse där gående, cykling och kollektivtrafik prioriteras.

Karaktärsfulla lokalsamhällen

Inom kommunens tre huvudstråk för kommunikationer Östra Sicklaön- Orminge, Fisksåtra-Saltsjöbaden och Älta utvecklas de lokala nodeerna i enighet med målbilden för karaktärsfulla lokalsamhällen. Här möjliggörs för tätare lokala centrum som erbjuder service och mötesplatser till de närboende, samtidigt som de lokala krakterna bevaras.

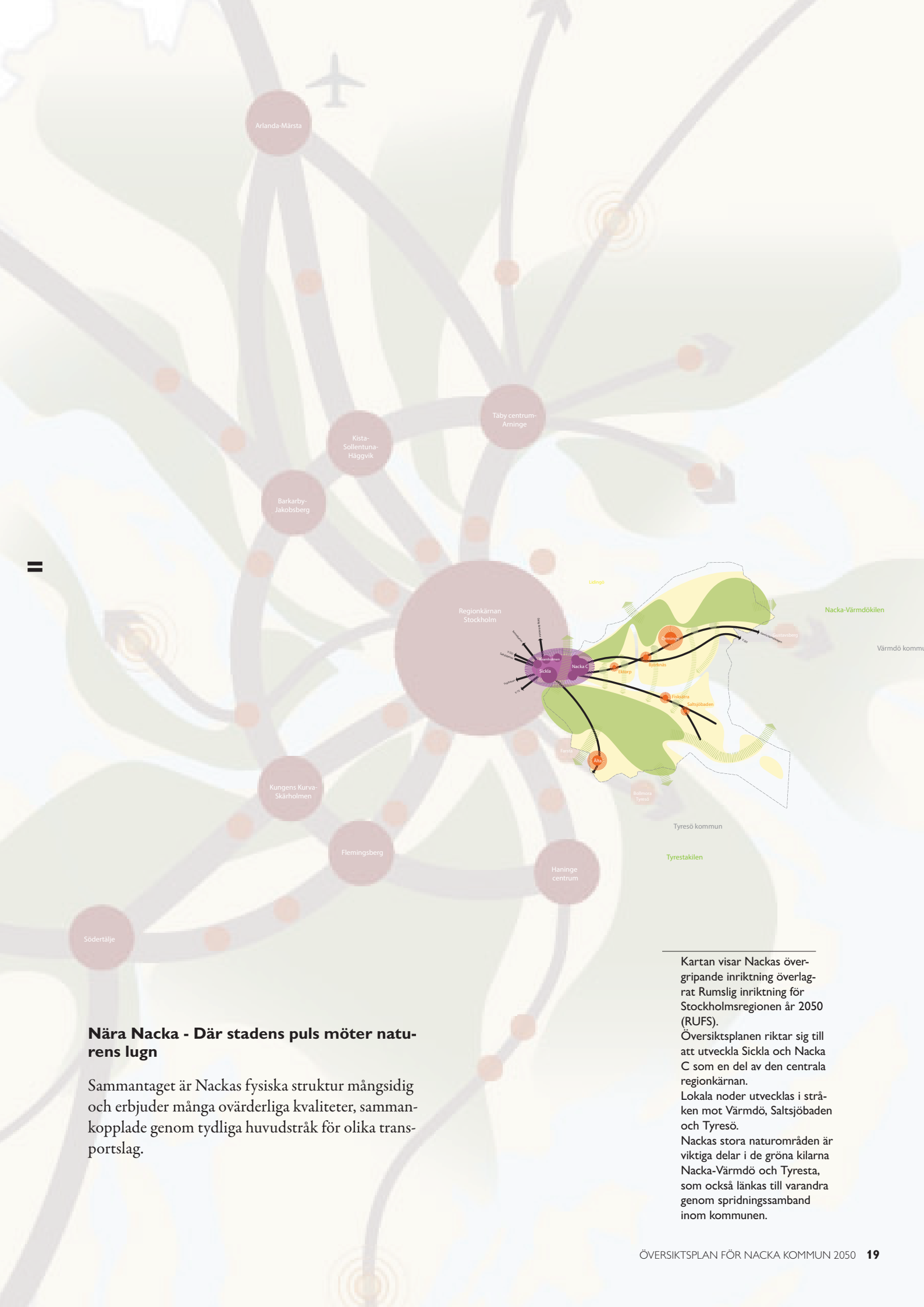
Småskaliga grannskap

I bebyggelseområdena som ligger utanför de lokala centrumen där den största delen av bebyggelsen omfattas av villabebyggelse ligger fokus på målbilden för Småskaliga grannskap. Utveckling med ny bebyggelse sker endast i mindre omfattning och skala anpassat till de lokala förutsättningarna.

Variationsrik natur och kust

Nackas stora sammanhängande naturområden är fantastisk tillgång och en viktig del i kommunens långsiktiga utveckling. Här ligger fokus på målbilden för Variationsrik natur och kust, genom främst bevarande och naturvårdande åtgärder.

||

Nära Nacka - Där stadens puls möter naturens lugn

Sammantaget är Nackas fysiska struktur mångsidig och erbjuder många ovärderliga kvaliteter, sammankopplade genom tydliga huvudstråk för olika transportslag.

Kartan visar Nackas övergripande inriktning överlagrat Rumslig inriktning för Stockholmsregionen år 2050 (RUFS).

Översiktsplanen riktar sig till att utveckla Sickla och Nacka C som en del av den centrala regionkärnan.

Lokala noder utvecklas i stråken mot Värmdö, Saltsjöbaden och Tyresö.

Nackas stora naturområden är viktiga delar i de gröna kilarna Nacka-Värmdö och Tyresta, som också länkas till varandra genom spridningssamband inom kommunen.

ATTRAKTIVA BEBYGGELSEMILJÖER

Nacka strävar efter att erbjuda attraktiva bebyggelsemiljöer där människor gärna vill bo, leva och verka. Genom att utveckla varierad och tilltalande arkitektur samt våra grönområden och offentliga platser byggs miljöer som främjar livskvalitet och gemenskap. Strategierna för den fysiska planeringen riktar sig till att:

▪ Vi stärker våra lokala centrum

Bebyggelseutvecklingen riktas till de kollektivtrafiknära lägena i de lokala centrumen längs tre huvudstråk. Detta möjliggör en ökad boendekvalitet, där vardagliga behov som arbete, skola, matinköp och rekreation finns tillgängliga inom gång- eller cykelavstånd från bostaden. Varje lokalt centrum utvecklas utifrån sina förutsättningar och unika prägel, och med hänsyn till varje områdes karaktär och skala.

▪ Vi bygger urbana miljöer i väster

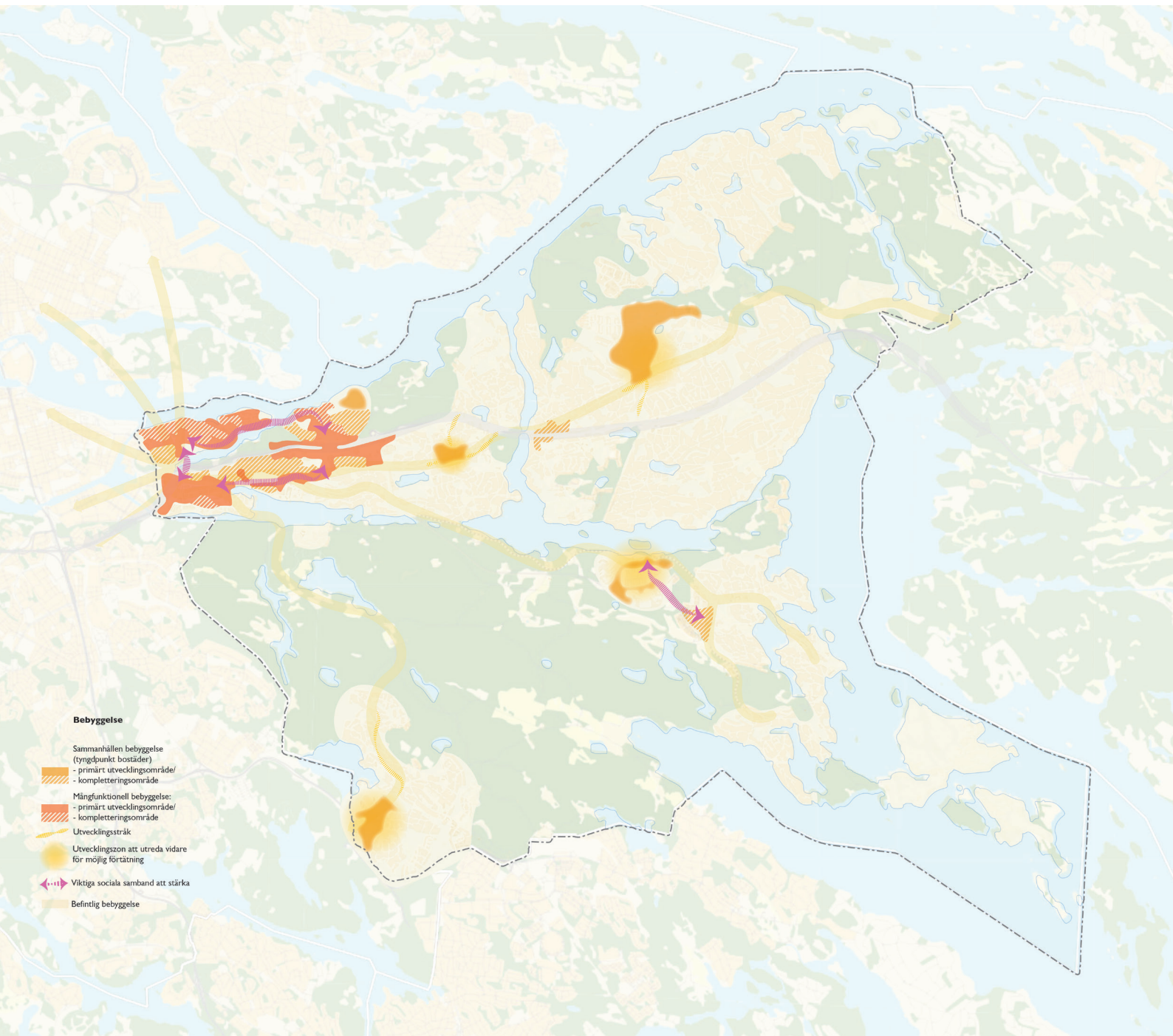
Nacka västra delar, som även får utbyggd tunnelbana, utvecklas som en del av regionkärnan. Här skapas mångsidiga stadsdelar där invånarna har tillgång till bostäder och arbetsplatser, handel, parkmiljöer och service som kultur och nöjesliv inom gång- och cykelavstånd. Samtidigt möjliggör den utbyggda infrastrukturen för stor flexibilitet för resor inom hela regionen.

▪ Vi värnar det småskaliga

I områdena som omger noderna bevaras den trädgårdsmässiga atmosfären. I viss mån möjliggör vi för utveckling för att skapa fler attraktiva boendemiljöer och gemensamma mötesplatser med utgångspunkt i den lokala platsens förutsättningar.

▪ Vi stärker stråken

Längs med huvudstråk för kollektivtrafik och cykel (regionala och kommunala) möjliggörs viss kompletterande bebyggelse som bidrar till mer befolkade och trygga utemiljöer och samtidigt leder till att det är lätt att leva hållbart.

Kartan visar områden där huvudsaklig bebyggelseutveckling föreslås. Det gäller främst västra Sicklaön samt de lokala centrumen.

DYNAMISKT NÄRINGSLIV

För att främja sysselsättning och skapa balans i arbetsplatstillväxten inom kommunen och regionen och samtidigt bidra till att arbetspendling minskar för Nackaborna, är det viktigt att möta företagens varierande behov. Nacka erbjuder utrymme för en mångfald av verksamheter – från enmansföretag och entreprenörer till större bolag, anpassade efter varje områdes specifika förutsättningar. Här finns plats både för företag som söker dynamiken från urbana kvarter och för dem som behöver större ytor för specialiserade verksamheter, industri eller en växande besöksnäring. Strategierna för den fysiska planeringen riktar sig till att:

▪ **Vi stärker den lokala servicen**

Service-, handels- och kontorsverksamheter som fungerar tillsammans med bostäder utvecklas i anslutning till kapacitetsstark kollektivtrafik, anpassat till de lokala centrumens förutsättningar. Närheten till kollektivtrafik och centrumlägen främjar också hållbara resvanor, i linje med konceptet 15-minutersstaden. Effektivt markutnyttjande och koncentrerade funktioner är centrala element i denna strategi för att skapa livskraftiga och långsiktigt attraktiva stadsmiljöer för människorna som bor och verkar där.

▪ **Vi utvecklar urbana miljöer med hög arbetsplatstäthet**

Inom Västra Sicklaön där tillgången till kapacitetsstark kollektivtrafik är hög, möjliggörs för nyetablering av kontorsverksamheter och andra arbetsplatser som kompletterar dagens utbud och bidrar till en miljö som i stor utsträckning befolkas hela dygnet.

▪ **Vi möjliggör för nya företags- och verksamhetsetableringar**

Längs med de större vägarna för godstrafik/ transporter där framkomligheterna är som bäst ges utrymme för mer transportkrävande och ytkrävande verksamheter

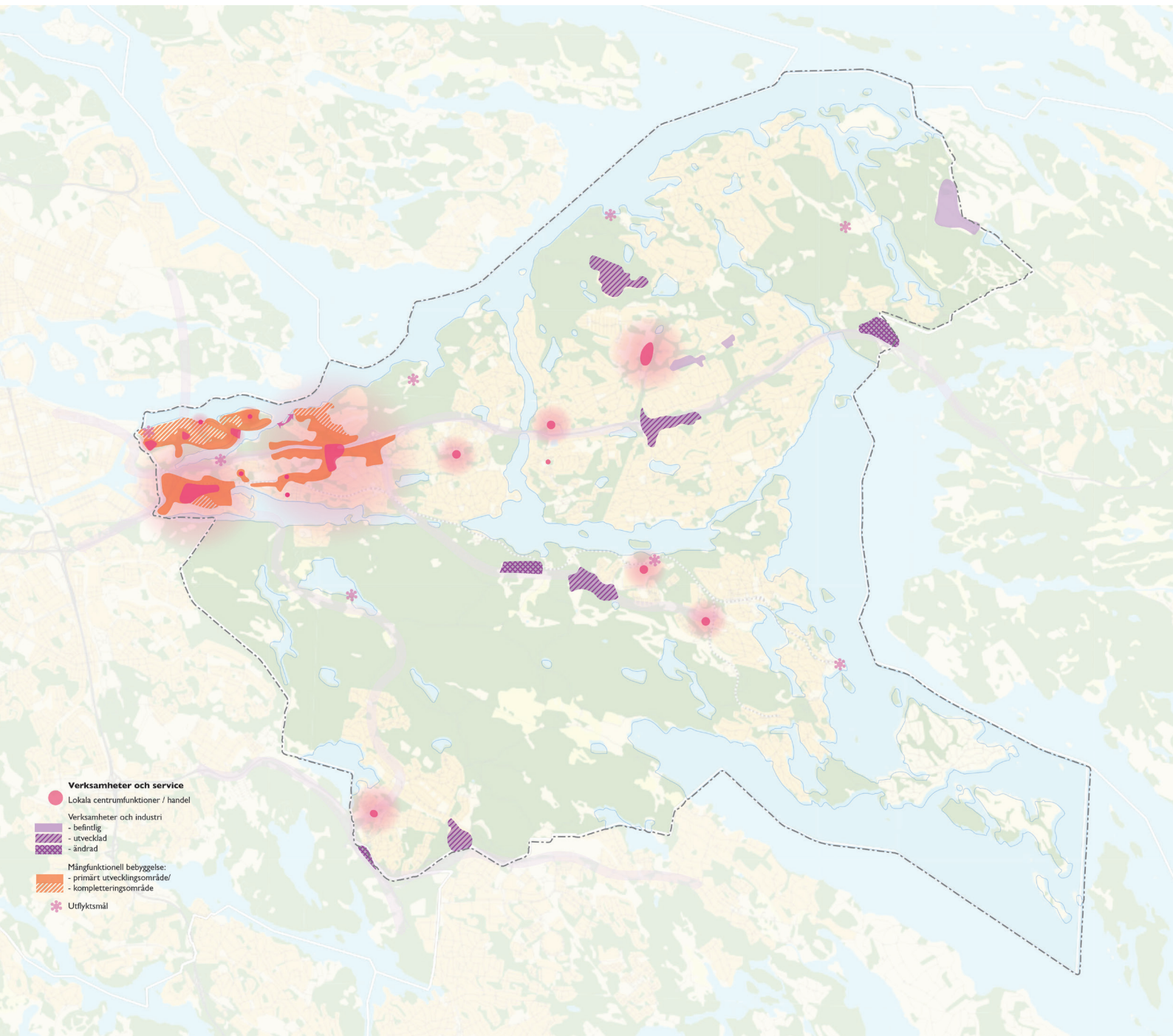
att växa, dels genom effektivisering av befintliga verksamhetsområden, dels genom etablering av ett fåtal nya områden på strategiska platser. God framkomlighet och fungerande transportmöjligheter är viktigt för att kunna attrahera olika typer av företag att etablera sig. Ökad möjlighet till arbetstillfällen skapar förutsättningar för tillgång på arbetstillfällen vilket bidrar till välfärd och ett inkluderande samhälle.

▪ **Vi främjar ett urbant nöjesliv**

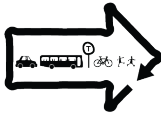
För att stödja och främja möjligheten för levande stadsmiljö med en mångfald av nöjes- och kulturaktiviteter, prioriteras åtgärder för ökad tillgång till lämpliga lokaler och ytor. På så vis arbetar kommunen för att skapa en mångfald av nöjes- och kulturaktiviteter samt bidra till att det finns tillräckligt med utrymme för både dag- och nattliv.

▪ **Vi verkar för destinationsutveckling**

Befintliga och nya upplevelserika destinationer ges möjlighet att utvecklas genom ett förstärkt samspel mellan stadsutvecklingen och besöksnäringen.

Kartan visar områden där huvudsaklig utveckling av arbetsplatser sker. Det gäller främst västra Sicklaön, ett antal verksamhetsområden samt lokala centrum.

SAMMANLÄNKADE KOMMUNIKATIONER

Sammanlänkande kommunikationer strävar efter att utveckla ett hållbart och effektivt vägnät som binder samman och förbättrar framkomligheten inom kommunen och regionen. Genom att stärka kollektivtrafiken, investera i laddinfrastruktur, cykelvägar och gångstråk samt underlätta smidiga övergångar mellan olika färdmedel, byggs ett system där invånarna enkelt kan ta sig runt. Bilen förblir en viktig del av vardagen, men med den tekniska utvecklingen och införandet av fler fossilfria alternativ kommer den att spela en alltmer hållbar roll i transportmixen. Dessa satsningar bidrar till ökad framkomlighet, hållbarhet och en bättre livskvalitet för kommunens invånare. Strategierna för den fysiska planeringen riktar sig till att:

▪ **Kapacitetsstark och trygg kollektivtrafik**

Utvecklingen av kapacitetsstark och trygg kollektivtrafik är nära kopplad till bebyggelseutvecklingen. Pågående utbyggnad av tunnelbanan till Nacka, med tre stationer (Sickla, Järla och Nacka), byggs ut och tas i bruk. Samtidigt genomgår Saltsjöbanan en modernisering med nya bekväma tåg och en utökad turtäthet. Tvärbanan förblir en viktig kommunikationslänk, särskilt till södra delen av Stockholm och bytespunkterna utformas med tydligt fokus på tillgänglighet, trygghet och attraktiva byten. Busstrafiken är och förblir viktig för många i stora delar av kommunen, även efter tunnelbanans färdigställande.

▪ **Gång och cykling uppmuntras**

I takt med att Nacka växer är ambitionen att fler ska cykla. Detta möjliggörs genom förbättrade cykelstråk genom kommunen, vilka också görs trygga och trafiksäkra. Även sammankopplande och gena gångstråk utvecklas och förstärks till såväl knutpunkter som gröna entréer till naturen. Genom detta främjas cykling och gång, vilket bidrar till en mer aktiv och hälsosam livsstil.

▪ **Vattnet ska ses som en resurs i attraktivt transportnät**

Genom att utöka pendlingsbåtstrafiken längs kusten och genom Skuru- och Lännerstasundet, där ytterligare bryggågen utreds, möjliggör vi effektiv användning av vattnet som en resurs i ett attraktivt kollektivtrafiksystem.

▪ **Öka den regionala tillgängligheten med Östlig förbindelse**

Östlig förbindelse, den planerade vägtunneln som förbinder Södra länken/Värmdöleden i Sickla med Värtan och Norra Djurgårdsstaden, skapar en komplett ringled som binder samman regionen och minskar sårbarheten i vägnätet. Detta ökar tillgängligheten och främjar en dynamisk arbetsmarknad och ett starkt näringsliv, med fokus på både kapacitetsstark kollektivtrafik och personbilstrafik.

▪ **Tillgängliggör utflyktsmål för natur- och friluftslivet**

Tillgången till utflyktsmål som natur och kust förbättras genom att utveckla gröna entréer, gång- och cykelvägar och goda kopplingar till kollektivtrafiknätet. På detta sätt stärker vi målpunkter för friluftsliv som Nyckelviken, Hasseludden, Velamsund och Källtorp.

▪ **Framkomlighet och kombinationsresande**

För att säkerställa god framkomlighet oavsett färdmedel är det viktigt att skapa smidiga och attraktiva byten mellan cykel, bil, båt och kollektivtrafik. Genom att förbättra dessa övergångar kan invånarna enkelt kombinera olika färsätt och få vardagen att fungera. Bilen kommer fortsatt att spela en viktig roll, och i takt med den tekniska utvecklingen blir fossilfria alternativ allt vanligare, vilket bidrar till en hållbar och flexibel transportlösning.

Kartan visar de viktigaste rörelsestråken som tillkommer eller utvecklas. Det rör främst utbyggd tunnelbana, förbättrade cykelstråk samt föreslagen vägtunnel.

LIVSKRAFTIG NATUR- OCH VATTENMILJÖ

Nackas stora natur- och kustområden har en lång kontinuitet och utgör en central del av kommunens identitet och attraktivitet. Dessa skogar, kulturmiljöer, sjöar och kustlandskap spelar inte bara en viktig roll för Nackabornas välbefinnande, utan bidrar också med värdefulla ekosystemtjänster och bevarandet av biologisk mångfald. Genom översiktsplanen säkerställs att dessa naturvärden bevaras och förstärks, med fokus på hållbar utveckling och långsiktig planering. Strategierna för den fysiska planeringen riktar sig till att:

▪ **Vi värnar sammanhängande natur**

Genom att bevara stora sammanhängande naturområden upprätthåller vi en kritisk massa av biologisk mångfald och ekosystemens funktioner. Att prioritera stora naturområden möjliggör också för olika arter att interagera och sprida sig, samt utrymme för naturliga processer att äga rum. Det bidrar även till viktiga ekosystemtjänster som pollinering, vattenrening, klimatreglering och rekreation.

▪ **Vi skyddar ytterligare naturområden**

Nya områden med särskilt värdefulla natur- och rekreationsområden skyddas som reservat eller på annat motsvarande sätt, detta prioriteras särskilt i de områden som utgör samband mellan grönområdena i Nacka-Värmdökilen och Tyrestakilen med målet att förhindra ytterligare fragmentering och säkerställa nackabornas tillgänglighet till ett aktivt friluftsliv för ökad trivsel och livskvalitet.

▪ **Vi stärker ekologiska samband (och ger plats för naturen i det byggda)**

Förbättring av ekologiska samband inom bebyggda områden prioriteras för att underlätta spridning och livsmöjligheter för arter kopplade till eklandskap och tallskogsmiljöer. Den viktigaste faktorn för arters spridningsmöjligheter är livsmiljöernas kvalitet, närhet

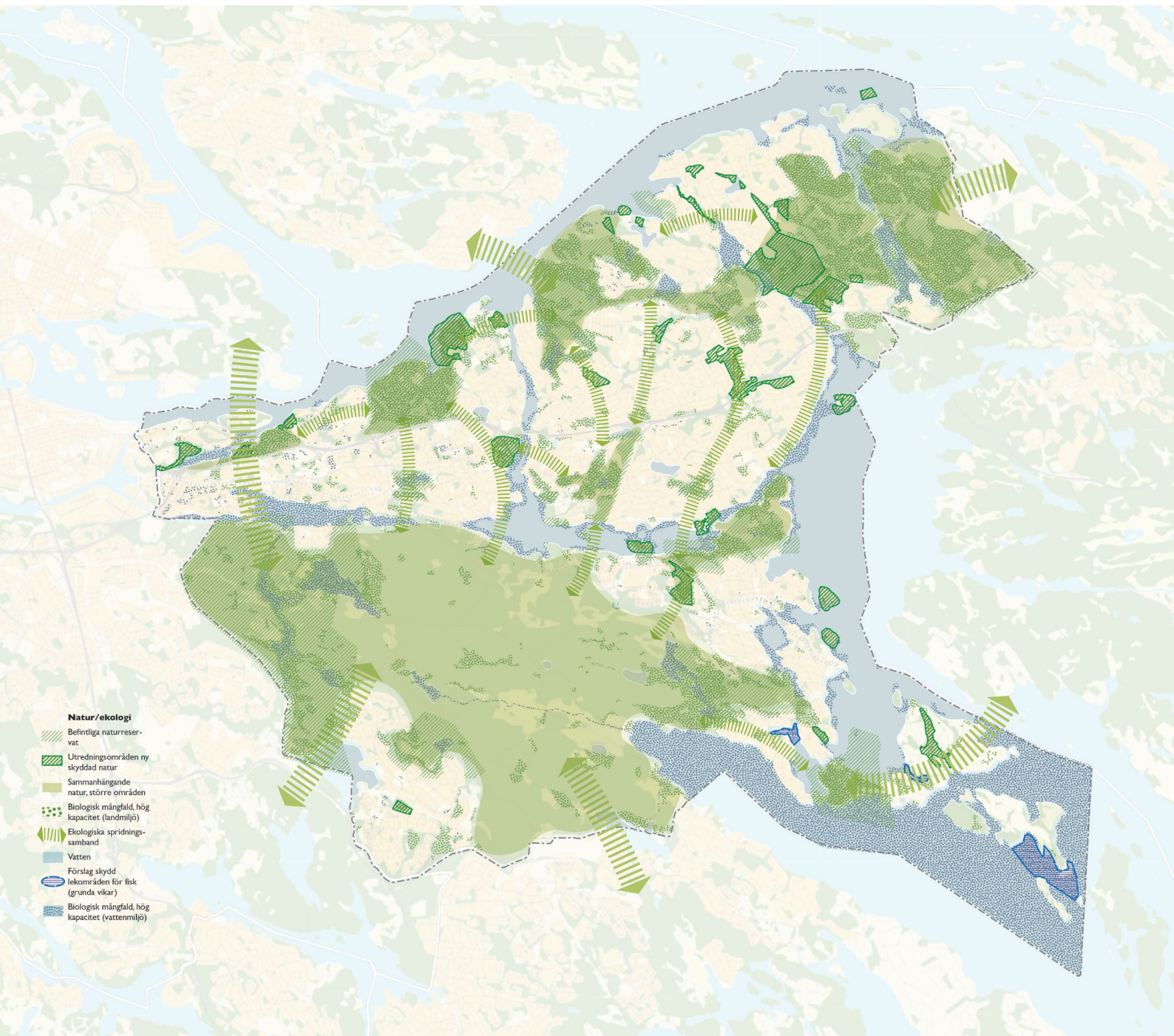
till varandra och att områdena mellan dem är av god kvalitet. Genom att bevara livsmiljöer, skydda gamla träd och plantera nya främjas biologisk mångfald och en balanserad och levande naturmiljö säkerställs även i de byggda områdena.

▪ **Vi värnar våra vattenmiljöer**

Nackas vattenmiljöer utvecklas för god ekologisk status och minskad belastning från olika föroreningar. Ekologiska värden i sjöar, våtmarker och vattendrag värnas och restaureras vid behov. För att säkerställa ett långsiktigt hållbart utnyttjande sker eventuell ytterligare exploatering av kusten med särskild försiktighet. Dessutom tas initiativ för att bevara och restaurera grunda havsvikar och reducera vandringshinder för livskraftiga fiskbestånd och andra marina arter.

▪ **Vi värnar utpekade naturområden från ljud och ljus**

Tysta och rofyllda områden som är viktiga för återhämtning pekas ut och skyddas från störande omgivningsbuller. Här ska naturens ljud få höras. Vissa områden och stråk bör heller inte störas av artificiell belysning, vilket gynnar nattlevande arter och möjliggör en ostörd upplevelse av natthimlen för Nackaborna.

Kartan visar de viktigaste områdena och stråken med höga ekologiska värden som värnas i den fortsatta planeringen. Det gäller förutom de redan skyddade områdena även förslag till ny skyddad natur samt prioriterade spridningssamband.

UPPLEVELSERIKT OCH HÄLSOFRÄMJANDE

Nackabornas tillgång till urbana miljöer, lokala mötesplatser, vatten, natur samt kultur- och idrottsmöjligheter är avgörande för kommunens attraktivitet. Dessa resurser erbjuder en miljö för rekreation och hälsa och kan ses som oaser i människors vardag, platser för lek, avkoppling och återhämtning. Rummen i Nacka ska uppmuntra till rörelse och möjlighet till skapande och utövande av olika aktiviteter och bidra till glädje och livfullhet. Barnperspektivet och lekfullhet är en viktig del i utvecklingen av upplevelserika gemensamma rum. Översiktsplanen strävar efter ett rikt och hälsosamt vardagsliv i Nacka och strategierna för den fysiska planeringen riktar sig till att:

■ Vi stärker urbana rum mellan husen

I de bebyggda områdena ges utemiljöerna en betydelsefull funktion som gemensamt vardagsrum, där torg och parktorg, gaturum och gångstråk gestaltas med stor omsorg om människans upplevelser och välbefinnande. Fysisk aktivitet och kulturutövande ges också utrymme i det allmänna rummet.

■ Vi utvecklar gröna vardagsrum

I samspel med bebyggelseutvecklingen stärks parkerna och de rekreativa mötesplatserna nära människors boendemiljöer. Parkerna utvecklas med fokus på multifunktionalitet, vilket innebär att aktiviteter för människor utvecklas parallellt med prioriterade ekosystemtjänster. Barns möjlighet till lek i närområdet prioriteras utifrån olika åldersgruppers behov.

■ Vi länkar med aktiva stråk

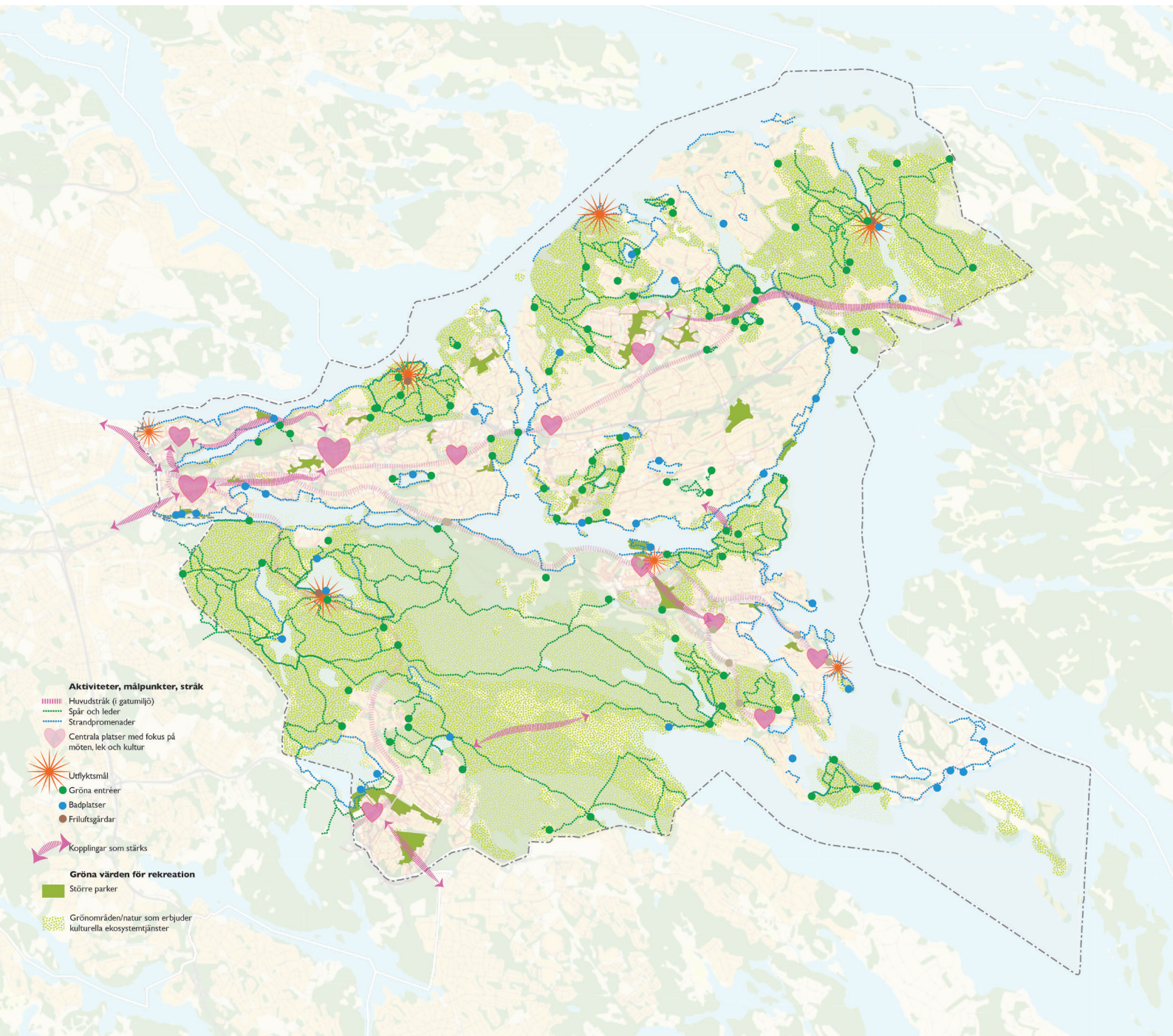
Genom att utveckla gestaltade, lekfulla och aktiverade utomhusmiljöer i glesa eller obebyggda stråk mellan områden skapas attraktiva och trygga miljöer att vistas och röra sig i. Syftet är att skapa nya länkar med gångavstånd mellan områden.

■ Vi tillgängliggör natur och strand

Bättre entréer och vägvisningsmöjligheter från cykel- och kollektivtrafik bidrar till ökad tillgänglighet till naturområden. Dessutom fortsätter tillgängliggörandet av vattnet som en betydande rekreativ resurs, inklusive utveckling av bad och strandpromenader.

■ Vi stärker Nackas utflyktsmål

Nacka satsar på att utveckla spännande och inspirerande miljöer för friluftsliv, idrott och kultur som gynnar våra invånare. Genom att skapa attraktiva utflyktsmål, platser för lek, rörelse och idrott, mötesplatser och evenemang samt erbjuda en mångfald av aktiviteter, vill vi främja livskvaliteten för Nackaborna och ge dem fler möjligheter att upptäcka och njuta av sin närmiljö.

KLIMATSMART OCH ROBUST

Översiktsplanen strävar efter att utveckla ett klimatsmart och motståndskraftigt samhälle. Genom att minska klimatpåverkande utsläpp och anpassa samhället till framtida klimatutmaningar skapar vi en hållbar miljö. Vi riktar bebyggelsen till platser som främjar närhet till vardagsbehov och minskar resande, samtidigt som vi prioriterar hållbara lösningar som bevarar resurser och skyddar naturen. Vår planering tar höjd för framtida risker och strävar efter robusta strukturer som klarar av extrema väderförhållanden, vilket tryggar både samhällskritiska funktioner och en god livsmiljö för alla invånare. Strategierna för den fysiska planeringen riktar sig till att:

▪ **Vi utvecklar strategiska bebyggelselägen**

Vi bygger främst i lägen som främjar närhet till vardagsbehoven och möjliggör attraktiva byten som också kan bidra till minskat resande samt ökad möjlighet till aktiva transporter såsom gång och cykel. Öka möjlighet till att arbeta nära bostaden genom ett utvecklat näringsliv. Vi arbetar också kontinuerligt med att vara uppmärksamma på potentiella risker för att säkerställa den byggda miljöns hållbarhet och motståndskraft. Exempelvis undviks bebyggelse i riskområden för ras och skred samt områden som hotas av framtida havsnivåhöjningar.

▪ **Vi utvecklar grönområden med multifunktion**

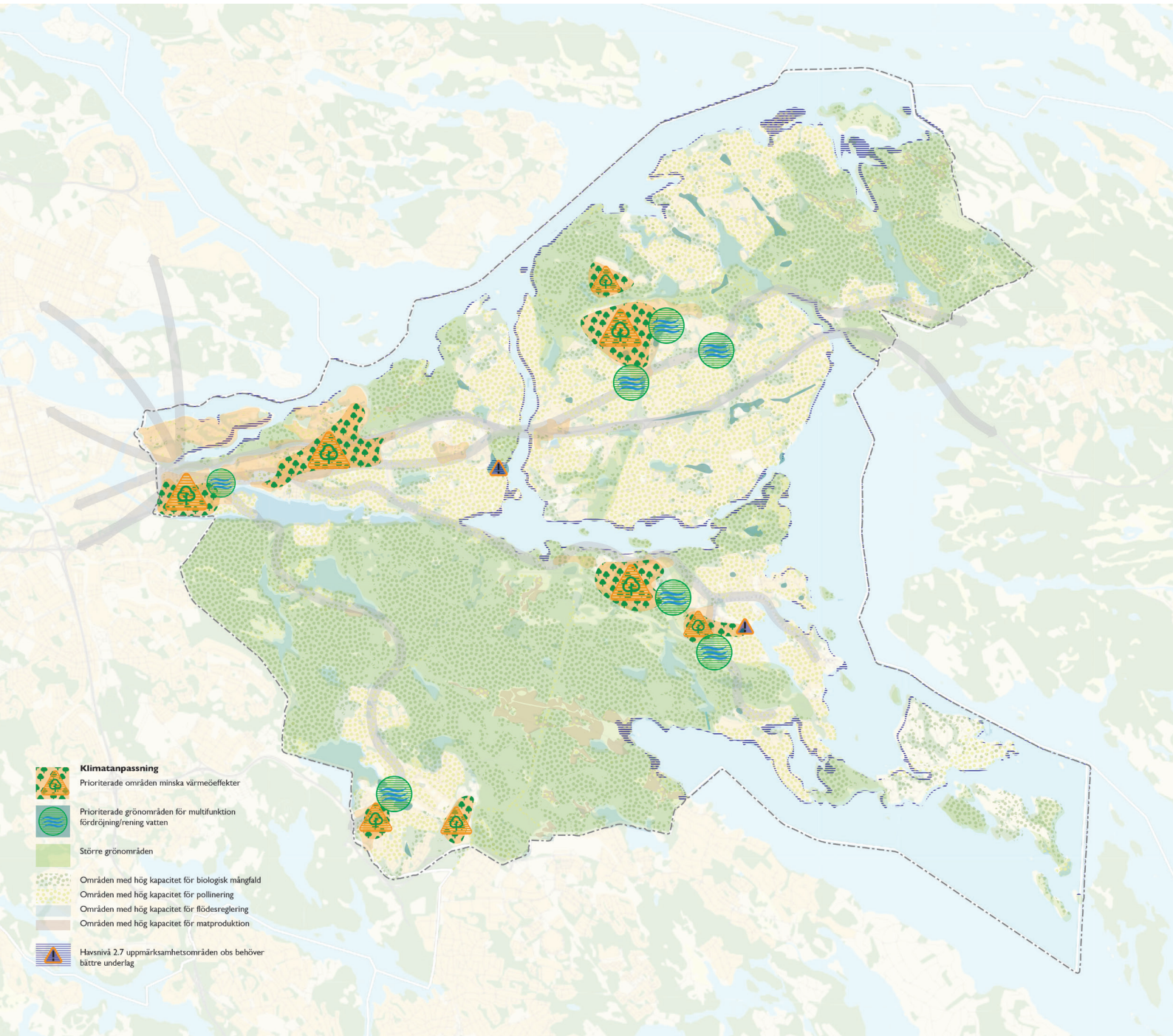
Strategiskt viktiga grönområden och lågpunkter i närheten av bebyggelsen utvecklas för att erbjuda multifunktion och integrera ekosystemtjänster. Genom att skapa nya och värna befintliga vattenhållande strukturer bidrar dessa områden till rening och fördröjning av vatten samtidigt som biologisk mångfald främjas. Genom att också inkludera olika rekreativa funktioner blir grönområden aktiva platser för gemenskap och välbefinnande.

▪ **Vi tillför grönska där bebyggelsen är som tätast**

I tätbebyggda områden, där risken för värmeöar är hög, är det viktigt att prioritera ökningen av krontäckningsgraden, vilket innebär att en större del av marken skuggas tack vare trädkronor. Det är avgörande att både bevara befintliga träd och vegetation samt plantera nya längs gator och på torg för att skapa en trivsamt, sval och mer hälsosamt stadsmiljö.

▪ **Vi värnar naturens resurser**

Strukturer som möjliggör resurseffektivitet och att skapa förutsättningar för en cirkulär ekonomi bör främjas. Genom att minimera användningen av nyutvunna resurser, och att systematiskt återanvända och återvinna material och resurser som redan tagits i bruk så finns god potential att minska klimatpåverkande utsläpp, samtidigt som naturresurser bevaras för framtida behov.

KAPITEL 3

LOKALA UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

Detta kapitel beskriver, utifrån översiktsplanens riktning och mål, vilka utvecklingsmöjligheter som finns i respektive kommundel inom översiktsplanens aktuella tidshorisont. Kommundelarna är grupperade efter kommunens geografiska utvecklingsområden.

Hela kommunens utveckling ska genomsyras av de sex kärnvärdena, men förutsättningar och behov ser olika ut inom de olika kommundelarna. Tillgång till kollektivtrafik och service, samt plats för idrottsaktiviteter, lek och rörelse, är avgörande för att skapa levande och hållbara miljöer som möter invånarnas behov. Bebyggelsens täthet och miljöernas bevarandevärden och karaktärer styr i stor utsträckning riktningen framåt.

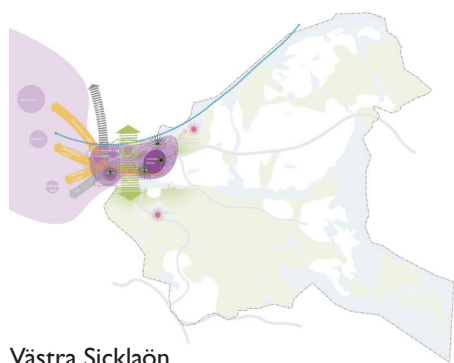
De lokala utvecklingsmöjligheterna visar därför på olika angreppssätt för att uppfylla målbilden och skapa en hållbar utveckling, i såväl täta stadsmiljöer som småskaliga bebyggelseområden. Utvecklingen riktas i huvudsak till fyra stråk längs med kollektivtrafiken som alla tillsammans bidrar med strategier för att stärka framtidens Nacka:

- Västra Sicklaön - Dynamiskt växande med livfulla stadsmiljöer
- Östra Sicklaön - Boo - Karaktärsfulla lokalsamhällen med lugn mellan noderna
- Fisksätra och Saltsjöbaden - Variationsrika grannskap med natur och vatten inpå knuten
- Älta - Livfull småstad med brett utbud av vardagsservice och rekreation

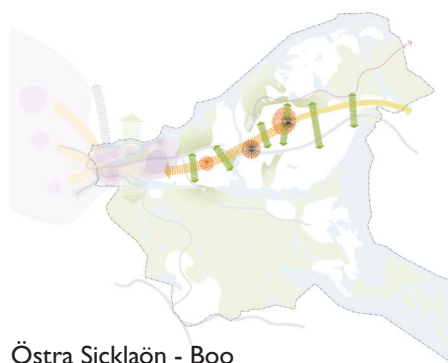
Stråken har sinsemellan olika tyngdpunkter och prioriteringar men utgår alla från intentionen att bevara och stärka Nackas struktur, natur- och kulturvärden samt skapa hållbara och hälsosamma levnadsmiljöer. Målet är att skapa en dynamisk urban tätort, karaktärsfulla lokalsamhällen, och bevara småskaligheten och den gröna och blå infrastrukturen. De viktigaste satsningarna riktar till utveckling av tunnelbana, förtätning av bostäder och grönområden samt stärkande av kollektivtrafik och pendelbåtar.

Utvecklingsförslagen grundar sig i stor utsträckning på redan framtagna, men ännu ej genomförda, planer och program, med komplement för 2050-perspektiv för att säkerställa en helhetsstruktur som ger förutsättningar för en hållbar utveckling i kommunen som helhet.

Kompletteringar i planförslaget gällande lokala utvecklingsmöjligheter kan komma att ske efter samråd inför granskningsfasen av planförslaget. Det gäller exempelvis ställningstaganden gällande kulturmiljö, landskapsbild samt grönområden och lågpunkter i närheten av bebyggelsen för att utveckla multifunktion och integrera ekosystemtjänster.

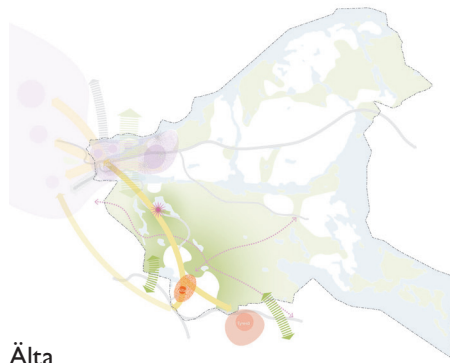
Västra Sicklaön

Östra Sicklaön - Boo

Fisksätra och Saltsjöbaden

Älta

MARK- OCH VATTENANVÄNDNING - DEFINITIONER

Mark- och vattenanvändningskartan anger kommunens syn på hur mark och vatten ska användas utifrån det eller de ändamål som området är mest lämpade för. Det är den huvudsakliga användningen av mark- och vattenområdet som framgår. I detta kapitel beskrivs mark- och vattenanvändningskartan.

Hela kommunen är indelad i mark- och vattenområden utifrån olika användningskategorier. Varje område har sedan ett ställningstagande som anger kommunens syn på den avsedda användningen. För varje område framgår om inriktningen som avses är pågående, utvecklad eller ändrad användning.

Befintlig, utvecklad eller ändrad användning

Befintlig användning innebär att nuvarande användning bibehålls. Mindre förändringar som är anpassad till den befintliga strukturen avseende bebyggelse, grönområden eller kommunikationsleder kan tillkomma.

Utvecklad användning innebär att den huvudsakliga användning som redan finns på platsen utvecklas och förstärks, till exempel genom förtätning av ett område med fler bostäder eller servicefunktioner. Inriktningen tillämpas i de områden där den befintliga strukturen avseende bebyggelse, grönområden eller kommunikationsleder kommer att utvecklas och förstärkas.

Ändrad användning innebär att nuvarande huvudsakliga användning avses ändras till något annat. Exempelvis nyexploatering av områden för bostäder eller verksamheter eller omvandling av ett bebyggt område från en huvudsaklig användning till en annan.

Mark- och vattenanvändningskategorier

Mångfunktionell bebyggelse har alla funktioner som är typiska för en blandad stad, det vill säga bostäder, handel, kontor, skolor och förskolor, lokaler för kulturella ändamål, lokaler för vård, anläggningar för idrott och rekreation samt andra verksamheter som inte innebär betydande störning. Områdena innehåller även grönområden, parker och torg samt den infrastruktur som är nödvändig för en blandad stad.

Lokalt centrum har flera av de funktioner som behövs för att försörja kommundelen med den samhällsservice och handel som invånarna behöver och använder i sin vardag. Områdena består huvudsakligen av bostadsbebyggelse och handel samt lokaler för andra verksamheter men innehåller även grönområden, parker och torg samt den infrastruktur som är nödvändig för ett lokalt centrum.

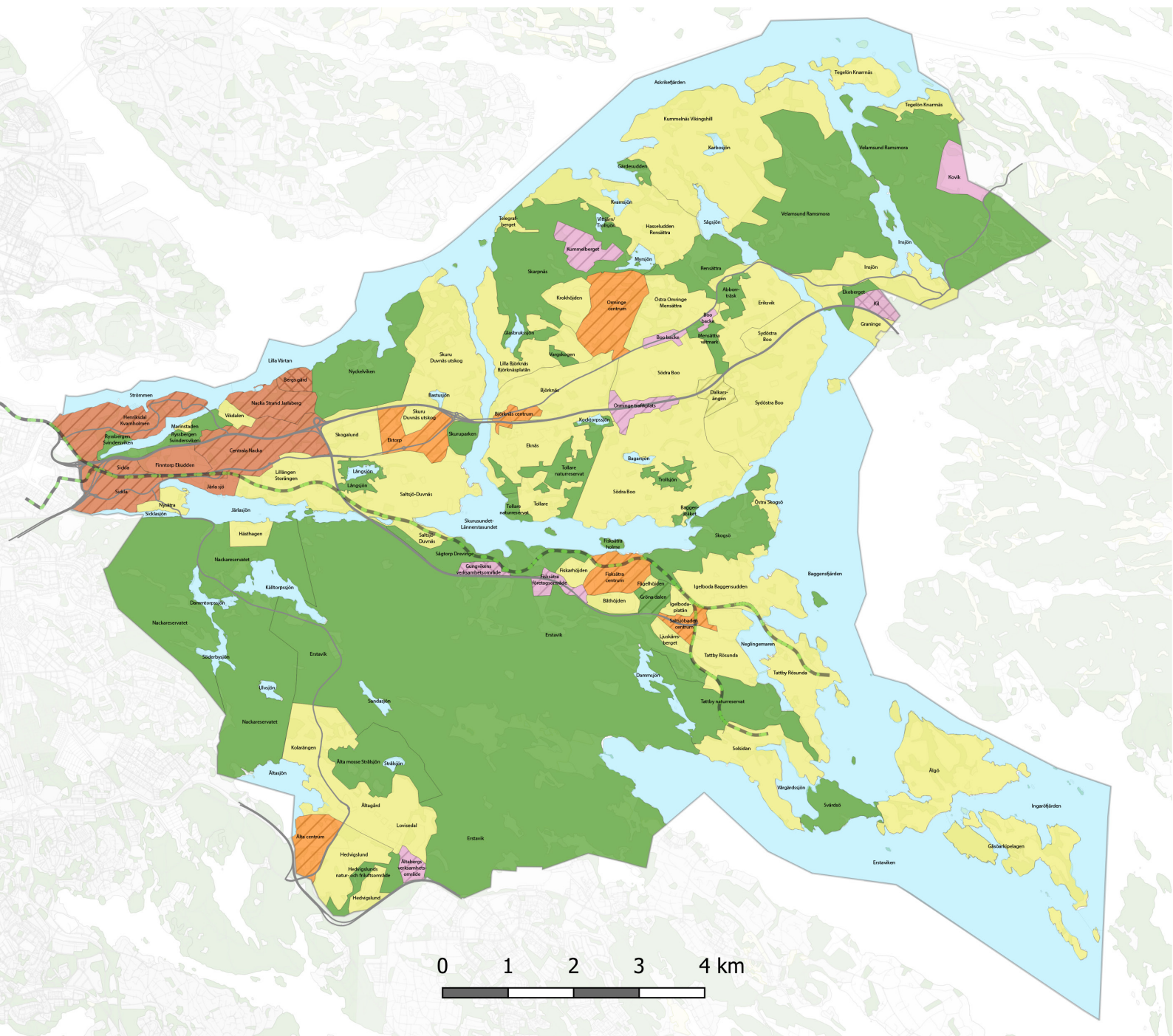
Sammanhängande bostadsbebyggelse består huvudsakligen av bostadsbebyggelse men kan även innehålla handel, kontor, anläggningar för idrott, hotell, skolor,

förskolor, och andra verksamheter som inte innebär betydande störning, samt grönområden och nödvändig infrastruktur. Områdena har framför allt en tydlig beroenderelation till andra områden avseende större arbetsplatser, handelsområden eller kulturutbud.

Verksamhetsområden är områden som är specifikt avsatta för småindustri, tekniska anläggningar eller andra verksamheter som kan vara störande för omgivningen och därför inte bör blandas med bostäder eller andra störningskänsliga verksamheter. Inom beteckningen ryms verksamheter som småindustri, trafikdepåer, upp- och anläggningar för avfall eller energiproduktion och -distribution, service, lager, tillverkning med tillhörande försäljning, partihandel och annan jämförlig verksamhet med begränsad omgivningspåverkan. De kan även i vissa fall inrymma handel och idrottsanläggningar.

Natur och friluftsområden är större sammanhängande områden där värden för friluftsliv, natur- och kulturmiljö, biologisk mångfald och ekosystemtjänster är prioriterade och förvaltas med hänsyn till friluftslivet. Användningen av sådana områden kan variera från aktivt skogsbruk till ren naturvård. Områdena bör inte exploateras utan bevaras för rörligt friluftsliv och biologisk mångfald. Verksamheter och viss kompletteringsbebyggelse kan tillkomma inom dessa områden om de stämmer överens med naturvårdens och det rörliga friluftslivets behov, behövs för jord- och skogsbruk eller är av stort allmänt intresse som exempelvis idrottsändamål eller båtuppläggning. Sammanhängande skogar bör bevaras som strövområden och för rekreation.

Vattenområde består av större sjöar och kustområden.

Teckenförklaring

Mark- och vattenanvändning

- Sammanhängande bostadsbebyggelse
- Lokalt centrum
- Mångfunktionell bebyggelse
- Verksamhetsområde
- Natur- & Friluftsområde
- Vattenområde

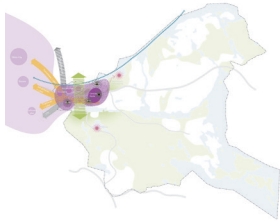
Inriktning

- Befintlig
- Utvecklad
- Ändrad

Spårvägar och större vägar

- Saltjöbanan och Tvärbanan
- Större vägar

VÄSTRA SICKLAÖN - DYNAMISKT VÄXANDE MED LIVFULLA STADSMILJÖER

Orienteringskarta:

Västra Sicklaön är med sitt läge en knutpunkt mellan Stockholm, Värmdö och Tyresö. Här sammanstrålar många av de kommunikationsstråk som är så viktiga för såväl Nacka som grannkommunerna. Västra Sicklaön är en del av den centrala regionkärnan, med flera lokala noder där Sickla och Centrala Nacka är de primära noderna för service och arbetsplatser. Genom området korsas också viktiga ekologiska samband som binder samman Tyrestakilen med djurgården där det är av stor vikt att bevara och bidra med förstärkande åtgärder för inte fragmentera dessa ytterligare i samband med förtätningen.

Inriktning: Västra Sicklaöns olika karaktärer förenas genom en sammanhängande struktur kring de två större centrumen Sickla och centrala Nacka som tillsammans bildar en urban tätort med innehållsrika stadsmiljöer och liv mellan husen. Tillsammans med utvecklingen av mer lokala centrum som Kvarnholmen- Henriksdal och Finntorp samt Nacka strand där de unika karaktärerna förstärks, bildar de en variationsrik tätort i väst som växer samman med huvudstaden. Inom Västra Sicklaön finns tillgång till arbete, handel och rekreation inom promenad- eller cykelavstånd från bostaden medan förstärkningen av kapacitetsstark kollektivtrafik möjliggör för effektiva transporter och mobilitet inom och utanför kommunen. Den gröna strukturen och närheten till vattnet blir viktiga delar i den framtida stadsmiljön och Nackas kustlinje som entré till skärgården värnas.

Nuläge/områdets karaktär:

Västra Sicklaön har fantastiska kvaliteter redan idag med närheten till vatten och grönska, goda kommunikationer och samtidigt stor potential att lyftas ytterligare tack vare den kommande tunnelbanan som ger viktiga förutsättningar för en ny årsring. Idag är området uppdelat i tydliga öar/enklaver med egna tydliga identiteter, skala och gestaltning. Överbryggande av barriärer, ett rikare serviceutbud, tryggare stadsmiljöer och bättre kopplingar till omgivningen är viktiga fokus i en framtida utveckling.

Så riktas utvecklingen på västra Sicklaön i stora drag:

En viktig förutsättning och motor för utvecklingen av västra Sicklaön är utbyggnaden av tunnelbanan. Här prioriteras blandad bebyggelse med hög täthet, med fokus kring service och kollektivtrafiksnoderna. En varierad bebyggelsestruktur med inslag av höga hus kan bidra till en intressant stadssilhuett och markera utvalda platser. Centrala Nacka och Sickla utvecklas som sammanhängande miljöer med en mix av

bostäder, handel, och service. Även Nacka strand, Henriksdal, Gäddviken och Kvarnholmen ges möjlighet till ytterligare förtätning med olika funktioner i linje med pågående utveckling. Bergs gård och Ryssbergen planeras för omvandling till främst bostäder med inslag av andra funktioner.

Lokala arbetsplatser i form av verksamheter som fungerar sida vid sida med bostäder är stor del av tillväxten inom västra Sicklaön. Det innebär i stor utsträckning att möjliggöra för kontorsutveckling men även mindre företag, service, handel och besöksnäring.

Närheten till naturen värnas och främjas genom nya och förbättrade kopplingar till och mellan de sammanhängande naturområdena Ryssbergen, Nyckelviken och Nackareservatet. De gröna länkar som finns mellan Ryssbergens natur, Erstaviken, Kyrkviksparken och Djurgården utgör ett viktigt ekologiskt samband som stärks genom bevarande-åtgärder och gröna kompletteringar inom stråket, som bildar en grönskande koppling mellan de två noderna.

I den växande staden behövs mötesplatser

och gröna oaser för invånare och besökande. Bland de större parkerna som utvecklas inkluderas Stadshusparken, som fungerar som en central grön mötesplats för hela västra Sicklaön, Sickla strandpark samt Jarlabergsparken, som befästs som aktivitetspark och grönt entréområde till Nyckelviken. Mindre grönområden inom bebyggelsen värnas och utvecklas för att skapa lokala mötesplatser. Dessutom förbättras promenadstråken både längs vattnet och inom bebyggelsen, där särskild uppmärksamhet ägnas åt det centrala rekreativstråket mellan Sickla och centrala Nacka.

Med sitt goda kollektivtrafikläge ska transporter till fots, cykel och kollektivtrafik prioriteras inom Västra Sicklaön. Tre trygga och tillgängliga tunnelbanestationer byggs i Sickla, Järsla och (centrala) Nacka. Utvecklingen av bytespunkterna sker med fokus på tillgänglighet, trygghet och attraktiva byten till buss och spårtrafik. Saltsjöbanan och Tvärbanan utgör fortsatt viktiga kommunikationslänkar till Fisksätra-Saltsjöbaden respektive södra delen av Stockholm.

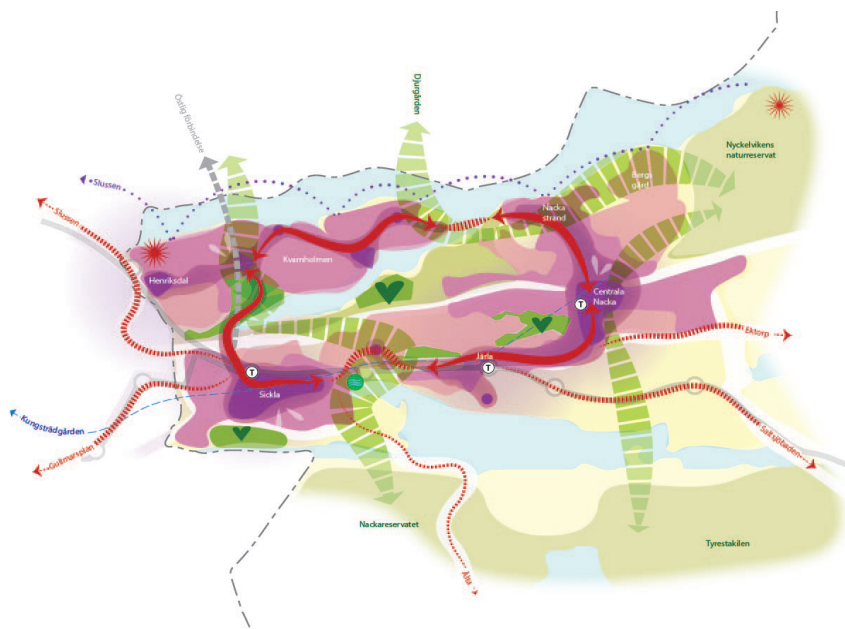
Vägnätet för gående och cyklister binds samman i en mer finmaskig struktur som förbättrar tillgänglighet och framkomlighet inom stadsmiljön, såväl som kopplingar till gröna utflyktsmål som Nyckelviken, Svindersvik och Nackareservatet. Stråken till Kvarnholmen, Finnboda, Saltsjöqvarn och Nacka Strand prioriteras för att underlätta framkomlighet till pendelbåtarna (som får ökad turtäthet). Den framtida vägtunneln för personbils- och kollektivtrafik, Östlig förbindelse, är planerad

att ansluta vid marknivå i Sickla. Tunneln kommer att förbättra framkomligheten, men dess utformning och skyddsavstånd kommer ha påverkan på hur bebyggelsen kan utvecklas i området.

Genom att inkludera tillfällig användning av marken i planeringen blir det möjligt att skapa liv och aktivitet på platser som annars skulle stå tomma. Pop-up-parker, tillfälliga konstinstallationer och marknader är exempel på hur sådana tillfälliga initiativ kan bidra till stadsliv och ge Nackaborna nya mötesplatser, samtidigt som de väcker intresse och erbjuder flexibilitet i användningen av stadsrummet.

I en tät och växande stadsmiljö som Västra Sicklaön är klimatanpassning med hjälp av gröna lösningar särskilt prioriterat. Risker för översvämningar motverkas i första hand med hjälp av multifunktionella grönytor som kan fördröja vatten och samtidigt ge estetiska och rekreativa kvaliteter som kompletterar bebyggelsen. Möjligheten att skapa sådana nya gröna ytor inom Västra Sicklaön är relativt begränsad, därför bör befintliga ytor värnas och prioriteras för utveckling samtidigt som redan hårdgjorda miljöer görs grönare där så är möjligt.

Ett annat viktigt fokus som är särskilt prioriterat inom Västra Sicklaön är att motverka effekten av så kallade värmeöar genom att säkra förutsättningar för utrymme för träd och grönska i stadens och gaturummens utformning.

Huvudfokus för bebyggelseutvecklingen ligger kring de kommande tunnelbanestationerna, men förtätning möjliggörs i stort sätt i alla bebyggelseområden i syfte att binda samman områden kring Svindersviken med levande stadsmiljöer (lila områden i kartan). Parker och grönska inom stadsmiljön bevaras och utvecklas med fler rekreativa funktioner tillsammans med gröna lösningar för klimatanpassning. Gröna värden prioriteras särskilt i det ekologiska sambandet mellan Tyreståken och Djurgården.

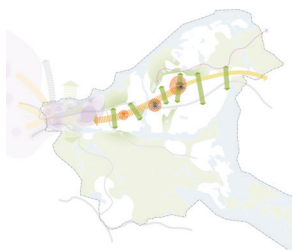

MARKANVÄNDNINGSFÖRSLAG VÄSTRA SICKLAÖN

Namn	Status	Ställningstagande	Hänsyn
Mångfunktionell bebyggelse			
Bergs gård	Ändrad	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att området utvecklas med mångfunktionell bebyggelse i form av en tät och livfull stadsstruktur. I samband med förtätning bör inslag av kontorslokaler i centrala lägen främjas.	Området berörs av riksintresse för kulturmiljövården. Ny bebyggelse som påtagligt skadar riksintresset får inte tillkomma. Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för ädellöv, barrskog och pollinatörer Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare
Centrala Nacka	Utvecklad	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att området utvecklas med mångfunktionell bebyggelse i form av en tät och livfull stadsstruktur. Utveckla krontäckningen för ett mer attraktivt lokalklimat och förebygga risk för ohälsa kopplat till värmeöar. I attraktiva och stationsnära lägen bör en koncentration av verksamheter såsom kontorslokaler tillskapas. Utvecklingen sker i enlighet med mål och ambitioner som beskrivs i planprogram för centra Nacka från 2015 som utgår från visionen "nära och nyskapande". Centrala Nacka ska utvecklas till en attraktiv och hållbar stadsdel som i både utformning och funktion uppfattas som Nackas centrum. Centrala Nacka ska vara en levande och öppen stadsdel med attraktiva offentliga stråk och platser samt en mångfald i innehåll: bostäder, arbetsplatser, handel, parker, kultur, service, skola och idrott.	Området berörs av riksintresse för kulturmiljövården. Ny bebyggelse som påtagligt skadar riksintresset får inte tillkomma. Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur och barrskog
Henriksdal/Kvarnholmen	Utvecklad	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att området utvecklas med mångfunktionell bebyggelse i form av en tät och livfull stadsstruktur. I samband med förtätning bör kontorslokaler i centrala lägen främjas. För delar av området sker utvecklingen i enlighet med mål och ambitioner som beskrivs i planprogram för Kvarnholmen från 2006 och planprogram för Henriksdal från 2018. För Henriksdal har tre övergripande mål definierats: En sammanhängande stadsmiljö som en naturlig del av Nacka stad. En stadsutveckling som bygger vidare på områdets värden, till exempel vackra utblickspunkter samt en trygg, tillgänglig och levande stadsdel. För Kvarnholmen är målet att skapa en stadsdel som tillfredsställer stadsmänniskans krav på variationsrik miljö och boendekvalitet, samt tjänstesektorns krav på en representativ och inspirerande miljö.	Området berörs av följande riksintressen: - kommunikationer (farled). Åtgärder som väsentligt försvårar användningen får ej vidtas. - kommunikationer (väg). Åtgärder som väsentligt försvårar användningen får ej vidtas. - kommunikationer (inflygningskorridor). Åtgärder som väsentligt försvårar användningen får ej vidtas. - kommunikationer (framtida vägar). Pågående och kommande planer ska förhålla sig till riksintresseanspråket så att inte ett genomförande av Östlig förbindelse påtagligt försvåras. Kommunen anser att riksintresse även bör vägas mot pågående och planerad stadsutveckling så att bostäder kan uppföras inom ramen för tunnelbaneavtalet. - kulturmiljövården. Ny bebyggelse som påtagligt skadar riksintresset får inte tillkomma. Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare

Namn	Status	Ställningstagande	Hänsyn
Nacka strand Jarlaberg	Utvecklad	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att området utvecklas med mångfunktionell bebyggelse i form av en tät och livfull stadsstruktur. I samband med förtätning bör kontorslokaler i centrala lägen främjas. För delar av området sker utvecklingen i enlighet de mål och ambitioner som beskrivs i planprogram för Nacka strand från 2014. Visionen är att Nacka strand ska bli en stadsdel utöver det vanliga. När stadens täthet och livfullhet kombineras med Nacka strands maritima karaktär, företaganda, vackra grönområde och industriella arv skapas något unikt. Den välbalanserade blandningen av boende, service och arbetsplatser skapar en attraktiv, levande och långsiktigt hållbar stadsmiljö där människor vill leva, verka och bo.	Området berörs av följande riksintressen: - kommunikationer (farled). Åtgärder som väsentligt försvårar användningen får ej vidtas. - kulturmiljövården. Ny bebyggelse som påtagligt skadar riksintresset får inte tillkomma. Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för ädellöv, barrskog och pollinatörer
Sickla	Utvecklad	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att området utvecklas med mångfunktionell bebyggelse i form av en tät och livfull stadsstruktur. Utveckla krontäckningen för ett mer attraktivt lokalklimat och förebygga risk för ohälsa kopplat till värmeöar. I attraktiva och stationsnära lägen bör en koncentration av verksamheter såsom kontorslokaler tillskapas. För den östra delen av området sker utvecklingen i enlighet med de mål och ambitioner som beskrivs i planprogram för Planioområdet från 2016. Följande målområden är definierade: En attraktiv och hållbar stadsmiljö, ett sammanvävt trafiknät (barriärfritt), ett område för rekreation, lek och möten, en långsiktigt hållbar dagvattensituation, en grön stad med starka ekologiska samband, kulturbyggnader och andra kulturhistoriska spår blir en tillgång för området.	Området berörs av riksintresse för kommunikationer (inflygningskorridor). Åtgärder som väsentligt försvårar användningen får ej vidtas. Området berörs av riksintresse för kommunikationer (framtida vägar). Pågående och kommande planer ska förhålla sig till riksintresseanspråket så att inte ett genomförande av Östlig förbindelse påtagligt försvåras. Kommunen anser att riksintresse även bör vägas mot pågående och planerad stadsutveckling så att bostäder kan uppföras inom ramen för tunnelbaneavtalet. Området berörs av riksintresse för kulturmiljövården. Ny bebyggelse som påtagligt skadar riksintresset får inte tillkomma. Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare
Finntorp Ekudden Järla sjö	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär. I samband med förtätning bör kontorslokaler i centrala lägen främjas.	Området berörs av riksintresse för kommunikationer (framtida vägar). Pågående och kommande planer ska förhålla sig till riksintresseanspråket så att inte ett genomförande av Östlig förbindelse påtagligt försvåras. Kommunen anser att riksintresse även bör vägas mot pågående och planerad stadsutveckling så att bostäder kan uppföras inom ramen för tunnelbaneavtalet. Området berörs av riksintresse för kulturmiljövården. Ny bebyggelse som påtagligt skadar riksintresset får inte tillkomma. Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare
Sammanhängande bostadsbebyggelse			
Hästhagen	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär.	Området berörs av riksintresse för kommunikationer (inflygningskorridor). Åtgärder som väsentligt försvårar användningen får ej vidtas. Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare
Lillängen Storängen	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär.	Området berörs av riksintresse för kulturmiljövården. Ny bebyggelse som påtagligt skadar riksintresset får inte tillkomma. Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för pollinatörer Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare
Marinstaden	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär.	Området berörs av riksintresse för kulturmiljövården. Ny bebyggelse som påtagligt skadar riksintresset får inte tillkomma.
Nysätra	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär.	Området berörs av riksintresse för kommunikationer (inflygningskorridor). Åtgärder som väsentligt försvårar användningen får ej vidtas. Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare
Vikdalen	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär.	Området berörs av riksintresse för kulturmiljövården. Ny bebyggelse som påtagligt skadar riksintresset får inte tillkomma. Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare
Natur- & Friluftsområden:			
Nyckelvikén	Befintlig	Kommunens naturreservat och friluftsområden förvaltas enligt skötselplaner och utvecklas i enlighet med gällande skötselplaner, föreskrifter och utvecklas enligt Naturvårdsplan.	Området omfattas i stora delar av riksintresse för kulturmiljövården - Stockholms farled och inlopp. Riksintresset innebär att skärgårdslandskapets topografi, gröna siluett och den gröna foten värnas. Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur, ädellöv, barrskog och pollinatörer
Ryssbergen Svindersviken	Befintlig	Kommunens naturreservat och friluftsområden förvaltas enligt skötselplaner och utvecklas i enlighet med gällande skötselplaner, föreskrifter och utvecklas enligt Naturvårdsplan.	Sommarnöjet Svindersvik med omgivande park utgör byggnadsminne enligt kulturmiljölagen. Dess identifierade värden ska värnas i enlighet med angivna skyddsbestämmelser. Området berörs av riksintresse för kommunikationer (framtida vägar). Pågående och kommande planer ska förhålla sig till riksintresseanspråket så att inte ett genomförande av Östlig förbindelse påtagligt försvåras. Kommunen anser att riksintresse även bör vägas mot pågående och planerad stadsutveckling så att bostäder kan uppföras inom ramen för tunnelbaneavtalet. Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för pollinatörer
Vattenområden:			
Järlasjön	Befintlig	Vattenförekomst, sjö. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvälternormerna uppnås i alla sjöar.	
Lilla Värtan	Befintlig	Vattenförekomst, hav. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvälternormerna uppnås i kustvattnen.	
Sicklasjön	Befintlig	Vattenförekomst, sjö. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvälternormerna uppnås i alla sjöar.	
Strömmen	Befintlig	Vattenförekomst, hav. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvälternormerna uppnås i kustvattnen.	

ÖSTRA SICKLAÖN OCH BOO - KARAKTÄRSFULLA LOKALSAMHÄLLEN MED LUGN MELLAN NODERNA

Orienteringskarta:

Östra Sicklaön - Boo utgör en stor del av Nacka kommun, och består i stora delar av småhusbebyggelse och naturområden. Det är längs det centrala stråket, där kommunikationer och service redan finns utbyggt, som den huvudsakliga utvecklingen riktas. Lokala centrum förtätas tillsammans med områden för verksamheter längs med transportstråken. Gröna kopplingar tillgodoses tvärs stråket.

Inriktning: Genom östra Sicklaön och Boo utvecklas bebyggelsen som ett pärlband av karaktärsfulla lokalsamhällen omgivna av småskaliga grannskap och lugna naturområden. Service, handel och mötesplatser för de närboende erbjuds i lokala centrum och noder inom gång- och cykelavstånd längs med det genomgående stråket Värmdövägen. Gröna strukturer tillför rekreativa kvaliteter och lugn mellan noderna och bidrar samtidigt med ekologiska samband mellan kommunens större gröna lungor.

Nuläge/områdets karaktär:

Stora delar av Östra Sicklaön och Boo består av mindre lokala centrum omgivna av småskalig bebyggelse som från början varit sommarvillor och fritidshus, som gradvis omvandlats till permanentboende. De lokala centrumen präglas av funktionalismen, med flerfamiljshus och småhus/radhus med god tillgång till service och grönområden i närområdet.

Så utvecklas området:

Utvecklingsriktningen för östra Sicklaön och Boo ska präglas av en balans mellan bevarande av den småskaliga charm som kännetecknar området och förutsättningarna av ny bostads- och serviceutveckling i respektive område. Förtätningen kommer i olika skala och utsträckning riktas till de lokala centrumen längs med kollektivtrafikstråket Värmdövägen och Mensättravägen, huvudsakligen i anslutning till Ektorp centrum, Björknäs centrum och med Orminge centrum som tyngdpunkt. I Orminge riktas utvecklingen till bebyggelse med både bostäder och lokaler för olika

ändamål såsom service, handel och småskaliga verksamheter företrädesvis i bottenvåningarna.

Möjligheter till ytterligare förtätning och komplettering av befintliga bostadsområden inom området kan övervägas, i första hand på redan ianspråktagen mark eller i centrala stråk. Den småskalig bostadsbebyggelsen och Orminges karakteristiska 70-tals bebyggelsen i centrala Orminge, ska värnas och bevaras.

Nya möjligheter skapas för arbetsplats- och verksamhetsutveckling längs med strategiska stråk med goda transportmöjligheter. Det gäller bland annat Orminge trafikplats, Kummelberget, Kil och Kovik samt Mensättra.

Östra Sicklaön och Boo har ett attraktivt utbud av utflyktsmål och besöksnäringen ges fortsatt möjlighet till utveckling av sina verksamheter, utan att kompromissa med naturvärden eller vistelsevärden men någon bostadsutveckling inom utflyktsmålen är inte lämpligt.

En möjlig framtida förlängning av tunnelbanan från centrala Nacka till Orminge via Ektorp och Björknäs bör inte omöjliggöras efter år 2050. Detta innebär att bebyggelse som kan försvåra en ny dragning av tunnelbanan inte bör tillkomma.

Cykelkopplingar utvecklas för att binda samman det nuvarande cykelnätet och öka tillgänglighet och orienterbarhet, särskilt vid Utskogsvägen, Ormingeringen, Mensättravägen, Orminge trafikplats och Lagnövägen. Ett viktigt fokus är att skapa bättre tvärkopplingar över huvudstråken Värmdövägen och Värmdöleden.

Huvudgatunätet utvecklas löpande för blandtrafik, vilket ger utrymme för alla trafikslag och förbättrar framkomligheten för gång- och cykeltrafikanter. Dessutom ska möjligheterna för nya brygglägen för befintliga pendelbåtslinjer, exempelvis vid Riset, samt utökad pendelbåtstrafik genom Skurusundet mot Tollare och Fisksätra utredas.

Skydd och utveckling av gröna samband och naturområden är av stor vikt för att bevara biologisk mångfald och ekologiska samband. Detta gäller särskilt för de stråk som sträcker sig i nordsydlig riktning över Värmdöleden. För att stärka tillgången till parker och grönområden i Boo är det viktigt att bevara och utveckla dessa rekreativa miljöer. Vid nyexploatering bör parkutveckling också prioriteras, med särskilt fokus på att göra den centrala parken i Orminge till en attraktiv samlingsplats för hela Boo.

För att skapa en robust och klimatanpassad miljö spelar multifunktionella grönområden en viktig roll. I anslutning till centrala Orminge finns särskilt goda möjligheter för att utveckla funktioner för vattenfördröjning och rening, kombinerat med rekreativa inslag. Det är också viktigt att prioritera grönska i tätbebyggda områden för att motverka värmeöar.

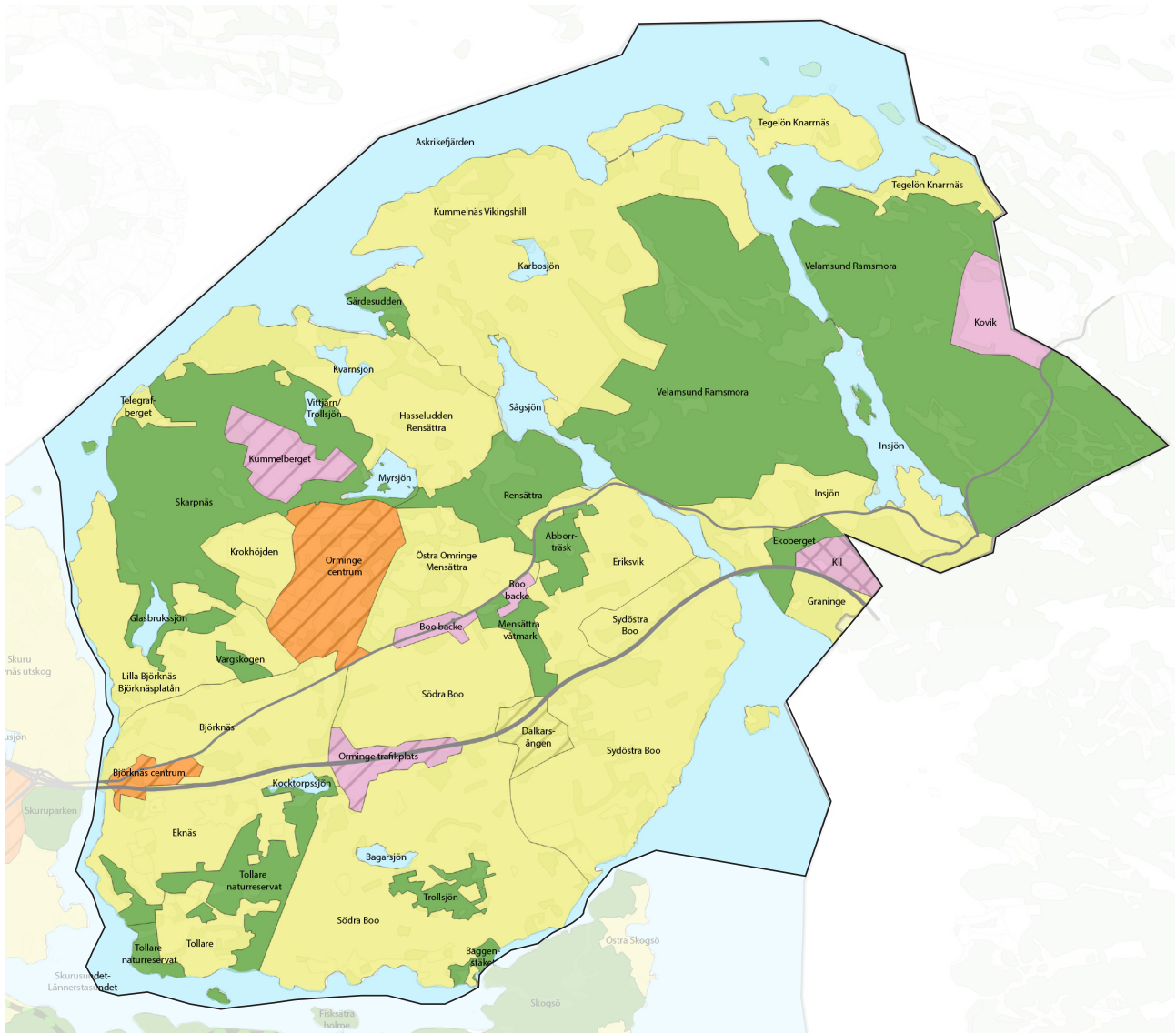

Huvudfokus för bebyggelseutveckling (röda och orange områden i illustrationen) ligger i Ektorp, Björknäs och Orminge, längs med stråket gamla Värmdövägen. Kopplat till den tillkommande bebyggelsen utvecklas även parkerna med fokus på rekreation och klimatanpassning. Mellan noderna värnas de ekologiska sambanden (gröna pilar).

MARKANVÄNDNINGSFÖRSLAG ÖSTRA SICKLAÖN

Namn	Status	Ställningstagande	Hänsyn
Lokalt centrum			
Ektorps	Utvecklad	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att utveckla områdets funktion som lokalt centrum med såväl bostäder som lokaler för service, handel och mötesplatser. Viss kompletterande bebyggelse på i huvudsak redan ianspråktagen mark längs med Värmdövägen kan tillkomma som ett förstärkt centralt stråk genom området. I samband med förtätning bör inslag av kontorslokaler i centrala lägen främjas. Utveckla krontäckningen för ett mer attraktivt lokalklimat och förebygga risk för ohälsa kopplat till värmeöar.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för ädellöv, barrskog och pollinatörer
Sammanhängande bostadsbebyggelse			
Saltsjö-Duvnäs	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för ädellöv, barrskog och pollinatörer
Skogalund	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för ädellöv, barrskog och pollinatörer
Skuru Duvnäs utskog	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär.	Området berörs av följande riksintressen: - kommunikationer (farled). Åtgärder som väsentligt försvårar användningen får ej vidtas. - kulturmiljövärden. Ny bebyggelse som påtagligt skadar riksintresset får inte tillkomma. Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur, ädellöv, barrskog och pollinatörer
Natur- & Friluftsområden:			
Långsjön	Befintlig	Kommunens naturreservat och friluftsområden förvaltas enligt skötselplaner och utvecklas i enlighet med gällande skötselplaner, foreskrifter och utvecklas enligt Naturvårdsplan.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur, ädellöv och barrskog
Skuruparken	Befintlig		Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur, ädellöv, barrskog och pollinatörer
Sågtorp Drevinge	Befintlig		Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för ädellöv
Vattenområden:			
Bastusjön	Befintlig	Sjö. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i alla sjöar.	
Långsjön	Befintlig	Sjö. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i alla sjöar.	

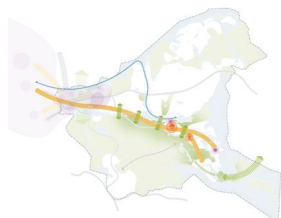
MARKANVÄNDNINGSFÖRSLAG BOO

Namn	Status	Ställningstagande	Hänsyn
Lokalt centrum			
Björknäs centrum	Utvecklad	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att utveckla områdets funktion som lokalt centrum med såväl bostäder som lokaler för service, handel och mötesplatser. Utvecklingen ska ske i enlighet med Områdesplan för Björknäs och Eknäs. Ny bebyggelse lokaliseras främst på redan ianspråktagen mark genom omvandling och förtätning. Bussdepåområdet bör på sikt utvecklas med inriktningen blandad stadsbebyggelse för verksamheter och bostäder. Det förutsätter en annan lösning eller lokalisering av bussdepån. Utveckla krontäckningen för ett mer attraktivt lokalklimat och förebygga risk för ohälsa kopplat till värmeöar.	Området berörs av riksintresse för kommunikationer (farled). Åtgärder som väsentligt försvårar användningen får ej vidtas.
Orminge centrum	Utvecklad	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att utveckla områdets funktion som lokalt centrum med såväl bostäder som lokaler för service, handel och mötesplatser. Utvecklingen ska ske med bland annat stöd av planprogrammet för Orminge centrum från 2015 - som bygger på och utvecklar Orminges karaktär och identitet. Kring centrum kan ytterligare utveckling ske framförallt i form av bostäder i enlighet med påbörjade detaljplaneprojekt, bland annat på mark som kan bli byggbar på tidigare kraftledningsgata. Det centrala parkstråket utvecklas till en stadspark och grön målpunkt för hela kommunen med multifunktion av rekreativa-, ekologiska värden och prioriterade ekosystemtjänster. I samband med förtätning bör inslag av kontorslokaler i centrala lägen främjas. Utveckla krontäckningen för ett mer attraktivt lokalklimat och förebygga risk för ohälsa kopplat till värmeöar.	Området berörs av livsmiljöer och spridningsamband för groddjur och pollinatörer. Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare

Namn	Status	Ställningstagande	Hänsyn
Sammanhängande bostadsbebyggelse			
Björknäs	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets struktur, skala och variation i bebyggelsen ska bevaras i största möjliga utsträckning. Mindre förändringar i bebyggelsestrukturen är dock möjliga förutsatt att områdets lummiga och småskaliga struktur inte påverkas negativt. Generellt gäller varsamhet vid eventuella förändringar i befintlig fastighets- och bebyggelsestruktur. För ytterligare vägledning se Områdesplan för Björknäs och Eknäs.	Området berörs av riksintresse för kommunikationer (farled). Åtgärder som väsentligt försvårar användningen får ej vidtas. Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur och barrskog
Graninge	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär.	
Hasseludden Rensättra	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss komplettering med ny bebyggelse kan tillåtas om det sker med hänsyn till områdets karaktär. Hotell- och besöksnäringen vid Hasseludden ges fortsatt möjlighet att utvecklas ändamålsenligt, dock ej med bostäder.	Området berörs av följande riksintressen: - kommunikationer (farled). Åtgärder som väsentligt försvårar användningen får ej vidtas. - kulturmiljövärden. Ny bebyggelse som påtagligt skadar riksintresset får inte tillkomma. Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur, ädellöv, barrskog och pollinatörer
Insjön	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär.	
Krokhöjden	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär.	Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare
Kummelnäs Vikingshill	Befintlig	Området är ett före detta fritidshusområde som omvandlas till permanent småhusbebyggelse. Inriktningen för den fortsatta planeringen är att området utvecklas i enlighet med lagakraftvunna detaljplaner. När detaljplanerna är genomförda förväntas inte området utvecklas ytterligare i någon större omfattning.	Området berörs av följande riksintressen: - kommunikationer (farled). Åtgärder som väsentligt försvårar användningen får ej vidtas. - kulturmiljövärden. Ny bebyggelse som påtagligt skadar riksintresset får inte tillkomma. Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur
Lilla Björknäs Björknäsplatån	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär.	Området berörs av följande riksintressen: - kommunikationer (farled). Åtgärder som väsentligt försvårar användningen får ej vidtas. - kulturmiljövärden. Ny bebyggelse som påtagligt skadar riksintresset får inte tillkomma. Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur, ädellöv, barrskog och pollinatörer Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare
Sydöstra Boo	Befintlig	Området är ett före detta fritidshusområde som omvandlas till permanent småhusbebyggelse. Inriktningen för den fortsatta planeringen är att området utvecklas i enlighet med lagakraftvunna detaljplaner. När detaljplanerna är genomförda förväntas inte området utvecklas ytterligare i någon större omfattning.	Området berörs av riksintresse för kommunikationer (farled). Åtgärder som väsentligt försvårar användningen får ej vidtas. Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur, ädellöv, barrskog och pollinatörer Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare
Södra Boo	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär.	Området berörs av riksintresse för kommunikationer (farled). Åtgärder som väsentligt försvårar användningen får ej vidtas. Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur, ädellöv, barrskog och pollinatörer Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare
Tegelön Knarrnäs	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Någon ytterligare bebyggelse bör inte tillkomma.	Området berörs av riksintresse för kommunikationer (farled). Åtgärder som väsentligt försvårar användningen får ej vidtas. Området berörs av riksintresse för kulturmiljövärden. Ny bebyggelse som påtagligt skadar riksintresset får inte tillkomma. Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för pollinatörer
Telegrafberget	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär.	Området berörs av följande riksintressen: - kommunikationer (farled). Åtgärder som väsentligt försvårar användningen får ej vidtas. - kulturmiljövärden. Ny bebyggelse som påtagligt skadar riksintresset får inte tillkomma.
Östra Orminge Mensättra	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur och pollinatörer
Tollare	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär. Utveckla krontäckningen för ett mer attraktivt lokalklimat och förebygga risk för ohälsa kopplat till värmeöar.	Området berörs av riksintresse för kommunikationer (farled). Åtgärder som väsentligt försvårar användningen får ej vidtas. Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur, ädellöv, barrskog och pollinatörer
Eknäs	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets struktur, skala och variation i bebyggelsen ska bevaras i största möjliga utsträckning. Mindre förändringar i bebyggelsestrukturen är dock möjliga förutsatt att områdets lummiga och småskaliga struktur inte påverkas negativt. Generellt gäller varsamhet vid eventuella förändringar i befintlig fastighets- och bebyggelsestruktur. För ytterligare vägledning se Områdesplan för Björknäs och Eknäs.	Området berörs av riksintresse för kommunikationer (farled). Åtgärder som väsentligt försvårar användningen får ej vidtas.
Eriksvik	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär.	
Dalkarlsängen	Utvecklad	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att området ska utvecklas med blandade funktioner i ett attraktivt läge.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur

Namn	Status	Ställningstagande	Hänsyn
Verksamhetsområden:			
Boo Backe	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att befintligt verksamhetsområde utvecklas för småindustri, service, lager eller andra verksamheter med begränsad omgivningspåverkan. Ny bebyggelse som inskränker möjligheterna att använda området för verksamheter bör inte tillkomma, såväl inom eller utanför verksamhetsområdet. Stärkt arbetet med ekosystemtjänster i utveckling av befintliga och nya verksamhetsområden för att motverka värmeöeffekt. Genom planteringar och genomsläppliga material kan lokalt omhändertagande av dagvatten gynnas.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur
Kovik	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att bibehålla och utveckla området för avfallshantering, återvinning, krossverksamhet och masshantering. Nya verksamheter eller åtgärder som inskränker möjligheterna att fortsätta använda området på ett ändamålsenligt sätt ska inte tillkomma, såväl inom som utanför verksamhetsområdet. Stärkt arbetet med ekosystemtjänster i utveckling av befintliga och nya verksamhetsområden för att motverka värmeöeffekt. Genom planteringar och genomsläppliga material kan lokalt omhändertagande av dagvatten gynnas.	
Kummelberget	Utvecklad	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att befintligt verksamhetsområde utvecklas för småindustri, service, lager eller andra verksamheter med begränsad omgivningspåverkan. Ny bebyggelse som inskränker möjligheterna att fortsätta använda området för verksamheter bör inte tillkomma, varken inom eller utanför verksamhetsområdet. Stärkt arbetet med ekosystemtjänster i utveckling av befintliga och nya verksamhetsområden för att motverka värmeöeffekt. Genom planteringar och genomsläppliga material kan lokalt omhändertagande av dagvatten gynnas.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur
Orminge trafikplats	Utvecklad	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att befintligt verksamhetsområde utvecklas för småindustri, service, lager eller andra verksamheter med begränsad omgivningspåverkan. Ny bebyggelse som inskränker möjligheterna att använda området för verksamheter bör inte tillkomma, såväl inom eller utanför verksamhetsområdet. Verksamhetsområdet innehåller inslag av handel. Ingen ytterligare dagligvaruhandel bör tillkomma inom området. Stärkt arbetet med ekosystemtjänster i utveckling av befintliga och nya verksamhetsområden för att motverka värmeöeffekt. Genom planteringar och genomsläppliga material kan lokalt omhändertagande av dagvatten gynnas.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur
Kil	Ändrad	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att området utvecklas för verksamheter i form av småindustri, service, lager eller andra verksamheter med begränsad omgivningspåverkan. Ny bebyggelse som inskränker möjligheterna att använda området för verksamheter bör inte tillkomma, varken inom eller utanför verksamhetsområdet. Stärkt arbetet med ekosystemtjänster i utveckling av befintliga och nya verksamhetsområden för att motverka värmeöeffekt. Genom planteringar och genomsläppliga material kan lokalt omhändertagande av dagvatten gynnas.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur och pollinatörer
Natur- & Friluftsområden:			
Gärdesudden	Befintlig	Kommunens naturreservat och friluftsområden förvaltas enligt skötselplaner och utvecklas i enlighet med gällande skötselplaner, föreskrifter och utvecklas enligt Naturvårdsplan.	
Mensättra våtmark	Befintlig	Kommunens naturreservat och friluftsområden förvaltas enligt skötselplaner och utvecklas i enlighet med gällande skötselplaner, föreskrifter och utvecklas enligt Naturvårdsplan.	
Skarpnäs	Befintlig	Kommunens naturreservat och friluftsområden förvaltas enligt skötselplaner och utvecklas i enlighet med gällande skötselplaner, föreskrifter och utvecklas enligt Naturvårdsplan.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur
Tollare naturreservat	Befintlig	Kommunens naturreservat och friluftsområden förvaltas enligt skötselplaner och utvecklas i enlighet med gällande skötselplaner, föreskrifter och utvecklas enligt Naturvårdsplan.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur och ädellöv
Trollsjön	Befintlig	Kommunens naturreservat och friluftsområden förvaltas enligt skötselplaner och utvecklas i enlighet med gällande skötselplaner, föreskrifter och utvecklas enligt Naturvårdsplan.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur
Vargskogen	Befintlig		Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur och barrskog
Velamsund	Befintlig	Kommunens naturreservat och friluftsområden förvaltas enligt skötselplaner och utvecklas i enlighet med gällande skötselplaner, föreskrifter och utvecklas enligt Naturvårdsplan.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur, ädellöv, barrskog och pollinatörer
Abborträsk	Befintlig	Kommunens naturreservat och friluftsområden förvaltas enligt skötselplaner och utvecklas i enlighet med gällande skötselplaner, föreskrifter och utvecklas enligt Naturvårdsplan.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur
Rensättra	Befintlig	Kommunens naturreservat och friluftsområden förvaltas enligt skötselplaner och utvecklas i enlighet med gällande skötselplaner, föreskrifter och utvecklas enligt Naturvårdsplan.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för ädellöv
Ekoberget	Befintlig	Del av området är Natura 2000-område och skyddat som naturreservat.	
Baggenstaket	Befintlig	Text tillkommer till granskningshandling	
Vattenområden:			
Insjön	Befintlig	Sjö. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i alla sjöar.	
Askrikefjärden	Befintlig	Vattenförekomst, hav. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i kustvattnen.	
Sågsjön	Befintlig	Sjö. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i alla sjöar.	
Bagarsjön	Befintlig	Sjö. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i alla sjöar.	
Myrsjön	Befintlig	Sjö. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i alla sjöar.	
Glasbrukssjön	Befintlig	Sjö. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i alla sjöar.	
Kocktorpsjön	Befintlig	Sjö. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i alla sjöar.	
Kvarnsjön	Befintlig	Sjö. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i alla sjöar.	
Karbosjön	Befintlig	Sjö. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i alla sjöar.	
Skurusundet-Lä nnerstasundet	Befintlig	Vattenförekomst, hav. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i kustvattnen.	
Vittjärn/Trollsjön	Befintlig	Sjö. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i alla sjöar.	

FISKSÄTRA OCH SALTSJÖBADEN - VARIATIONSRIKA GRANNSKAP MED NATUR OCH VATTEN INPÅ KNUTEN

Orienteringskarta:
Utvecklingsstråket mot Saltsjöbaden har, till skillnad från övriga kommundelar, ingen infrastrukturell koppling till andra grannkommuner. Saltsjöbaden och Solsidan utgör slutstationer på Saltsjöbanan, medan Ålgö är slutdestination för buss- och biltrafik. Här sker en begränsad bebyggelseutveckling med viss möjlighet kring de lokala centrumen Fisksätra och Saltsjöbaden. Kopplingar till omgivningen sker i stor utsträckning inom friluftsliv och ekologiska spridningsvägar.

Inriktning: Längs med Saltsjöbanan utvecklas karaktärsfulla lokalsamhäl-
len omgivna av småskaliga grannskap. Förtätning av bostäder och ar-
betsplatser koncentreras till stationslägena, i Fisksätra och Saltsjöbaden
C, som kompletteras med vardagsservice och mötesplatser. Nya en-
tréer och förstärkta kopplingar för gång och cykel bidrar till att natur
och skog blir mer tillgänglig för de boende. Området som helhet stärks
som en plats för utflykter och upplevelser, med kultur, natur och re-
kreation i fokus, vilket ger både boende och besökare fler anledningar
att upptäcka och uppskatta området.

Nuläge:

Fisksätra och Saltsjöbaden har mycket star-
ka egna karaktärer som grundar sig i deras
historiska utveckling. Saltsjöbaden byggdes
upp som en badort vid förra sekelskiftet i
samband med utbyggnaden av Saltsjöbanan,
och är känt för sina höga kulturhistoriska
värden. Fisksätra är en levande och tätbe-
byggd stadsdel som byggdes ut på 1970-talet
med stora skivhus grupperade kring en cen-
trumanläggning. Runt centrum uppfördes
låg och tät småhusbebyggelse på Båthöjden,
Fiskarhöjden och Fågelhöjden med rekrea-
tion i nära anslutning. De två orterna ligger
geografiskt nära varandra, sammankopplade
genom grönområdet Gröna dalen.

Så utvecklas området på sikt

Den småskaliga bostadsbebyggelsen och
karaktären som utgör större delen av kom-
mundelen värnas och bibehålls över tid.

Utveckling av ny tillkommande bostads-
bebyggelse sker kring Fisksätra centrum
och Saltsjöbaden centrum, i en skala och
omfattning som anpassas till respektive plats
förutsättningar.

Utveckling av centrumområdena möjliggör
även utökad service, mindre kontorslokaler
och mötesplatser. Besöksnäring och kultu-
rutbud främjas för att stärka kommundelen
som utflyktsmål, med fokus på området vid
Fisksätra IP och Hotellviken i Saltsjöbaden.
Vid entrén från Saltsjöbadsleden mot Fisk-
sätra skapas möjligheter för utveckling av
transportintensiva verksamheter.

Redan idag har kommundelen goda kommunikationsmöjligheter men en modernisering av Saltsjöbanan och potentiellt utökad pendelbåtstrafik bidrar till ännu bättre möjligheter. Nya eller förbättrade cykelmöjligheter längs med Saltsjöbadsvägen, mot Älgö och Älta samt redan pågående åtgärder på Ringvägen och Fisksättringen bidrar till att länka samman kommundelarna bättre.

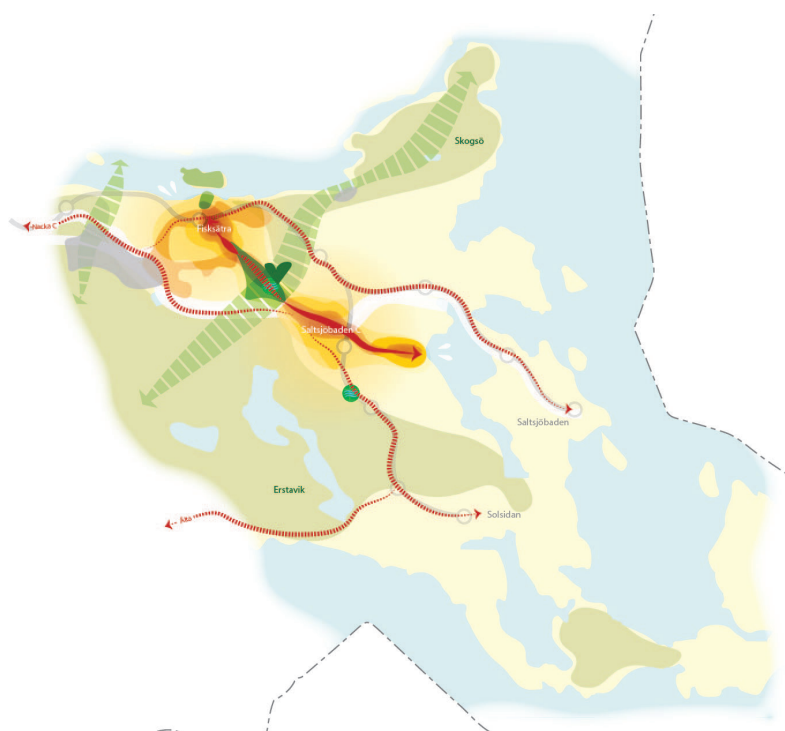
Regionala ekologiska samband från Solsidan ut mot Älgö, genom Östervik mot Stockholm samt mellan Erstavik och Skogsö och Boo beaktas och förstärks. Det finns även viktiga lekområden för fisk i området, vilka utreds för skydd, exempelvis Erstavik. Nya och utvecklade gröna entréer föreslås mot Nackareservatet i väst och Skogsö i norr. Stråk längs med vattnet utvecklas och kopplingar till vattnet tillgängliggörs.

Utveckling av grönområden och parkmiljöer prioriteras i anslutning till tillkommande bebyggelse, där behovet

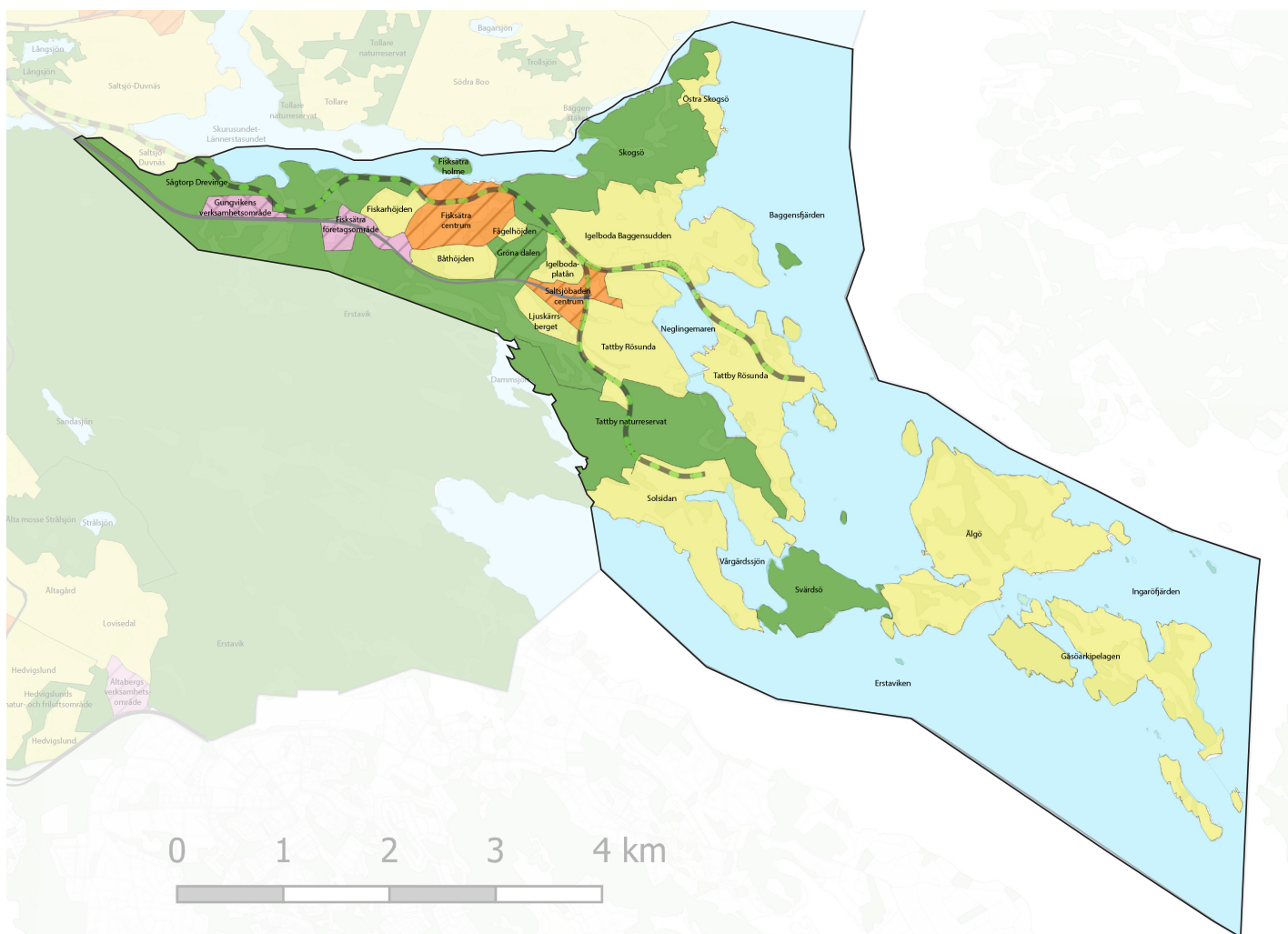
av rekreation och trycket på rekreativa miljöer kommer att öka. Detta gäller exempelvis Gröna dalen och Fisksätra holme.

Gröna dalen är lämplig att samordna med vattenfördröjning och rening för att minska risken för översvämning. Det finns även lågpunkter som sammanfaller med bebyggelse eller kritisk infrastruktur, vilka hanteras med fördröjningsåtgärder och andra åtgärder för att säkerställa framkomlighet, exempelvis vid korsningen Stockholmsvägen/Igelbodavägen.

Tillkommande bebyggelse bör särskilt beakta värmeaspekten och möjliggöra kompenserande åtgärder som motverkar upphettning där förtätning sker. Detta gäller både centrala Fisksätra och Saltsjöbaden centrum.

Huvudfokus för bebyggelseutveckling ligger i de lokala centrumen längs Saltsjöbanan (röda och orange områden i illustrationen). Det finns, utöver bostadsutveckling, stor potential att rikta satsningar på rekreation, utflyktsmål och mötesplatser till dessa områden, för att på så sätt skapa ett attraktivt och tillgängligt "vatten till vatten"-stråk mellan Lännerstasundet och Neglingeviden. Viktiga ekologiska samband (gröna pilar i illustrationen) värnas genom prioritering av gröna värden inom den byggda miljön.

MARKANVÄNDNINGSFÖRSLAG FISKSÄTRA OCH SALTSJÖBADEN

Namn	Status	Ställningstagande	Hänsyn
Lokalt centrum			
Fisksätra centrum	Utvecklad	<p>Inriktningen för den fortsatta planeringen är att utveckla områdets funktion som lokalt centrum med såväl bostäder som lokaler för service, handel och mötesplatser.</p> <p>Utvecklingen sker i enlighet de mål och ambitioner som beskrivs i planprogrammet från 2013. De centrala gångstråken bibehålls och utvecklas. Svartkärrstigen som sträcker sig in i Gröna Dalen utvecklas som rekreativ stråk vidare mot Saltsjöbadens IP.</p> <p>I samband med förtätning bör inslag av kontorslokaler i centrala lägen främjas. Utveckla krontäckningen för ett mer attraktivt lokalklimat och förebygga risk för ohälsa kopplat till värmeöar.</p>	<p>Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för ädellöv och barrskog</p> <p>Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare</p>
Saltsjöbadens centrum	Utvecklad	<p>Inriktningen för den fortsatta planeringen är att utveckla områdets funktion som lokalt centrum med såväl bostäder som lokaler för service, handel och mötesplatser.</p> <p>I samband med förtätning bör inslag av kontorslokaler i centrala lägen främjas. Det rekreativa stråket mellan Saltsjöbadens IP och vidare mot Fisksätra Holme ska utvecklas.</p> <p>Utveckla krontäckningen för ett mer attraktivt lokalklimat och förebygga risk för ohälsa kopplat till värmeöar.</p>	<p>Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för barrskog</p> <p>Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare</p>
Sammanhängande bostadsbebyggelse			
Båthöjden	Befintlig	<p>Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär.</p> <p>Utveckla krontäckningen för ett mer attraktivt lokalklimat och förebygga risk för ohälsa kopplat till värmeöar.</p>	<p>Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för ädellöv och barrskog</p> <p>Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare</p>
Fiskarhöjden	Befintlig	<p>Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär.</p> <p>Utveckla krontäckningen för ett mer attraktivt lokalklimat och förebygga risk för ohälsa kopplat till värmeöar.</p>	<p>Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för ädellöv och barrskog</p> <p>Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare</p>

Namn	Status	Ställningstagande	Hänsyn
Fågelhöjden	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär. Utveckla krontäckningen för ett mer attraktivt lokalklimat och förebygga risk för ohälsa kopplat till värmeöar.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för ädellöv och barrskog Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare
Gäsöarkipelagen	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras med syfte att bibehålla området för fritidshusbebyggelse. Någon ytterligare förtätning bör inte ske.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för barrskog
Igelboda Baggensudden	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för barrskog och pollinatörer Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare
Ljuskärrsberget Igelbodaplatån	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för ädellöv, barrskog och pollinatörer Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare
Solsidan	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär.	Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare
Tattby Rösunda	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär. Hotell- och besöksnäringen ges fortsatt möjlighet att utvecklas ändamålsenligt, dock ej med bostäder.	Området berörs av riksintresse för kulturmiljövården. Ny bebyggelse som påtagligt skadar riksintresset får inte tillkomma. Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för ädellöv Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare
Älgö	Befintlig	Området är ett före detta fritidshusområde som omvandlas till permanent småhusbebyggelse. Inriktningen för den fortsatta planeringen är att området utvecklas i enlighet med lagakraftvunna detalplaner. När detalplanerna är genomförda förväntas inte området utvecklas ytterligare i någon större omfattning.	Området berörs av riksintresse för kommunikationer (farled). Åtgärder som väsentligt försvårar användningen får ej vidtas.
Östra Skogsö	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär.	Området berörs av riksintresse för kommunikationer (farled). Åtgärder som väsentligt försvårar användningen får ej vidtas.

Verksamhetsområden:

Fisksättra företagsområde	Utvecklad	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att befintligt verksamhetsområde utvecklas för småindustri, service, lager eller andra verksamheter med begränsad omgivningspåverkan. Ny bebyggelse som inskränker möjligheterna att använda området för verksamheter bör inte tillkomma, såväl inom eller utanför verksamhetsområdet. Befintliga tekniska anläggningar bibehålls och utvecklas. Stärk arbetet med ekosystemtjänster i utveckling av befintliga och nya verksamhetsområden för att motverka värmeeffekt. Genom planteringar och genomsläppliga material kan lokalt omhändertagande av dagvatten gynnas.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för pollinatörer
Gungvikens verksamhetsområde	Ändrad	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att området utvecklas för verksamheter i form av småindustri, service, lager eller andra verksamheter med begränsad omgivningspåverkan. Ny bebyggelse som inskränker möjligheterna att använda området för verksamheter bör inte tillkomma, såväl inom eller utanför verksamhetsområdet. Stärk arbetet med ekosystemtjänster i utveckling av befintliga och nya verksamhetsområden för att motverka värmeeffekt. Genom planteringar och genomsläppliga material kan lokalt omhändertagande av dagvatten gynnas.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för pollinatörer

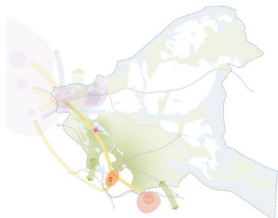
Natur- & Friluftsområden:

Skogsö	Befintlig	Kommunens naturreservat och friluftsområden förvaltas enligt skötselplaner och utvecklas i enlighet med gällande skötselplaner, föreskrifter och utvecklas enligt Naturvårdsplan.	
Svärdö	Befintlig	Kommunens naturreservat och friluftsområden förvaltas enligt skötselplaner och utvecklas i enlighet med gällande skötselplaner, föreskrifter och utvecklas enligt Naturvårdsplan.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur
Sågtorp Drevinge	Befintlig		Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur och barrskog
Tattby naturreservat	Befintlig	Kommunens naturreservat och friluftsområden förvaltas enligt skötselplaner och utvecklas i enlighet med gällande skötselplaner, föreskrifter och utvecklas enligt Naturvårdsplan.	Området berörs av riksintresse för friluftsliv. Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur, ädellöv, barrskog och pollinatörer
Gröna dalen	Utvecklad	Gröna dalen utvecklas som stadspark och grön målpunkt för hela kommunen genom utveckling av parkkvaliteter och aktivitetsmöjligheter för breda målgrupper. Parkens funktion som samlande grönt stråk mellan Fisksättra och Saltsjöbaden förstärks.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för pollinatörer Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare
Fisksättra holme	Befintlig	Text tillkommer till granskningshandling	

Vattenområden:

Baggensfjärden	Befintlig	Vattenförekomst, hav. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i kustvattnen.	
Erstaviken	Befintlig	Vattenförekomst, hav. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i kustvattnen.	
Dammsjön	Befintlig	Sjö. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i alla sjöar.	
Ingaröfjärden	Befintlig	Vattenförekomst, hav. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i kustvattnen.	
Neglingemaren	Befintlig	Vattenförekomst, hav. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i kustvattnen.	
Värgårdssjön	Befintlig	Vattenförekomst, hav. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i kustvattnen.	

ÄLTA - LIVFULL SMÅSTAD MED BRETT UTBUD AV VARDAGSSERVICE OCH REKREATION

Orienteringskarta:
Älta är den södra utvecklingsnoden i kommunen. Omgivet av natur och med kopplingar till de angränsande kommunerna Stockholm och Tyresö har orten en särskild position. Läget skapar behov av att skapa goda kopplingar till Västra Sicklaön såväl som att tillgodose vardagsbehov inom orten.

Inriktning: Älta stärks som karaktärsfullt lokalsamhälle där ortens olika delar växer samman genom småskalig bebyggelse med god tillgång till vardagsservice, idrott, kultur och rekreation. Det ska vara nära till det som behövs i vardagen, med målet att invånarna har tillgång till boende, handel och rekreation inom promenad- eller cykelavstånd. Kontakten med Västra Sicklaön stärks, men även kopplingar till och från grannkommunerna utvecklas genom förstärkt kollektivtrafik och gång- och cykelvägar.

Nuläge:

Älta är ett lokalsamhälle med närhet till det mesta som behövs i vardagen, ett gott serviceunderlag och många trevliga parker och omgivet av natur på alla håll. Orten har vuxit fram kring flera mindre gårdar vilket fortfarande avspeglas i dess olika karaktärsområden.

Så utvecklas Älta:

I samband med att Älta utvecklas prioriteras bevarande av den småskaliga karaktären medan ett ökat utbud av service och nya bostäder möjliggörs i centrum. Möjlighet till förtätning finns främst i centrala och västra delarna av Älta vilket kan bidra till ökad tryggheten och skapa mer attraktiva rum mellan husen. Kompletteringar med ny bebyggelse bör även vara möjligt längs med huvudstråk för buss och cykel, framförallt Ältavägen, samt i begränsad mån inom små-

skaliga miljöer, då i enlighet med områdets skala och karaktär.

Nya mötesplatser, kultur och service ska prioriteras i centrum, främst i form av lokaler i bottenvåningen. Verksamheter med behov av större ytor utvecklas i östra delarna av Älta.

Busskopplingarna förstärks mot Sickla, Gullmarsplan och Tyresö. Det regionala cykelstråket på Ältavägen får högre standard/breddning genom Älta. Cykelkopplingar inom Älta, mot Tyresö samt till närliggande natur- och rekreationsområden förbättras.

Gångvänliga gator och stråk som binder samman målpunkter och rekreation prioriteras, bland annat med förbättrat gångstråk mot Tyresö och tydliga gröna entréer till naturen.

Regionala samband för rekreation och

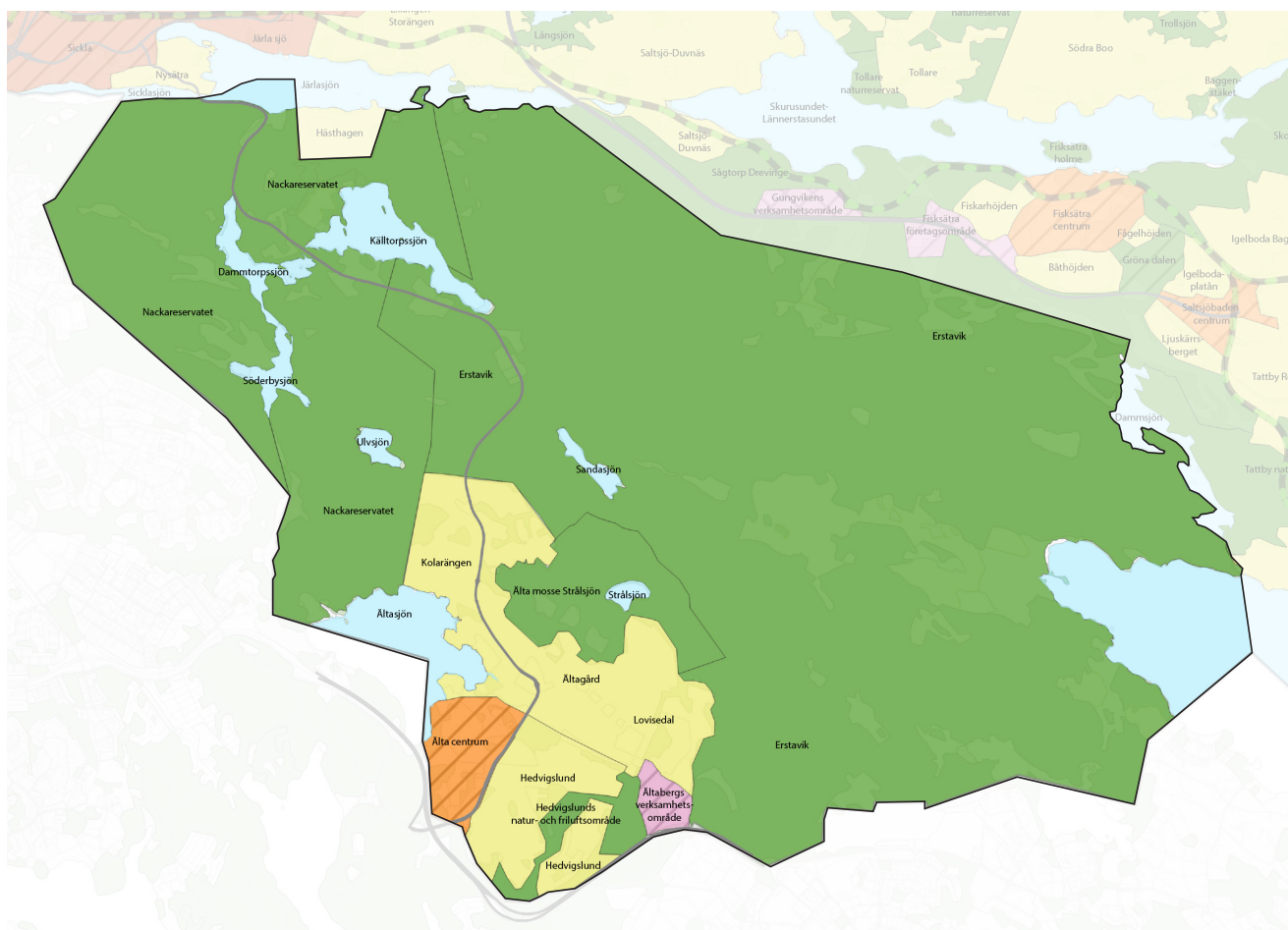
ädellöv inom Tyrestakilen beaktas och stärks mellan Erstavik och Nackareservatet. Bergsbranterna som omger Älta är viktiga för landskapskaraktären och bör lyftas som element att värna.

Gröna mötesplatser ska finnas i hela Älta, med särskilt fokus på det centrala grönstråket som utvecklas till ett rekreativt parkstråk med flera funktioner, såsom att bidra till både klimatreglering och rekreation. Området, som delvis består av våtmark, är särskilt prioriterat för att fördröja och rena vatten, med hänsyn till sitt läge nära bebyggelse. Även Kolarängen och dagvattendammen vid Hedvigslundsparken är prioriterade områden för klimatanpassning och ska utformas för att kombinera klimatreglerande egenskaper med plats för rekreation.

I de mer tätbebyggda och hårdgjorda delarna av Älta finns risk för värmeöar som föreslås motverkas med hjälp av en högre andel grönska och träd.

Huvudfokus för bebyggelseutvecklingen ligger i centrum, samt möjlighet till komplettering kring huvudgatan Ältavägen. Även de gröna delarna utvecklas genom parksatsningar med fokus på rekreation och klimatanpassning.

MARKANVÄNDNINGSFÖRSLAG ÄLTA

Namn	Status	Ställningstagande	Hänsyn
Lokalt centrum			
Älta centrum	Utvecklad	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att utveckla områdets funktion som lokalt centrum med såväl bostäder som lokaler för service, handel och mötesplatser. Utvecklingen sker enligt de mål och ambitioner som beskrivs i planprogrammet från 2015. Nya allmänna platser möjliggörs såsom torg, ett parkstråk och lokalgator. Förtätning föreslås ske längs med Ältavägen, i centrum och på Oxelvägen. Ytterligare utveckling utöver planprogrammet kan inrymmas om det sker i överensstämmelse med områdets karaktär och skala. Älta parkstråk utvecklas som stadspark och grön målpunkt för hela Nacka kommun genom utveckling av parkkvaliteter och aktivitetsmöjligheter för breda målgrupper. Parkens funktion som samlande grönt stråk genom stadsdelen bevaras och förstärks. I samband med förtätning bör inlag av kontorslokaler i centrala lägen främjas. Utveckla krontäckningen för ett mer attraktivt lokalklimat och förebygga risk för ohälsa kopplat till värmeöar.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för ädellöv och barrskog. Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare.
Sammanhängande bostadsbebyggelse			
Hedvigslund	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär. Älta parkstråk utvecklas som stadspark och grön målpunkt för hela Nacka kommun genom utveckling av parkkvaliteter och aktivitetsmöjligheter för breda målgrupper. Parkens funktion som samlande grönt stråk genom stadsdelen bevaras och förstärks. Utveckla krontäckningen för ett mer attraktivt lokalklimat och förebygga risk för ohälsa kopplat till värmeöar.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur och pollinatörer.
Kolarängen Ältagård Lovisedal	Befintlig	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att områdets karaktär och skala bevaras. Viss kompletterande bebyggelse kan tillkomma om det sker med hänsyn till områdets karaktär. Utveckla krontäckningen för ett mer attraktivt lokalklimat och förebygga risk för ohälsa kopplat till värmeöar.	Området berörs av följande riksintressen: - kommunikationer (inflygningskorridor). Åtgärder som väsentligt försvårar användningen får ej vidtas. - kulturmiljövården. Ny bebyggelse som påtagligt skadar riksintresset får inte tillkomma. Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för ädellöv. Hänsyn ska tas till skyddsvärda trädbestånd och dess efterträdare. Beakta vattenskyddsområdets skyddsföreskrifter.

Namn	Status	Ställningstagande	Hänsyn
Verksamhetsområden:			
Åltabergs verksamhetsområde	Utvecklad	Inriktningen för den fortsatta planeringen är att befintligt verksamhetsområde utvecklas för småindustri, service, lager eller andra verksamheter med begränsad omgivningspåverkan. Ny bebyggelse som inskränker möjligheterna att använda området för verksamheter bör inte tillkomma, såväl inom eller utanför verksamhetsområdet. Stärk arbetet med ekosystemtjänster i utveckling av befintliga och nya verksamhetsområden för att motverka värmeeffekt. Genom planteringar och genomsläppliga material kan lokalt omhändertagande av dagvatten gynnas.	Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för pollinatörer
Natur- & Friluftsområden:			
Erstavik	Befintlig	Kommunen säkerställer riksintresset för friluftsliv genom avtal med markägaren.	Området berörs av riksintresse för friluftsliv. Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur och pollinatörer Beakta vattenskyddsområdets skyddsföreskrifter.
Hedvigslunds natur- och friluftsområde	Befintlig		Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur och pollinatörer
Nackareservatet	Befintlig	Nackareservatet är ett kommunalt reservat som ägs och förvaltas av Stockholms stad	Området berörs av riksintresse för friluftsliv. Området berörs av livsmiljöer och spridningssamband för groddjur och pollinatörer
Ålta mosse Strålsjön	Befintlig	Kommunens naturreservat och friluftsområden förvaltas enligt skötselplaner och utvecklas i enlighet med gällande skötselplaner, föreskrifter och utvecklas enligt Naturvårdsplan.	Området berörs av riksintresse för friluftsliv. Beakta vattenskyddsområdets skyddsföreskrifter.
Vattenområden:			
Dammorpssjön	Befintlig	Vattenförekomst, sjö. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i alla sjöar. Natura 2000 område.	
Källtorpssjön	Befintlig	Vattenförekomst, sjö. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i alla sjöar.	
Sandasjön	Befintlig	Vattenförekomst, sjö. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i alla sjöar. Reservvattentäkt i kommunen, ev ngt om det.	
Strålsjön	Befintlig	Sjö. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i alla sjöar.	
Söderbysjön	Befintlig	Vattenförekomst, sjö. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i alla sjöar. Natura 2000 område.	
Ulvsjön	Befintlig	Sjö. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i alla sjöar.	
Åltasjön	Befintlig	Vattenförekomst, sjö. Vi säkerställer god vattenkvalitet med minskad näringsbelastning och genomför åtgärder så att miljökvalitetsnormerna uppnås i alla sjöar.	

KAPITEL 4

ALLMÄNNA INTRESSEN OCH PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Översiktsplanen är vägledande för utvecklingen av mark- och vattenområden inom Nacka kommun.

Kapitlet om allmänna intressen och förutsättningar utgör en kunskapsbank och en vägledning för vidare planering. I översiktsplanen redovisas hur kommunen tar hänsyn till allmänna intressen vid beslut om användningen av mark- och vattenområden. De allmänna intressena anges i plan- och bygglagens andra kapitel och inkluderar bland annat natur- och kulturvärden, goda miljöförhållanden, kommunikationer och ekonomisk tillväxt.

Utgångspunkten för Nacka kommuns översiktsplan är den uppsatta målbilden för år 2050-Ett nära Nacka och behandlar de allmänna intressen som anses mest väsentliga att uppmärksamma. Genom att specificera vilka intressen som ska beaktas, var de finns och hur de ska vägas sinsemellan vid eventuella konflikter, möjliggörs en mer effektiv planering.

För en växande kommun som Nacka är avvägningar mellan olika intressen ofta komplexa och en av de största utmaningarna för utvecklingen. Det kommunala planmonopolet ger visserligen kommunen ensamrätt att besluta om nya detaljplaner, samtidigt kan kommunala beslut upphäva om man anser att exempelvis riksintressen inte tillgodosetts i planeringen.

Riksintressen är enligt miljöbalken nationellt betydelsefulla intressen för bevarande eller användning, som måste inkluderas i kommunens planering och redovisas i korthet i det här kapitlet men också som en bilaga till översiktsplanen.

Det pågår ett arbete med att ta fram flera nya styrande dokument parallellt med översiktsplanen. Kompletteringar av kunskapsunderlag kan komma att ske i det fortsatta arbetet med planförslaget. Justeringar kan därför komma att ske gällande allmänna intressen och planeringsförutsättningar efter samråd inför granskningsfasen.

BOENDE OCH SERVICE

BOSTADSFÖRSÖRJNING

Stockholmsregionen fortsätter att växa, och prognoserna visar att denna utveckling sannolikt kommer att fortsätta. Nacka har under flera år varit en av de mest expansiva kommunerna i regionen och förväntas även framöver ta ett ansvar för bostadsförsörjningen och möta den efterfrågan som finns på att bygga och bo i området. Detta avsnitt i översiktsplanen är i linje med kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning.

Trots att Nacka förblir en attraktiv bostadsort som lockar både exploatörer och privatpersoner, ser vi en allmän nedgång i befolkningstillväxten inom Stockholmsregionen, vilket påverkar bostadsmarknaden. Detta innebär att även om tillväxten är dämpad, kvarstår det stora behovet av nya bostäder. Eftersom Stockholmsregionen har en gemensam bostadsmarknad och befolkningen är relativt rörlig, är det en utmaning att exakt beräkna det specifika behovet av nya bostäder för Nacka. Efterfrågan påverkas också av den ekonomiska konjunkturen.

Enligt den nya regionala utvecklingsplanen betraktas bostadsförsörjning som en viktig mellankommunal fråga med regional betydelse. Förslaget till kommunfördelning av det årliga bostadstillskott som behövs för att möta det regionala behovet anger att Nacka ska bygga mellan 700 och 900 bostäder årligen fram till 2040, och mellan 500 och 800 bostäder för perioden 2040 till 2060.

Nacka kommun har under lång tid arbetat för att tillgoda det långsiktiga behovet av bostäder. Med de befintliga planerna, som ligger till grund för översiktsplanen, bedöms kommunen vara väl rustad att hantera sin del av det regionala bostadsbehovet under hela planperioden. Behovet av nya bostäder kommer huvudsakligen att tillgodoses inom områden avsedda för mångfunktionell bebyggelse och lokala centrum.

SOCIAL OMSORG

Nacka kommun har enligt socialtjänstlagen det yttersta ansvaret för att alla som vistas i kommunen får nödvändigt stöd och hjälp. Kommunens intention är att Nacka ska vara en bra kommun för äldre, nyanlända och personer med funktionsvariation eller andra särskilda behov. Detta kräver välkoordinerad planering med ett tydligt fokus på hållbar utveckling, både socialt och miljömässigt.

Kommunens bestånd av bostäder för sociala ändamål ska vara flexibelt för att kunna passa olika behov – allt från ensamstående till större familjer. Beståndet består av en bas av hyresrätter som kommunen hyr av privata fastighetsägare på långsiktiga kontrakt samt bostäder som kommunen själv äger. Till detta finns ett bestånd av bostadsrätter eller fastigheter där kommunen hyr in samtliga bostäder mer kortsiktigt, vilket kan öka eller minska i antal över tid beroende på hur behovet ser ut. Bostadsbeståndet ska löpande anpassas för att på bästa sätt kunna hantera kommunens uppdrag.

För att omhänderta behovet av bostäder för dessa grupper är det särskilt viktigt att Nacka etablerar goda relationer och överenskommelser med nuvarande och framtida fastighetsägare för att säkra tillgången på lämpliga hyresbostäder i kombination med eget bestånd. Behovet av bostäder för dessa grupper i kombination med den växande andelen äldre personer kommer att öka under de kommande åren. Effektiv samverkan internt inom kommunen samt med fastighetsägare och byggföretag är essentiellt för att hantera dessa behov.

UTBILDNING

Nacka har höga ambitioner med utbildningen. Världens bästa förskolor och skolor ska finnas här. Alla barn och ungdomar har rätt till stimulerande lärande, inflytande och trygg arbetsmiljö. Kommuninvånarnas behov av barnomsorg och grundskola är direkt kopplat till befolkningsutvecklingen i kommunen, när det gäller gymnasieutbildning är upptagningsområdet bredare än kommunen och andra faktorer kring behov och underlag spelar in. Utbyggnad av nya bostäder ska gå hand i hand med utbyggnad av samhällsservice och andra bostadsnära funktioner i kommunen. Det innebär både att prioritera utbyggnad av bostäder där det redan idag finns tillgång till samhällsservice och att utbyggnaden av samhällsservicen ska matcha befolkningsutvecklingen.

FRITIDSAKTIVITETER OCH IDROTTSANLÄGGNINGAR

I Nacka finns ett stort utbud av idrott- och fritidsanläggningar vilka alla bidrar till förutsättningar för ett aktivt och hälsosamt liv. Här kan invånarna njuta av bland annat badplatser, sport- och gymnastiksal, idrottsanläggningar, bollplaner, bryggor och friluftsanläggningar.

Nacka strävar efter att fortsätta att ha ett attraktivt och brett utbud av aktiviteter och mötesplatser som tilltalar olika intressen och åldersgrupper. Särskilt fokus läggs på att ge barn och unga möjligheter till en aktiv fritid. Med en växande befolkning kommer Nacka att behöva fler idrott- och fritidsanläggningar.

För att göra dessa anläggningar till tillgängliga och attraktiva mötesplatser placeras de nära bostäder och skolor, vilket också möjliggör deras användning av både skolor och allmänheten. Det är viktigt att reservera mark i strategiska lägen eftersom dessa anläggningar ofta kräver stora ytor och måste vara placerade inom eller nära de större tätorterna för att vara tillgängliga för många.

Det offentliga rummet ska utformas så att det främjar spontanidrott och rörelse. Ambitionen är att idrottsanläggningar koncentreras till strategiska lägen så det inte är störande för grannar och närboende även om området för fritid och idrott också ska vara lättillgängliga. God tillgång till platser för både spontan och organiserad idrott är avgörande för folkhälsan. För att säkerställa att dessa platser är tillgängliga för alla, är det viktigt att skapa en väl utbyggd infrastruktur som gör det enkelt att nå idrottsanläggningar och grönområden med kollektivtrafik, med bil och cykel eller till fots.

Om en befintlig anläggning behöver användas för annat ändamål, ska funktionen när det är möjligt erbjudas på tillfällig annan plats tills en permanent lösning kan vara aktuell. Samarbete med andra aktörer och grannkommuner är viktigt för att säkerställa en god tillgång till idrotts- och fritidsaktiviteter.

KULTUR

Inom kulturområdet erbjuder Nacka kommun ett varierat utbud av aktiviteter och möjligheter att engagera sig. För att rikta satsningarna har ett kulturpolitiskt program, vilket ska genomsyra kommunens verksamheter, tagits fram med följande fem beslutade fokusområden:

- Nackabornas lust, motivation, intresse och förmåga att uppleva, skapa och aktivt välja kulturella aktiviteter.
- En kreativ och god inre och yttre livsmiljö.
- Ett levande, lokalt kulturliv av hög kvalitet med möjlighet till möten mellan professionella kulturutövare och nackabor.
- Nackas Kulturarv.

I syfte att uppnå kommunens strategiska mål och stimulera en bred kulturell infrastruktur i hela kommunen, stödjer kommunen organisationer, föreningar och övriga aktörer som producerar och arrangerar kulturverksamhet för Nackas medborgare och besökare. Nacka strävar efter att det ska finnas en variation och bredd av aktiviteter och mötesplatser som kan tilltala många nackabor. Möjligheter för barn och unga att ha en aktiv fritid ska särskilt prioriteras.

I en levande stadsmiljö behöver kultur finnas som ett naturligt inslag och målpunkt, med olika lokaler anpassade för olika ändamål i centrala lägen för att skapa attraktiva mötesplatser.

Kommunen har avtal med olika kulturaktörer och fördelar årligen stöd och stipendier till kulturaktiviteter.

VÄGLEDNING BOENDE OCH SERVICE

- Bygg ut samhällsservice i takt med befolkningsökningen. Beakta behovet av samhällsservice i alla större detaljplanearbeten.
- Lokalisera skolor, förskolor samt faciliteter för kulturändamål i centrala lägen med god kollektivtrafik i så hög utsträckning som möjligt.
- Idrotts- och fritidsanläggningar ska i första hand placeras i närheten av bostadsområden och skolor

för att skapa attraktiva samlingspunkter tillgängliga för både elever och allmänheten.

- Möjliggör samutnyttjande av lokaler och allmänna platser genom flexibla planbestämmelser i detaljplan vid nyetableringar.
- Inom det offentliga rummet ska det finnas goda möjligheter för spontanidrott och rörelse.

BYGGD MILJÖ OCH LANDSKAP

Nackas historiska utveckling är resultatet av det geografiska läget mellan huvudstaden och skärgården, med farleder och speciella naturgeografiska förutsättningar. Kommunen utgörs av en urbergsplata och är till stor del präglad av det varierade landskapet med bergen, sprickdalarna, skogen och vattnet. Gränserna mellan de olika elementen i landskapet är tydliga. Branta klippor stupar till mot hav och sjöar eller mot odlade dalgångar. Kombination sjöled och tillgång till odlingsbar mark har gett upphov till våra äldsta gårdar och utmed 1800-talets ångbåtsleder ligger sommarvillor och industrier som varit beroende av goda kommunikationer. Senare väg- och brobyggen och framför allt järnvägen till Saltsjöbaden har bidragit med andra typer av miljöer som villasamhällen, tätortscentra och industrier. Nu genomgår delar av Nacka ytterligare en förändring av landskapets förutsättningar i och med att tunnelbanan ger nya rörelsemönster på Sicklaön. Ända in i vår tid har emellertid Nackas natur styrts utformningen av både bebyggelse och infrastruktur.

LANDSKAPSKARAKTÄRER I NACKA

Landskapstyperna i Nacka beskriver områden med liknande sammansättning och funktion. Dessa typer är starkt präglade av de naturliga förutsättningarna, som i sin tur har format hur landskapet har använts och bebyggt. Varje landskapstyp omfattar flera karaktärsområden, som särskiljs genom unika egenskaper och människans interaktion med naturen. Gränserna mellan dessa områden är ofta flytande och inte alltid tydliga.

Det är viktigt att förstå landskapets olika typer och karaktärer för att kunna uppskatta och bevara helhetsmiljön och dess potential. I Nacka finns tre huvudsakliga landskapstyper:

Dramatiskt kustlandskap: Detta landskap kännetecknas av storskaliga sprickdalar och mäktiga klippformationer som omsluter djupa vattenområden och branta höjder. Mellan klipporna ligger smala gröna dalgångar och vattenytor omgivna av höga bergväggar. Naturen domineras av hållmarkstallskog med kala berg och vindpinade martallar. Stora delar av detta område är obebyggt, men har historiskt lockat både industri och sommarnöjen på grund av närheten till farleden och den orörda skärgårdsnaturen.

Karta: Landskapskaraktärer i Nacka.

Varierat sprickdalslandskap: Bakom kustklipporna breder ett varierat sprickdalslandskap ut sig med högre platåer och småbrutet skärgårdslandskap. Här finns berghällar, sjöar, träsk och gammal odlingsmark, samt större bestånd av ädellövträd. Sprickdalarna har historiskt möjliggjort jordbruk och etablering av gårdar, som fram till mitten av 1800-talet utgjorde största delen av Nackas jordbruksbebyggelse. Området präglas idag av villabebyggelse, som började med sommarvillor nära kusten i slutet av 1800-talet och senare utvecklades till egnahem, villor och småhusområden. Sprickdalslandskapet har också påverkats av infrastruktur och lokala centrum från rekordåren på 1950-70-talen.

Dalgångs- och sjölandskap: I sydvästra Nacka domineras landskapet av stora, breda dalgångar som avgränsas mot norr av isälvsåsar. Här finns mossar, sjöar och bördiga ler- och siltslätter som en gång var havsbotten, vilket har skapat goda odlingsförhållanden i områden som Erstavik och Älta. Längs isälvsåsarna, som tidigt reste sig ovanför havsytan efter istiden, finns lämningar från stenålderns fiskare och jägare. Erstavik är Nackas största jordbruksområde, med en representativ herrgårdsanläggning från 1760-talet och historiska torp och gårdar. Älta har ett småskaligare och varierat landskap med småhusbebyggelse från 1900-talet. Norr om sjöarna Sicklasjön, Järlasjön och Kolbottensjön finns en historisk farled till Stockholm och omvandlade industrimiljöer från Saltsjöbanans etablering på 1890-talet.

Landskapets känslighet och rekommendationer för framtida bevarande och utveckling finns i kommunens grö- och blåstrukturprogram.

KULTURMILJÖ

Nackas attraktionskraft och dess unika kulturmiljöer är ett resultat av samspelet mellan landskapet och människor som bott och verkat här under alla tider. Precis som historien har satt sina spår, så formar nutidens invånare och pågående utveckling livet i Nacka.

Nacka ska även fortsättningsvis vara en plats där både gamla och nya kvaliteter stärker välbefinnandet och berikar stads- och landskapsbilden. Historiska inslag varierar och berikar stadsbilden, ger den identitet och historisk förankring. Kulturmiljön har också betydelse för kreativitet och företagsamhet och därmed för lokal och regional-ekonomisk utveckling.

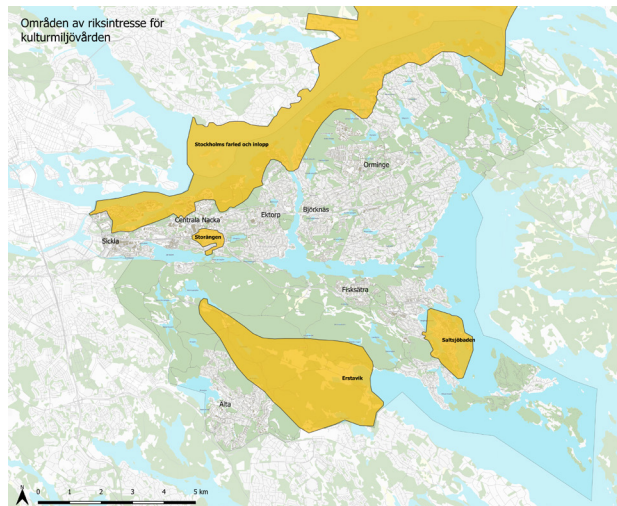
Kulturmiljön mår bäst av att få leva och brukas. Den ska ha plats för nya årsringar från vår tid som görs med omsorg och respekt för den kulturhistoriska läsbarheten. Våra bebyggelsemiljöer och landskapsrum ska därför ses som en resurs för stadsutvecklingen när Nacka växer.

Kulturmiljövård är ett av de samhällsintressen som kommunen är skyldig att beakta i samhällsplaneringen. Kommunen har därför identifierat sina mest värdefulla miljöerna som redovisas som lokalt intresse och samt områden av nationellt intresse för kulturmiljövården. Utöver de värden som pekas ut, finns även andra kulturhistoriskt intressanta miljöer och byggnader vars värden bör beaktas.

Kulturmiljöer av Riksintresse

Kulturmiljövårdens riksintressen är statliga anspråk som avser sammanhängande kulturmiljöer av stor betydelse ur ett nationellt perspektiv. Riksintressena rymmer en stor variation av kulturmiljöer, från skärgårdsmiljöer till slott och herrgårdar och från odlingslandskap till industrimiljöer och stadsmiljöer. Tillsammans ger riksintressena en bred bild av landets historia och utvecklingen av vårt samhälle. De speglar hur människan utnyttjat tillgängliga naturresurser, sociala villkor, byggnadsskick och estetiska ideal.

Riksintressen ska skyddas från åtgärder som påtagligt kan skada utpekade värden eller intressen. Nacka har tagit fram strategier och förhållningssätt för att tillgodose riksintressena.

Karta: Kulturmiljöer av riksintresse.

Nacka har fyra områden som är riksintressen för kulturmiljövård:

- Erstavik
- Norra Sicklaön och norra Saltsjö-boo - Älvvik - Vaxholm - Oxdjupet - Lindalsundet - Norra Värmdölandet, även kallat Stockholms farled och inlopp
- Saltsjöbaden
- Storängen

Erstavik: Herrgårdsmiljö i öppen, odlad dalgång vid en Östersjövik, med huvudsaklig prägel från den gustavianska tiden som tydligt visar hur större gods drevs och organiserades från 1700-tal till tidigt 1900-tal.

Norra Sicklaön och norra Saltsjö-boo - Älvvik - Vaxholm - Oxdjupet - Lindalsundet - Norra Värmdölandet: Farledsmiljö utmed inloppet till Stockholm via Vaxholm, som visar skärgårdens betydelse för huvudstadens sjöfart, livsmedelsförsörjning och rekreativliv, som speglar levnadsbetingelserna för innerskärgårdens befolkning och dess behov av färdstråk till staden alltsedan medeltiden, och som berättar om Stockholms utbyggnad och försvarsansträngningar med tillhörande samhällsbyggnader. Här kan levnadsförhållandena för olika sociala skikt utläsas, liksom utvecklingen inom industri, transportteknik, försvar och arkitektur.

Saltsjöbaden: Societetsbadort, exklusiv kurort, segelsport- och vintersportort i Stockholms innerskärgård som anlades på privat initiativ kring 1890 efter internationella förebilder. Badortens snabba utveckling till en högborgerlig villastad som i bebyggelse och planering speglar det sena 1800 - talets och tidiga 1900-talets arkitekturideal.

Storängen: Villasamhälle grundat av Tjänstemännens egnahemsförening, avsett för en socialt homogen befolkning av akademiskt bildad och välbärgad medelklass och uppförd som en grönskande villaförstad som i bebyggelse och planering speglar det tidiga 1900-talets arkitekturideal.

Kulturmiljöer av lokalt intresse

I kommunen finns, förutom de kulturmiljöer som staten utsett som riksintressanta, ett stort antal miljöer som är intressanta ur ett kommunalt perspektiv, nedan redovisas ett drygt 40 helhetsmiljöer enligt kategorierna:

Gården-torpet-kulturlandskapet: Erstavik, Källtorp, Skogsö, Boo gård, Kils gård, Velamsund

Områden med tydliga agrarhistoriska uttryck i landskap och bebyggelseskick, varav flera är herrgårdsmiljöer. I flera områden hittas större bestånd av ädellövträd och fornlämningar som vittnar om lång agrar- och bebyggelsehistorisk kontinuitet.

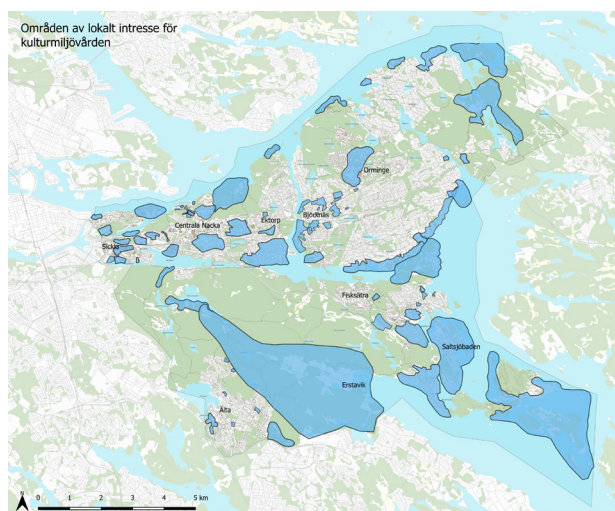
Sommarherrgården: Svindersvik, Nyckelviken, Eriksvik, Tollare

Herrgårdsliknande sommarnöjen från 1700- och 1800-talen. Till kulturmiljötypen kan höra parkanläggningar och kulturlandskapsavsnitt.

Sommarnöjen vid farleden: Fredriksro-Tegelön, Vikingshill, Fågelsången-Grävlingberg, Eolsudde, Hasseludden-Hamndalen, Stäket-Lännersta, Gustavsvik-Bergholmen, Älgö-Gåsö, Visborgs minne

Kustnära villabebyggelse från 1800-talets senare hälft och 1900-talets första del, som vittnar om Stockholms borgerskaps behov av sommarnöjen utmed ångbåtslederna. Karaktärsfull trähusarkitektur i dramatiskt sprickdalslandskap med inslag av enklare fritidshus, som har stor betydelse för Nackas ansikte utåt mot farlederna.

Industrimiljöer: Nacka ström, Saltsjöqvarn, Kvarnholmen, Järla, Sickla, Nacka strand

Karta: Kulturmiljöer av lokalt intresse.

Industrialanläggningar som uttrycker Nackas industrialisering årtiondena kring sekelskiftet 1900, medan brukslämningarna vid Nacka ström vittnar om tidig vattenkraftsbaserad industri med anor från 1500-talet. Farleden till Stockholm och järnvägen till Saltsjöbaden har haft stor betydelse för lokaliseringen av 1800-talets industrietableringar.

Villasamhällen vid järnvägen: Saltsjöbaden-Garvkroken, Neglingehöjden, Tattby, Solsidan, Storängen, Saltsjö-Duvnäs

Villaområden från åren kring 1900 som uppkommit i anslutning till Saltsjöbanan. Avspeglar tidens strävan att anlägga trädgårdsstäder utanför storstaden. I flera områden finns även påkostad villaarkitektur av modernistiskt slag från 1900-talets senare hälft. Järnvägens slutpunkt Saltsjöbaden anlades på 1890-talet som en kombinerad societetsbadort och villastad efter internationella förebilder. Flera av tidens mest namnkunniga arkitekter har varit inblandade i skapandet av dessa villamiljöer.

Folkhemmet: Skogalund, Ektorp-Ugglevägen, Trollebo, radhus vid Gillevägen, Sickla strand, Finnertorp-Talliden, Solsidan

Omsorgsfullt planerade bostadsområden från främst 1940- och 1950-talen med funktionalistisk arkitektur av hög klass. Miljöerna speglar efterkrigstidens expansion men även tidiga kommunala ansträngningar.

Rekordåren: Alphyddan, Morabergsvägen, Stensö, Västra Orminge, Henriksdal, Storkällans kapell, Fågelhöjden

Storskalig bostadsbebyggelse från 1960- och 1970-talen med trafikseparerade stadsplaner som uttrycker de ansträngningar som gjordes för att lösa tidens bostadsbrist. Till kategorin hör även villa- och radhusområden

som i likhet med flerbostadshusen har en byggproduktionsanpassad arkitektur.

Kompletteringar till översiktsplan 2050

I samband med arbetet med den nya översiktsplanen har urvalet av de mest värdefulla kulturmiljöerna av lokalt intresse kompletterats med helhetsmiljöer och enskilda objekt som särskilt väl avspeglar Nackas bebyggelseutveckling under tiden efter modernismen, dvs miljöer som tillkommit från 1970-talets början till ca år 2000.

Perioden präglas av stora förändringar i Nacka. De stora industrierna utvecklades och industrimiljöerna började omvandlas med nya funktioner. Byggandet av småhus ökade och fritidshusen började omvandlas till permanentbostäder, samtidigt som offentlig och kommersiell service byggdes ut för att möta behoven hos den växande befolkningen. På 1980-talet tog bostadsbyggandet fart igen i en större skala.

Bostadsbebyggelse från 1900-talets senare del karaktäriseras av storskaliga flerbostadsområden med framträdande byggnader vid sidan av samtida småhusbebyggelse. Det sena 1900-talets storsatsningar inom näringsliv och konsumtion manifesterar sig i form av påkostad kontorsbebyggelse och centrumbebyggelse, ofta belägen med utsikt mot vattenrum eller visuellt exponerad längs större motorleder.

- 5 småhusområden i Älta av olika karaktär med representativ småhusarkitektur
- flerbostadshus vid Sickla allé
- Jarlabergs bostadsområde
- radhus vid Frihetsvägen i Ektorp
- flerbostadshus vid Skogsövägen
- radhus vid Neglinge center
- radhus vid Torsvägen
- Ljuskärnsbergets bostadsområde

Efter antagandet av översiktsplanen från 2018 har nya helhetsmiljöer även pekats ut i detaljplan och områdesplan så som Mjölkudden-Gustavsviks gård samt områden med särskild hänsyn utifrån kulturmiljöns och landskapets värden i områdesplan för Björknäs och Eknäs.

Marina kulturmiljöer

Kunskapen om marina kulturmiljöer är begränsad jämfört med landbaserade miljöer, främst på grund av svårigheten att utforska dessa områden. Ökad kunskap om marina kulturmiljöer är viktig för att förstå vattenvägarnas historiska betydelse och för att skydda lämningar vid exploatering. Många marina lämningar, som vrak och ankringsplatser, är sannolikt ännu upptäckta. Statens Maritima Museers register visar att det finns över 30 kända fartygs- och båtlämningar i Nackas kustvatten. Exakt position och år för förlisning är ofta osäkra. Riksantikvarieämbetets register "Fornsök" ger aktuell information om dessa lämningar.

VÄGLEDNING FÖR GESTALTADE LIVSMILJÖER

Nacka står inför stora möjligheter och utmaningar i takt med en växande kommun. Med en stark identitet präglad av skärgårdslandskapet, vatten, berg, skog, samt industrimiljöer och kulturhistoriska områden, är det viktigt att planera med ett helhetsperspektiv. Nacka vill vara en föregångare i stadsplaneringsfrågor och strävar efter att utvecklas på ett sätt som stärker platsens unika kvaliteter.

Arkitektur är ett avgörande verktyg för att forma byggnader, landskap och offentliga rum. När kommunen växer ska arkitekturen bidra till en kvalitativ utveckling som sätter människans välmående och upplevelser i fokus. Rätt använd blir arkitekturen kittet mellan människa och miljö, skapar sammanhang och upplevelser, samt stärker och utvecklar Nackas identitet.

Den fortsatta planeringen ska bejaka och integrera Nackas natur och historia och säkerställa hög arkitektonisk kvalitet. Det är också viktigt att binda samman stadsdelar och natur, utforma trygga och mångfunktionella offentliga rum, samt integrera konst och kultur för att berätta om platsens förvandling. Genom medveten gestaltning skapas en livsmiljö som blir en del av Nackas framtida kulturarv.

För att kunna göra medvetna val kring gestaltade livsmiljöer i Nacka har ett antal utgångspunkter tagits fram för att fungera som diskussionsunderlag kring arkitekturens bidrag och vägledning i den efterföljande planeringen:

	LIVFULLA STADSMILJÖER
IDENTITET	<p>Den tätare utvecklingen av Nacka stad inspireras av de olika karaktärer som finns i dess olika delar, både i landskapet och de olika bebyggelsemiljöerna. Kulturmiljön är särskilt viktig och ska lyftas fram.</p> <p>En upplevelserik stadsmiljö har plats för det oväntade, en experimentell och vågad gestaltning.</p> <p>Gaturummen görs intressanta genom att byggnadernas bottenvåningar ges särskild arkitektonisk omsorg. Entréväningen är en del av det publika, offentliga, rummet och är det som präglar vår upplevelse av platsen. Där lokaler inte kan komma till ska entréväningen gestaltas med kvalitativa material och hög detaljrikedom.</p>
VÄVA SAMMAN	<p>Vägar, gator, torg och parker vävs samman så att orienterbara och självklara stråk skapas. Den barriärverkan som kan finnas bör överbryggas. Olika delar kan bindas samman med intressanta gaturum och attraktiva stråk. Vägen till vattnet ska vara tydlig. Det är nära till naturen. Stadsdelarna knyts ihop samtidigt som stadsdelarnas karaktär och uttryck består – de hänger samman i en struktur.</p>
OFFENTLIGA RUM	<p>De gemensamma utemiljöerna utformas som mötesplatser. Torg, parker – små och stora – utformas så att de är trygga och trivsamma, med kvalitet och identitet. De ska vara mångfunktionella och erbjuda vistelse för flera och lockar till vistelse och möten, och har olika uttryck; en del erbjuder lugn, andra aktivitet och samling.</p>
TOPOGRAFI OCH NATUR	<p>Det är prioriterat tillföra växtlighet även i tät miljöer, på väggar och tak</p> <p>Det gröna ska ha en funktion och ge möjlighet att följa årstidsväxlingarna. System av parker, strandpromenader och sparad natur för rekreation ska bibehållas eller skapas.</p> <p>Nackas dramatiska topografi påverkar gator och stråks lägen och bebyggelsens placering.</p> <p>Projekten anpassas till platsens topografi och naturvärden.</p>
FÖRDJUPAD VÄGLEDNING FÖR NACKA STAD:	<p>Det finns flera underlag framtagna specifikt för att vara vägledande i den fortsatta utvecklingen på Västra Sicklaön, och som ger en fördjupad förståelse för inriktningen framåt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fundamenta • Identitet och program för stråk och platser • Höga hus

	KARAKTÄRSFULLA LOKALSAMHÄLL- EN	SMÅSKALIGA GRANNSKAP	VARIATIONSRIK NATUR OCH KUST
IDENTI- TET	Planeringen av lokala de lokala centru- men ska utgå från platsens identitet och en förstärkning av lokala karaktärerna och ursprungliga intentionerna. Det kan gälla struktur, som minnesbärare, i material eller färg. En berikande och trivsamt upplevelsemiljö i centrumen eftersträvas.	Olika villaområden har olika karaktärer och förutsättningar. Nybyggnation ska utgå från de kvaliteter som finns och relatera och gärna förstärka dem. Områdenas småskalighet bevaras i största möjliga mån. Där en tätare skala prövas bör en platsanalys göras för att identifiera lämplighet, samt hur om- vandling kan göras med ett småskaligt uttryck.	Hela Nacka präglas av naturen och skärgårdslandskapet. Bevara och utveckla värdefull land- skapsbild och landskapets värdebäran- de karaktärsdrag. Landskapsvärden värnas, och viktiga vyer identifieras och tas tillvara. Använd kunskap om historisk markan- vändning, det gröna kulturarvet och historiska lämningar som en resurs vid bevarande, utveckling och förvaltning av grönskapen.
VÄVA SAMMAN	Vid omvandling av ett centrum ska trygga stråk skapas och barriärer däm- pas. Vägar, gator, torg och parker vävs sam- man så att orienterbara och självklara stråk skapas. Stadsdelar, områden, natur och vattnet knyts samman.		Naturen och kusten görs tillgängliga där det är lämpligt. Barriärer överbyg- gas och kopplingar vatten till vatten skapas. Stråk längs med vattnet utveck- las.
OFFENT- LIGA RUM	Platserna utvecklas så att de uppmunt- rar till vistelse och möten. De ska vara attraktiva mötesplatser där man väljer att stanna till.	Samlingspunkter för det lokala grann- skapet ska gestaltas för att uppmuntra till möten.	Nackas besöksanläggningar utvecklas i samklang med värdena på platsen och görs tillgängliga för besökare.
TOPO- GRAFI OCH NATUR	Platsens grönska och träd ger kvaliteter. De tas tillvara och förstärks.	Nackas skärgårdslandskap med berg och dalgångar blir viktiga element i ut- formningen av tillkommande bebyggel- se. Bebyggelsen anpassas till topografin. Grönskan och trädgårdarna bidrar till de småskaliga grannskapens karaktär. Topografin och landskapsbildens är viktiga element som kan bidra till att bebyggelsen relaterar till just den här platsen på ett intressant sätt. Bebyggelsen bör utvecklas i samklang med landskap och kustlandskap genom att undvika sprängningar och fällning av större träd och anpassa nya byggnad- er till den småskaliga grannskapsska- lan.	Topografi och terrängformer utgör grunden i Nackas landskap och värnas som en betydande del av dess identitet.

ARBETSPLATSER OCH NÄRINGSLIV

Näringslivet i Nacka kännetecknas av det stora antalet företag, där de små företagen är helt dominerande. Nära hälften av företagen har inga anställda, vilket tyder på en utbredd entreprenörsverksamhet. Det lokala näringslivet idag har en profil och branschstruktur som delvis avviker från det arbetskraftsutbud som finns inom kommunen. Tillverkningsindustri, byggverksamhet, handel, utbildning samt vård och omsorg är överrepresenterade i förhållande till länet medan kontor- och kunskapsintensiva branscher är underrepresenterade.

Ett stort arbetskraftsutbud i kombination med en begränsad lokala arbetsmarknad gör att arbetspendlingen till arbetsplatser i den övriga regionen är hög. Arbetspendlingen är störst och har vuxit mest över tid i de kunskaps- och kontorsintensiva branscherna.

KONTORSUTVECKLING

Utifrån det attraktiva läget i Stockholmsregionen har Nacka goda förutsättningar för ett växande näringsliv och konstorsutveckling. Befolkningsökningen och förstärkt regional tillgänglighet i och med utbyggnaden av tunnelbanan innebär att den lokala arbetsmarknaden har potential att växa såväl organiskt som genom förändringar av de regionala pendlingsmönstren. Ambitionen är att merparten av de tillkommande arbetsplatserna i Nacka skapas inom kunskapsintensiva branscher, något som i högre grad också skulle spegla den kompetensprofil som många Nackabor besitter. En sådan utveckling förutsätter att kommunen aktivt arbetar för att skapa förutsättningar för att det tillskapas fler kontorsarbetsplatser. Förutsättningarna för det finns primärt i tillkommande stationslägen för tunnelbanan, med fokus på Centrala Nacka och Sickla, samt i mindre skala i Nackas lokala centrum.

HANDEL OCH SERVICE

Handeln har en viktig roll i att skapa levande städer och platser. Mixen av olika typer av handel, restaurang och service, i attraktiva lokala lägen, stärker också förutsättningarna för fortsatt överlevnad för butikerna och blir samtidigt till gagn för stadsmiljöns kvaliteter.

De två största handelsområdena i Nacka är Sickla köp kvarter och Nacka Forum. Båda rymmer ett stort utbud inom såväl livsmedel som fackhandel. Både Sickla köp kvarter och Nacka Forum har förhållandevis god

kollektivtrafikförsörjning, vilket kommer förbättras i och med tunnelbanan. Med ett tillskott av bostäder och arbetsplatser i omgivningen kan dessa handelsområden också bli naturligt integrerade delar i en väl utvecklad stadsstruktur.

Det är viktigt att finns ett lokalt utbud av varor och tjänster i alla kommundelar. Det lokala handelsutbudet är särskilt viktigt för de grupper i samhället som främst nyttjar kollektiva trafikslag. Vid förtätning av bebyggelsen i lokala centrum så som Älta, Fisksätra, Saltsjöbaden, Ektorp, Björknäs och Orminge bör också utbudet av lokaler för handel och service, såväl som ökade inslag av mindre kontorslokaler i centrala lägen utvecklas.

BESÖKSNÄRING

Nacka med sitt attraktiva läge mellan storstad och skärgård, är en växande besöksdestination med betydande hotell- och konferensanläggningar. Besöksnäringen, som förväntas växa både globalt och lokalt, ser en stark utveckling speciellt inom hotellsektorn där flera anläggningar planerar att bli destinationer i sig. Vid sidan av de större anläggningarna finns även många mindre utflyktsmålutflyktsmål, med aktörer och företagare inom besöks- och upplevelsenäringen, i de småskaliga grannskapen, lokala centrum och grönområdena. För att stödja utvecklingen är det viktigt för kommunen att arbeta nära besöksnäringen. Ambitionen är att både små och stora utflyktsmålutflyktsmål kan bidra till ett ökat utbud av extra vardagsrum för nackaborna. Besöksnäringen drivs ofta av lokala företag som anställer lokalt. Detta skapar även arbetstillfällen bland grupper med svårare insteg på arbetsmarknaden vilket är positivt.

VERKSAMHETSOMRÅDEN

Det finns idag en hög efterfrågan i Nacka på verksamhetsmark. Det gäller från både befintliga växande Nackaföretag som vill utöka sina lokaler och företag som vill etablera sig i kommunen. Det finns emellertid begränsade möjligheter att tillskapa nya områden för verksamheter och befintliga områden är begränsade i relation till näringslivets storlek och behov.

Verksamheter såsom småskalig verkstadsindustri, hantverk, service och företag i tjänstesektorn kan rymmas inom många delar av kommunen. Det finns dock specifika områden som är avsatta för småindustri, hantverk,

service, tekniska anläggningar eller andra verksamheter som kan vara störande för omgivningen och därför inte bör blandas med bostäder eller andra störningskänsliga verksamheter.

För att bibehålla verksamhetsområdenas funktion behöver hänsyn tas till dem i planeringen. Viss buffertzona mellan verksamhetsområdena och omkringliggande bostäder behöver därför upprätthållas och det är viktigt att ny bebyggelse som inskränker möjligheterna att fortsätta använda områdena på ett ändamålsenligt sätt inte tillkommer, såväl inom som utanför verksamhetsområdet.

VÄGLEDNING ARBETSPLATSER OCH NÄRINGS- LIV

- Verka för ett stärkt näringsliv, service- och handelsutbud i hela kommunen.
- Arbeta aktivt för att möjliggöra etablering av kontor, med fokus på Sickla och Centrala Nacka.
- Verka för att göra lokala centrum och deras närområden attraktiva för både befintliga företag och nya arbetsplatsetableringar genom god dialog med aktörer och fastighetsägare.
- Arbeta för förtätning inom befintliga verksamhetsområden för att effektivisera användningen av redan tillgänglig ändamålsenlig mark.
- Löpande identifiera kompletterande områden för verksamheter.
- Arbeta för att stärka besöksnäringen i kommunen, i synnerhet för hotell- och konferens som är, och kommer att fortsätta vara, en expansiv bransch i Nacka.
- Planera för effektiv logistik för varutransporter och avfallshantering från ett tidigt skede i planprocessen.

MOBILITET OCH TRANSPORTSYSTEM

NACKAS FÖRUTSÄTTNINGAR OCH UTMANINGAR

Nacka erbjuder goda möjligheter för hållbart resande.. Denna potential bedöms kunna öka avsevärt i och med tunnelbanan, moderniserad Saltsjöbana samt bibehållna expressbusslinjer och ambitionen om förbättrade och utbyggda gång- och cykelstråk.

Styrande dokument:

- Framkomlighet i Nacka
- Rekommenderade parkeringstal för bostäder i Nacka
- Cykelstrategi
- Trafikföringsprinciper (trafik under byggtid)
- Cykelprogram

Pågående arbete med framtagande av underlag:

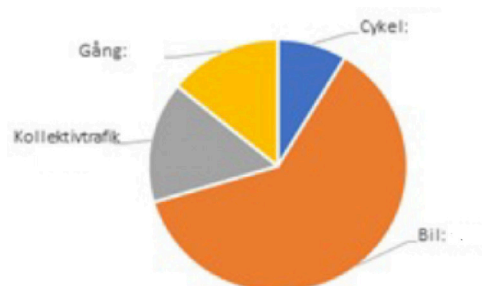
- Båtpendling 2050. Potential för att utveckla pendelbåtstrafiken i kommunen
- Uppdaterad trafikprognos för västra Sicklaön
- Parkeringsstrategi

Resvanor och resmönster

I och med pandemin minskade antalet kollektivtrafikresenärer i Nacka med cirka en tredjedel sedan 2019. Trots viss återhämtning sedan 2021 är nivåerna för kollektivtrafikresandet inte så högt som före pandemin. I Nacka har en stor del av arbetskraften inom tjänstesektorn möjlighet att arbeta hemifrån, vilket minskar behovet av arbetsresor och så även användningen av kollektivtrafiken.

Dagligen påbörjas runt 200 000 resor i Nacka, antingen till fots, med cykel, med kollektivtrafik eller med bil. Resmönstret i Nacka är stabila året runt, men minskar kraftigt i juli. Vardagsresor visar en morgonrusning men ingen tydlig eftermiddagstopp, medan helgresor har en topp mitt på dagen. På vardagar startar 40% av resorna på förmiddagen (ofta till arbete eller skola), 40% på eftermiddagen (ofta hemresor) och 20% på kvällar och nätter.

Drygt hälften av resorna sker inom Nackas gränser, med de starkaste strömmarna till och från Västra Sicklaön och lokalsamhällena. De flesta övriga resor går till och från Stockholm eller Värmdö.

Modellerad färdmedelsfördelning för september av de påbörjade resorna i Nacka kommun.

Den modellerade färdmedelsfördelningen för september månad i Nacka kommun visar att 62 % av alla resor sker med bil, 9 % med cykel, 15 % med kollektivtrafik och 14 % till fots, se figur ovan.

GÅNGVÄGNÄT

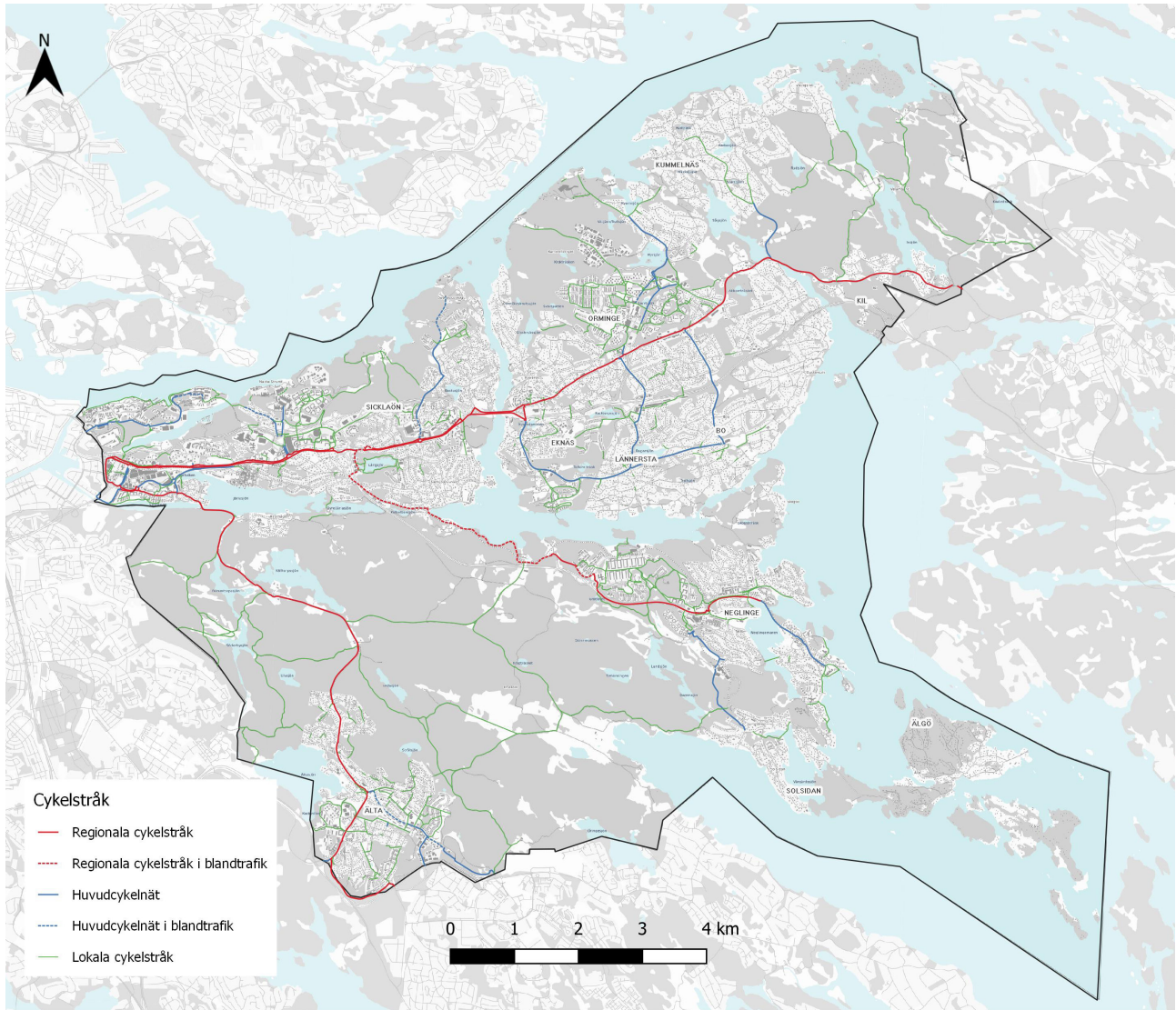
Ett välutbyggt gångvägnät är viktigt ur ett flertal aspekter. Bland annat ska gångnätet sammanbinda flertalet viktiga målpunkter såsom skolor, arbetsplatser, butiker och parker. Det medför att invånarna kan ta sig till fots mellan målpunkter, vilket både är gynnsamt ur ett hälsoperspektiv och ett hållbarhetsperspektiv eftersom det minskar behovet av bilresor.

Ett sammanhängande gångnät medför också att risken för olyckor minskar och främjar social interaktion mellan invånarna. I Nacka kommun finns det i dagsläget ett välutbyggt gångnät, men det är viktigt att ständigt säkerställa ett tryggt och säkert gångnät i samband med att kommunen växer.

CYKELVÄGNÄT

Nacka har höga ambitioner när det gäller cykelrelaterade frågor, dessa redovisas i ett kommunalt cykelprogram. Syftet med cykelprogrammet är att konkretisera hur kommunen uppnå cykelstrategins mål och föreslå framtida cykelåtgärder. Målen i cykelstrategin är att 20 procent av alla resor ska ske med cykel samt att 25 procent av arbetsresorna helt eller delvis ska ske med cykel till år 2030. För att öka möjligheten att uppnå de uppsatta målen i cykelstrategin behöver åtgärderna inom respektive strategiskt insatsområde genomföras.

Det finns stor potential för cykling i Nacka vad gäller olika sorters cykelresor. I Nacka sker en stor del av arbetsresorna på de regionala stråken, där cyklister i flera fall cyklar långt. Statistik visar på ökad andel användning av andra typer av cyklar, exempelvis lådcyklar och

Karta: Cykelvägnät i Nacka kommun.

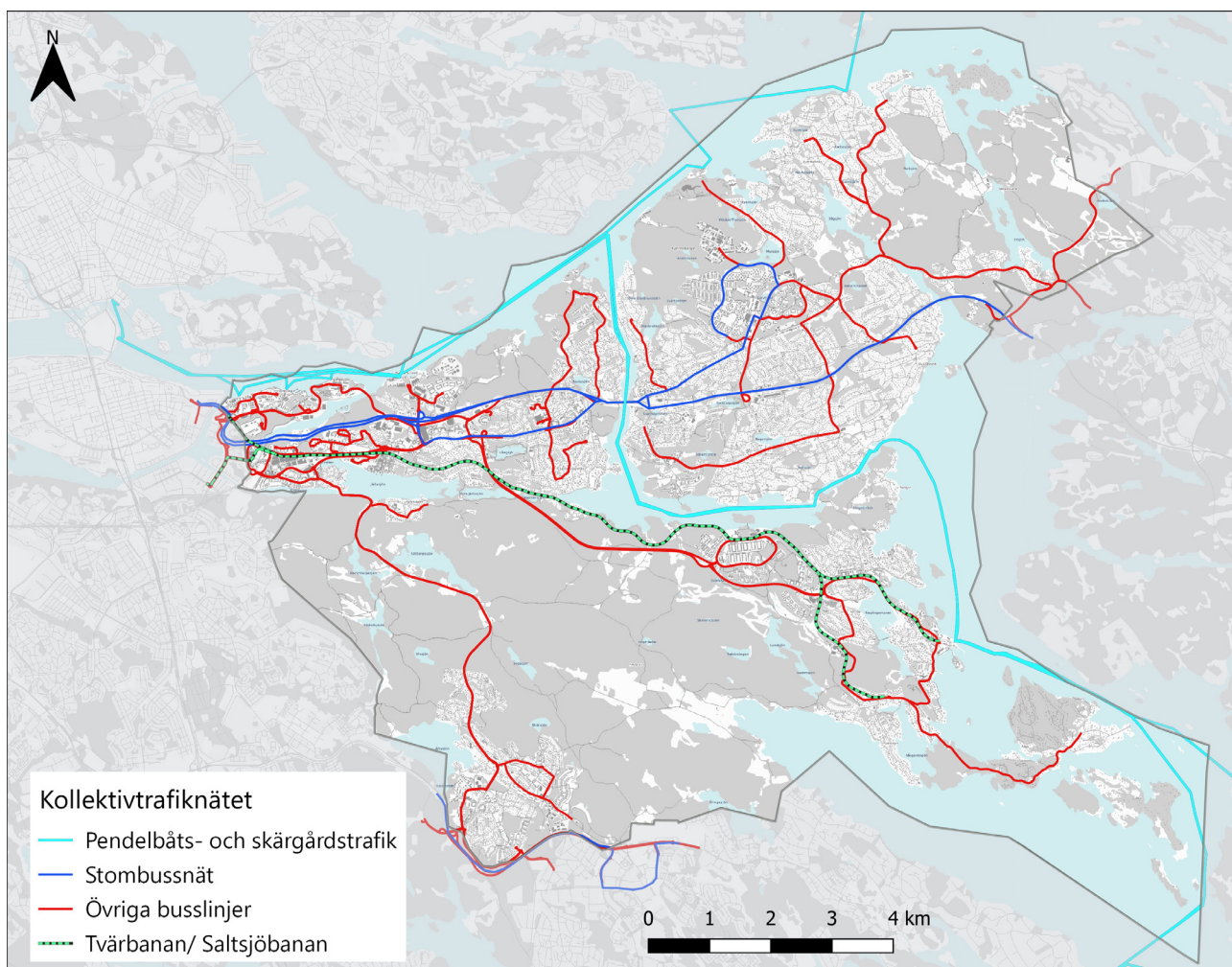
elcyklar, vilket visar på potential till längre cykelresor för fler olika typer av cyklister. Region Stockholm har genomfört en potentialstudie för arbetspendling i Stockholms län. I den framgår att ca 55 % av nackborna kan ta sig till arbetet på mindre än 30 minuter med cykel.

SALTSJÖBANAN OCH TVÄRBANAN

Saltsjöbanan och Tvärbanan utgör väsentlig spårinfrastruktur som är en del av kommunens kollektivtrafiksystem. Spåren ägs och driftas av Region Stockholm, Trafikförvaltningen.

I 125 har Saltsjöbanan varit en del av Nacka. För att

fler ska kunna åka med banan moderniserar och rustar regionen den för framtiden. I detta ingår bland annat mötesstationer i Fisksätra och Tattby, förstärkt elkraft längs banan, utbyggd depå med verkstadshall i Neglinge och nya bekväma tåg som succesivt ska fasa ut de gamla tågen. När alla åtgärder är genomförda kommer Saltsjöbanan kunna köras i 12-minuterstrafik in till Slussen. Vid framtida trafikökningar och fler nya tåg kan uppställningskapaciteten behöva utökas ytterligare längs med Saltsjöbanan.

Karta: Kollektivtrafiknät i Nacka kommun.

BUSSTRAFIK

De flesta kollektivtrafikresor som görs idag i Nacka görs med buss, vilket medför att det finns ett välutbyggt busslinjenät i kommunen. Den begränsade kapaciteten i vägnätet och avsaknaden av busskörfält medför att vissa busslinjer riskerar att fastna i bilköer under rusningstrafiken. Stommen i busslinjenätet utgörs av så kallade expressbusslinjer som karaktäriseras av hög turtäthet och trafikerar stråk med stort resenärsunderlag som exempelvis i bytespunkterna. Expressbusslinjerna trafikerar därmed stora delar av huvudvägnätet och betjänar de mest tätbebyggda delarna av Nacka. Som komplement till expressbusslinjerna finns det andra busslinjer som trafikerar mer glesbebyggda områden med lägre kapacitet och turtäthet. Nacka kommun för en kontinuerlig dialog med Trafikförvaltningen kring utbudet, så att det ska finnas en god kollektivtrafikförsörjning av busstrafik i hela kommunen.

TUNNELBANA

För närvarande bygger regionen ut en förlängning av

blå linje på tunnelbanan till Nacka. År 2030 planeras trafikstart och då kommer västra Sicklaön få tre stationer med namnen Sickla, Järla och Nacka. Detta medför stora restidvinster för resenärer mellan västra delen av kommunen och centrala Stockholm. En resa mellan station Nacka (med entréer vid Jarlaberg, Järlahöjden och Vikdalsbron) och T-centralen beräknas ta 12 minuter. Sträckan mellan T-centralen och Sickla kommer endast ta 8 minuter.

Med tunnelbanan i trafik innebär att en betydande del av bussresorna kommer ersättas med tunnelbaneresor. Busstrafiken kommer fortsatt utgöra en viktig roll för stora delar av kommunen och kollektivtrafikförsörjningen även efter 2030.

Vid den pågående utbyggnaden av tunnelbanan i Centrala Nacka - Jarlaberg förbereds så att tunnelnarna kan förlängas till Orminge via Ektorp och Björknäs centrum. En förlängning av tunnelbana till Orminge är sannolikt inte aktuellt innan 2050. Översiktsplanen möjliggör dock en förlängning på längre sikt.

BYTESPUNKT NACKA

För att möjliggöra en fortsatt attraktiv stadsutveckling är kommunens huvudinriktning för ny bytespunkt i centrala Nacka lösas med hållplatser inom det lokala vägnätet i så stor utsträckning som möjligt. Ambitionen är att bytespunkten ska vara på plats vid tidpunkten för tunnelbanans trafikstart.

ÖSTLIG FÖRBINDELSE

Östlig förbindelse är avgörande för både Nackas och hela regionens infrastrukturutveckling. För Nackaborna innebär den förbättrad tillgänglighet inom Storstockholm genom en mer integrerad och robust trafiklösning. Genom att knyta samman regionen och komplettera ringleden kring Stockholm blir resor smidigare och resor kortare, vilket underlättar vardagen och minskar trafikstress.

Förbindelsen är också viktig för regionen som helhet. Den stärker arbetsmarknaden och främjar företagets tillväxt genom att förbättra logistik och transporter. Detta skapar fler arbetstillfällen, lockar investeringar och bidrar till en mer dynamisk och konkurrenskraftig region.

PENDELBÅTSTRAFIK

Pendling med båt är ett viktigt komplement till övrig kollektivtrafik i Nacka. Av resenärerna upplevs det som ett rofyllt sätt att resa och det belastar inte vägsystemen och ger inte heller upphov till köer. Båtpendlingen sker utmed farleden vid norra kusten och trafikerar flera bryggor såsom Nacka strand, Kvarnholmen, Finnboda, Saltsjöqvarn, Telegrafberget, Hasseludden och Riset.

Kommunen har tagit fram ett planeringsunderlag för Båtpendling i Nacka 2050. Där framgår bland annat att pendelbåtstrafik kan ge många möjligheter och fördelar, exempelvis genom dess flexibilitet, exempelvis genom ökad möjlighet för kombinationsresor för båt och cykel. Båtpendlingstrafik bidrar också till att skapa nya resvägar och bidrag till att avlasta väg- och spårbunden trafik.

PERSONBILSTRAFIK

Idag görs 6 av 10 resor med start i Nacka med bil. Nackas vägsystem är sårbart med trängsel och tidvis bristande framkomlighet för motorfordonstrafik (buss och bil). Det planeras vissa nya vägkopplingar, men dessa medför ingen avlastande kapacitet i vägnätet. De flaskhalsar som redan nu finns i vägnätet, på vissa tider och på vissa platser, kommer att bli en ännu större utmaning i framtiden.

Elektrifieringen inom transportsektorn bidrar positivt till minskade utsläpp av växthusgaser, men kapaciteten i vägnätet, köbildningar och ytbehovet kopplat till parkering är fortsatt detsamma som med fossilbaserade drivmedel.

PARKERING

Parkeringsmöjligheter för bil och cykel är avgörande för val av färdmedel. Tillgång, kostnad och närhet till resans målpunkt påverkar om resan sker med exempelvis cykel eller bil. Enligt statistik står personbilar står parkerade över 90% av tiden. Planering och reglering av parkering kan därmed vara ett viktigt verktyg för att uppnå ett effektivt och klimatanpassat transportsystem i en attraktiv och hållbar byggd miljö.

Regleringen ska bidra till en god sammanvägd tillgänglighet för alla och för att öka andelen resor med kollektivtrafik, till fots och med cykel. Samnyttjande av parkering ska tydligt uppmuntras för att främja yteffektivitet, ekonomiska förutsättningar och styrning mot hållbar mobilitet.

Det kommunala vägnätet ska i första hand säkerställa tillgängligheten för invånarna, boendeparkering i nybyggnation ska därför anläggas på privat mark. För att minska bilberoendet och säkerställa en god framkomlighet i vägnätet ska mobilitetsåtgärder underlätta för boende att välja andra färdmedel.

Cykelparkering ska vara enkel och trygg, nära viktiga målpunkter. Brist på cykelparkering riskerar att leda till minskad cykling och att cyklar parkeras felaktigt, vilket påverkar platsens attraktivitet negativt.

INFARTSPARKERING

Syftet med infartsparkering för bil och cykel är att möjliggöra kombinationsresor mellan bil/cykel och kollektivtrafik. Det innebär att infartsparkeringar ska förläggas i anslutning till stråk med kapacitetsstark kollektivtrafik såsom expressbusslinjer, spårbunden trafik och pendelbåtlinjer.

Möjliga platser för infartsparkering behöver studeras närmare utifrån kommunens olika geografiska områden för att säkerställa flexibilitet för olika lösningar. För att uppnå en attraktiv och resurseffektiv markanvändning i de livfulla stadsmiljöerna bör infartsparkering samnyttjas med andra verksamheter eller bostäder i området. Infartsparkering för cykel bör placeras i tätbebyggda områden, vilket uppmuntrar till kombinationsresor mellan cykel och kollektivtrafik.

FEMTONMINUTERSSTADEN

Närhet och tillgänglighet till funktioner för att få vardagen att fungera är viktigt. Som boende i eller nära ett lokalt centrum eller kommande tunnelbaneentré ska det vara lätt att nå exempelvis skolor, butiker och arbetsplatser samt grönområden till fots eller med cykel. Principen för detta kan beskrivas med stöd av konceptet 15-minutersstaden. Redan idag har Nacka relativt goda förutsättningar för detta, men det skiljer sig åt mellan de olika geografiska områdena vilken typ av service eller om arbetsplatser kan nå inom 15 minuter. Se figur nedan.

15-minuterstaden är ett stadsplaneringskoncept som tar hänsyn till både den tekniska utvecklingen och människors behov. Konceptet myntades av innovations- och entreprenörspersson Carlos Moreno vid Sorbonne i Paris..

Hur långt kan man nå inom 15 min promenad. Exempel Centrala Nacka.

RIKSINTRESSEN (VISAS I KARTA)

Vägar, befintliga

- Södra länken/väg 75 till Svindersvik
- Väg 222/260 från Stadsgården till Svindersvik

De befintliga vägsystemen säkerställs genom Trafikverkets huvudmannaskap och befintliga vägplaner/detaljplaner. Inga åtgärder får vidtas som väsentligt försvårar användningen av vägarna.

Vägar, framtida: Östlig förbindelse

Östlig förbindelse utgör riksintresse för framtida vägförbindelse och syftar till att binda samman Södra och Norra länken till en ringled kring Stockholm. Östlig förbindelse består av flera tunnelrör och trafikplatser i Sickla, Frihamnen och Ropsten. Utöver vägen och tunnelkonstruktionerna består riksintresset av ett skyddsområde i syfte att säkerställa anläggningens funktion och genomförande. På mark där vägtunnelns tak ligger närmre markytan än 25 meter kan ingen ny bebyggelse tillkomma.

Kommunens förhållningssätt till riksintresset innebär att pågående och kommande planer ska förhålla sig till skyddsområdet så att inte ett genomförande av Östlig förbindelse påtagligt försvåras. Nacka kommun anser att riksintresset även bör vägas gentemot pågående och planerad stadsutveckling i Sickla. Detta så att kommunen kan uppfylla överenskommelsen med bland annat staten avseende tunnelbanan och de bostäder kommunen ska låta uppföra inom ramen för det så kallade tunnelbaneavtalet. Nacka anser att staten bör slutföra projekteringen av Östlig förbindelse så att vi bättre vet vilka gränser vi ska förhålla oss till i stadsutvecklingen.

BÅTTTRAFIK

- Farleden till Stockholm längs Nackas norra kust utgör
- Farleden genom Skurusundet och Baggenstaket

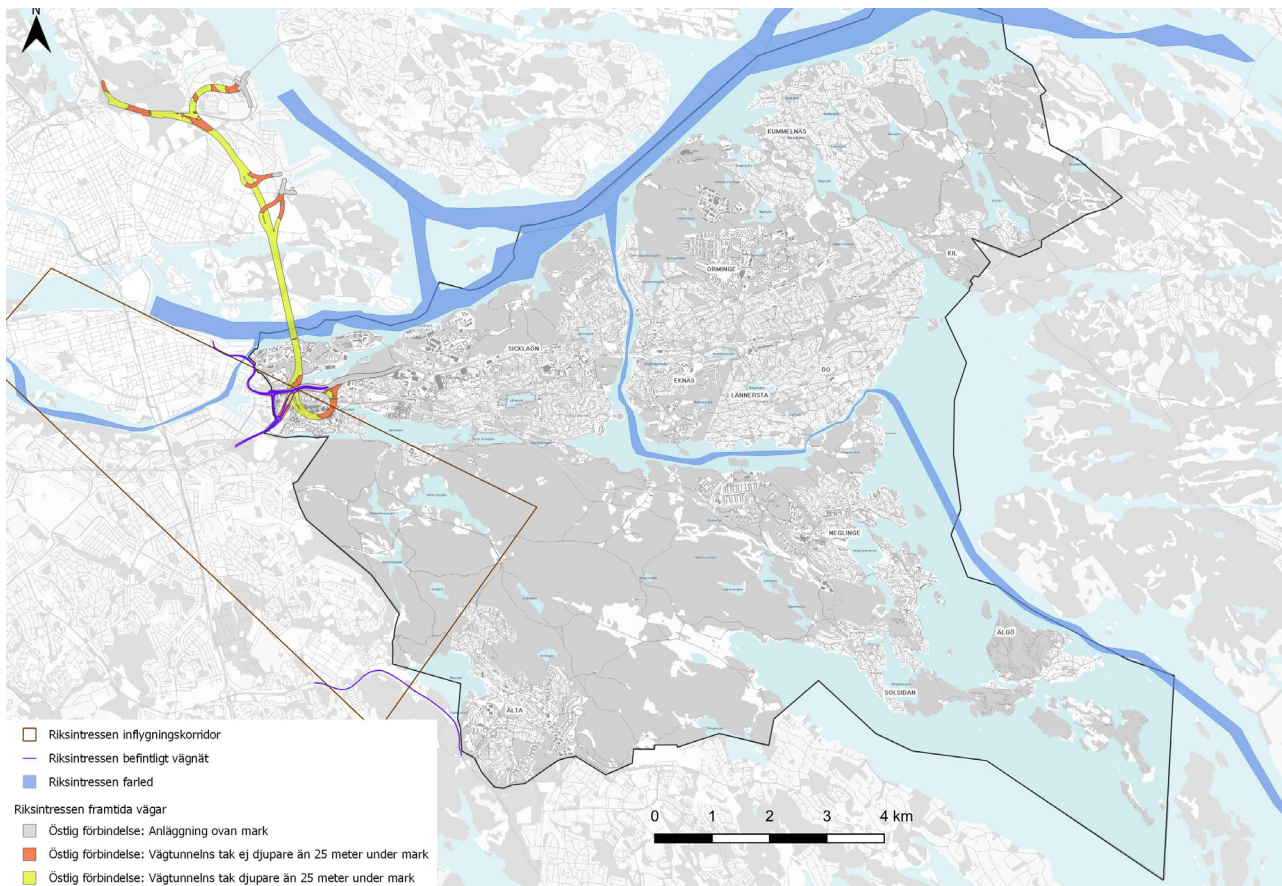
Farlederna har ett brett användande för såväl nationell som internationell fartygstrafik, regional pendelbåtstrafik och skärgårdstrafik samt fritidsbåtar.

Kommunens förhållningssätt till riksintresset innebär att inga åtgärder vidtas som väsentligt försvårar användningen av farlederna.

FLYGTRAFIK

Inflygningskorridor till Bromma flygplats.

Luftfartens intresse säkerställs genom att detaljplaner som medger byggnader och objekt med totalhöjd på 20 meter eller mer (över befintlig marknivå) remitteras till Luftfartsverket, Försvarmakten, Trafikverket och Swedavia.

Kartöversikt Rikssintressen transport

VÄGLEDNING MOBILITET OCH TRANSPORTSYSTEM

- Kommunen uppmanar boende och verksamma i Nacka att välja hållbara färdmedel såsom gång, cykel och kollektivtrafik.
- Kommunen ska i samverkan med regionen, byggaktörer och näringslivet säkerställa ett hållbart transportsystem.
- Kommunen ska samarbeta med andra aktörer för gemensamma parkerings- och mobilitetslösningar som främjar hållbara färdmedelsval.
- För att säkerställa framkomlighet i vägsystemet behöver hållbara färdmedel och nyttotrafik (blåjustransporter, färdtjänst och godstransporter) prioriteras. Detta är särskilt viktigt på Västra Sicklaön och i vissa lokala centrum där trängsel redan är ett problem.
- Inga åtgärder får vidtas som väsentligt försvårar användningen av de riksintressen som berör vägar och farleder inom kommunen.
- Kommunen verkar för att planeringen av Östlig förbindelse återupptas, pågående och kommande planer ska förhålla sig till riksintresseanspråket så att ett genomförbarheten inte försvåras.
- Möjliggör för kombinationsresor genom goda bytesmöjligheter mellan trafikslag i anslutning till bytespunkterna.

NATUR OCH EKOSYSTEMTJÄNSTER

Nackas stora natur- och kustområden spelar en viktig roll i en växande region. Ekosystem i balans, en rik biologisk mångfald och god tillgång till viktiga ekosystemtjänster utgör basen för en grönblå stadsutveckling. Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som ekosystemen ger människan och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet. En sammanhängande grön infrastruktur och integrering av ekosystemtjänster i planering, byggande och förvaltning av den byggda miljön är centralt för en långsiktigt hållbar utveckling. I Nacka pågår ett omfattande arbete med att ta fram nya styrande dokument och underlag för att utveckla arbetet med biologisk mångfald och ekosystemtjänster på flera nivåer.

Styrande dokument och planeringsunderlag

- Miljöprogram
- Grönrytefaktor Nacka stad m. fl.
- Grönstrukturprogram
- Kustprogram

Pågående arbete med framtagande av underlag:

- Klimat- och miljöprogram
- Grönblått strukturprogram
- Rena sjöar
- Naturvårdsplan
- Parkplan

NATUREN I NACKA

Nacka har några av Storstockholms största grönområden med höga ekologiska och rekreativa värden. Naturen domineras av skog, särskilt hällmarkstallskog, barrblandskog, sumpskog och ädellövskog. Höga naturvärden knyts till skogar med gamla träd där det finns rikligt med död ved samt lång kontinuitet. Dessa värden återfinns i större naturområden insprängt mellan bebyggelse och i närnatur.

Hällmarkstallskogar finns både i stora gröna kilar och mindre områden kring bebyggelse. Gamla solbelysta talar och död ved gynnar många arter. Barrblandskog och triviallövskog har värden kopplade till död ved i olika nedbrytningsstadier.

I Sverige har bland de största förekomsterna av riktigt grova träd i Europa och i vårt stadsnära landskap finns bland de rikaste bestånden av grova ekar i landet, särskilt vid Nyckelviken, Velamsund och Nackareservatet, samt insprängt mellan bebyggelse och på villatomter. Våtmarker som mossar, kärr, vassområden och strandängar är viktiga för fågelliv och insektsfauna.

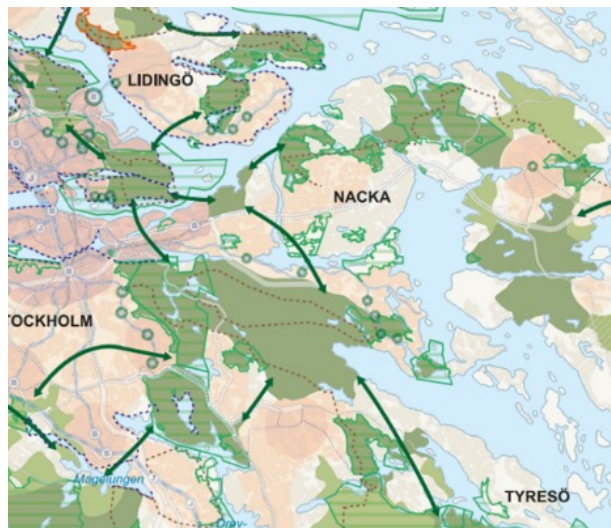
Öppen mark är sällsynt i Nacka, med betes- och ängsmarker främst vid Velamsund och Erstavik, skapade av historiskt jordbruk och bete. Sjöar, vattendrag, våtmarker och kustvatten har stor biologisk betydelse och flera värdefulla grunda havsvikar finns kvar. Detta vattennätverk är viktigt för ekosystemtjänster.

REGIONAL GRÖNSTRUKTUR

De gröna kilarna i Nacka, Tyrestakilen och Nacka-Värmdökilen, är områden med viktiga regionala värden för rekreation, natur- och kulturmiljöer. De bildar grönstråk som ansluter till bebyggelse och ger tillgång till tätortsnära natur. Värdekärnorna, som Velamsund, Rams Mora, Skarpnäs, Nyckelviken och Nackareservatet, utgör de mest skyddsvärda områdena.

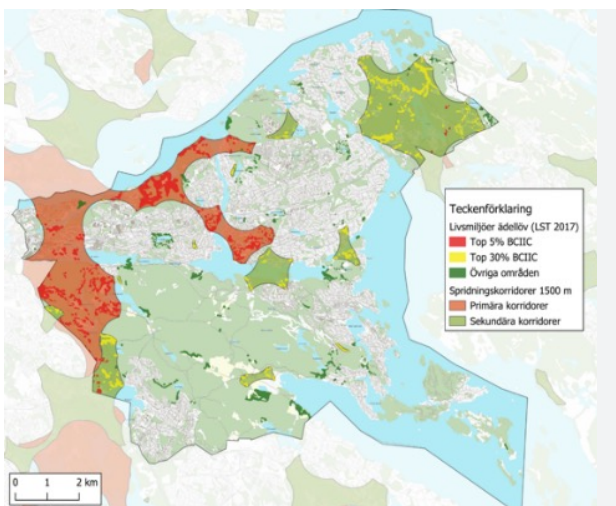
Svaga gröna samband genom bebyggelse är viktiga för den regionala grönstrukturens funktion, bland annat mellan Skarpnäs och Nyckelviken, Djurgården och Nackareservatet, samt mellan Nyckelviken och Erstavik.

Grön infrastruktur (nätverk av naturmiljöer) är avgörande för livsmiljöer för växter och djur. Nacka har ädel-

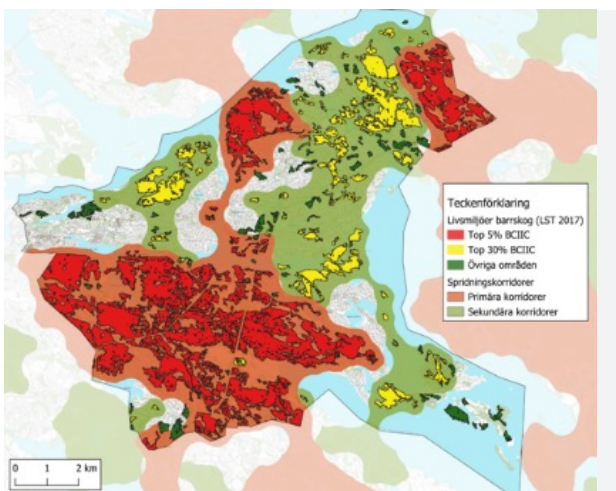

Karta: Grönstruktur samrådsversion RUF2060.

lövskog och äldre barrskog med unika värden, viktiga för Stockholmsregionen och nationellt betydelsefulla ekmiljöer. Spridningskorridorer för dessa skogar går genom kommunen, men riskerar att försvagas av utveckling och förtätning av bebyggelse.

Karta: Viktiga regionala spridningskorridorer för ädellöv i Nacka.

Karta: Viktiga regionala spridningskorridorer för barrskog i Nacka.

LOKAL GRÖNSTRUKTUR

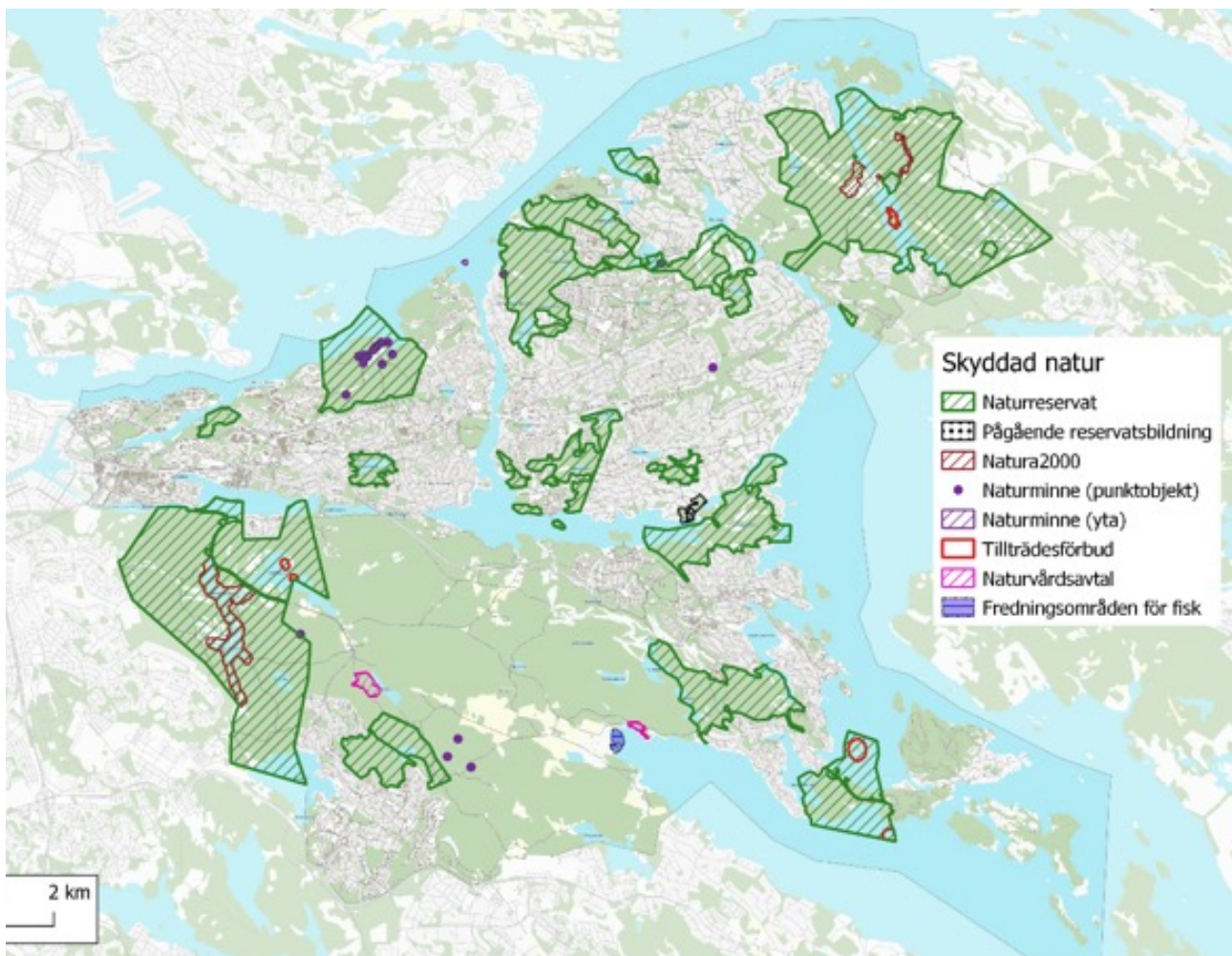
Analyser av de ekologiska spridningssambanden i Nacka visar dels att det finns viktiga livsmiljöer för olika arter och hur de kan spridas mellan livsmiljöer. På flera platser finns livsmiljöer som har goda förutsättningar för flera olika artgrupper och många av de riktigt värdefulla miljöerna finns inom naturreservaten.

Lokala samband finns i de två gröna kilarna samt i nord-sydlig riktning på Sicklaön, Boo och Fisksätra, Saltsjöbaden, Erstavik. Utmaningar finns med barriäreffekter och fragmentering av livsmiljöer i Nackas mer tätbebyggda delar, som exempelvis västra Sicklaön och Orminge. Flera områden med framför allt ädellöv är relativt isolerade vilket påverkar spridningsmöjligheterna för arter kopplade till dessa miljöer.

För att skapa goda möjligheter för ekologiska spridningssamband framåt är det viktigt att beakta och i möjliga mån bevara gamla lövträd och i synnerhet ek. I områden med mycket villabebyggelse utgör träd och andra element i privata trädgårdar en viktig del i spridningssamband för olika artgrupper. I planeringen är det viktigt att beakta de lokala svaga sambanden genom att bevara och förstärka dem.

VATTEN, SJÖAR, KUST OCH VATTENDRAG

Nacka, en del av Stockholms innerskärgård, har ett landskap med branta kustlinjer och djupa sjöar som Järlasjön, Insjön och Sågsjön. Det finns cirka 40 sjöar i Nacka, både i anslutning till bebyggelse och naturen. I södra Nacka vid Baggensfjärden och Erstaviken är landskapet mindre brant med grundare havsvikar. Älta-sjön är en grund slättlandssjö som mynnar i Järlasjön. Glasbrukssjön och Vittjärn i norra Boo är djupa och orörda. Viktiga rekreationssjöar inkluderar Långsjön, Bagarsjön och Bastusjön. Strålsjön i Älta har unikt humusrikt vatten, och Sandasjön är en källsjö. Läs mer om sjöar i avsnittet Miljö- och hälsoskyddsrisiker, Miljökvalitetsnormer vatten.

Karta: Skyddad natur.

SKYDDAD NATUR

Natura 2000-områden

Natura 2000 är ett nätverk av skyddad natur inom EU som utgörs av områden med arter och naturtyper som är särskilt skyddsvärda ur ett europeiskt perspektiv. I Nacka finns tre Natura 2000-områden; Ekoberget med dess bergsbranter, ädellövsmiljöer i Velamsund och sjösystemet Söderbysjön-Dammtorpssjön. Natura 2000-områden utgör riksintressen enligt miljöbalken.

Naturreservat

Naturreservat är den vanligaste skyddsformen i Sverige, skapade av kommuner och länsstyrelser för att bevara värdefulla naturområden och friluftsliv. Nacka kommun har 17 naturreservat, där Velamsund och Nackareservatet är de största och viktigaste för biologisk mångfald och rekreation. Nybildade reservat som Skarpnäs och Ryssbergen bidrar till att skydda en stor del av Nacka-Värmdökilen. Inom vissa reservat finns tillträdesförbud eller områden med särskilda föreskrifter under vissa perioder, exempelvis under häckningssäsong.

Kulturresevat

I södra Boo pågår arbetet med att bilda Nackas första kulturresevat vid Baggensstället. Området har mycket höga kulturmiljövärden på grund av dess betydelse som en av de viktigaste historiska farlederna i Stockholms skärgård. Här finns också kopplingar till etableringen av sommarvillabebyggelsen i Stockholms närhet under slutet av 1800-talet. År 1719 utkämpades Slaget vid Stäket här, under Stora nordiska kriget. Dessutom har området mycket höga naturvärden med många skyddsvärda träd.

Biotopskyddsområden

Mindre naturområden som är värdefulla livsmiljöer för djur- eller växtarter kan skyddas som biotopskyddsområden. Dessa områden behöver uppfylla ett antal kriterier och utgörs av någon av de specifika biotoper som finns listade i förordningen om områdesskydd.

Generellt biotopskydd gäller för alla alléer, odlingsrösen och stenmurar i jordbruksmark källor, småvatten och våtmarker i jordbruksmark samt åkerholmar.

Naturvårdsavtal

Naturvårdsavtal är ett nyttjanderättsavtal enligt Jordabalken som kan ingås mellan Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen eller kommunen och privata markägare. Avtalets syfte är att bevara och utveckla områdets natur- eller rekreationsvärden. Avtalet kan tecknas för maximalt 50 år. I Nacka har Skogsstyrelsen tecknat två naturvårdsavtal och kommunen håller på att teckna ett tredje.

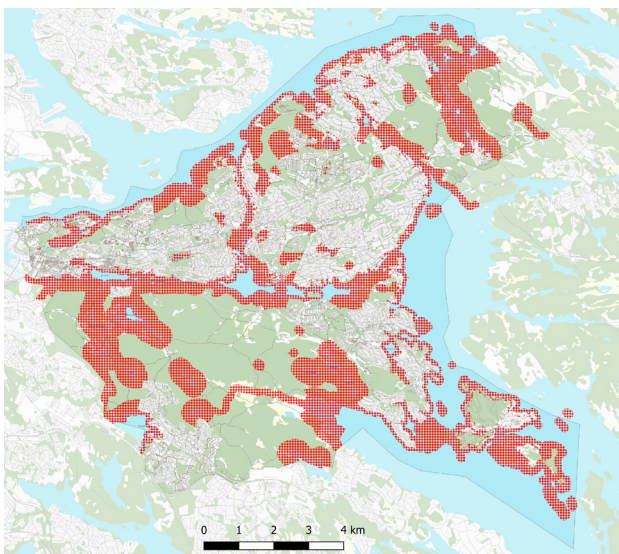
Naturminne

Ett naturminne är ett enskilt naturföremål som behöver skyddas eller vårdas särskilt, exempelvis ett gammalt träd. I Nacka finns nio naturminnen, där ibland en samling med stora ekar i Nyckelviken.

Strandskydd

Strandskydd gäller längs stränder vid hav, insjöar och vattendrag, vanligtvis 100 meter från strandlinjen både på land och i vatten. I vissa områden i Nacka är strandskyddet utvidgat till 300 meter, medan det på andra håll kan vara upphävt eller aldrig har införts. Strandskyddet syftar till att säkerställa allemansrättslig tillgång till stränder och bevara livsvillkoren för djur- och växtliv.

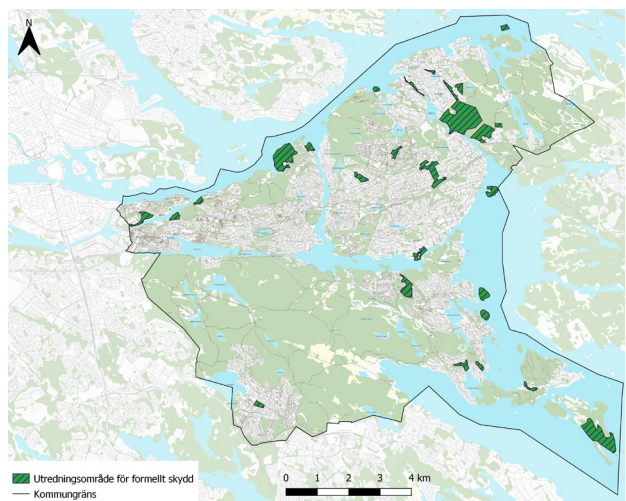
Inom strandskyddat område är det förbjudet att uppföra nya byggnader eller anläggningar som brygger eller att utföra andra åtgärder som kan skada naturen. Dispens kan ges om åtgärden inte strider mot strandskyddets syften och det finns särskilda skäl.

Karta: Strandskydd.

UTREDNINGSMRÅDEN FÖR FORMELLT SKYDD

Nacka har som mål att öka andelen skyddad natur till 30 % av kommunens yta. För att uppfylla målet föreslås därför nya områden utredas vidare för formellt områdesskydd. De områden som föreslås skyddas har höga naturvärden och är av stor betydelse för Nackabornas närrökreation. De utgör även viktiga spridningslänkar mellan större, redan skyddade, naturområden. Förutsättningarna för skydd, lämpliga skyddsformer och avgränsningen av områdena kommer utredas vidare innan bildande av områdesskydd påbörjas.

Karta: Utredningsområde formellt skydd.

ARTSKYDD

Artskydd bidrar till att bevara biologisk mångfald genom skydd av fridlysta växt- och djurarter enligt Artskyddsförordningen, som införlivar EU fågel- och habitatdirektiv. Cirka 600 arter, inklusive alla vilda fåglar, groddjur, kräldjur, fladdermöss och orkidéer, är fridlysta och får inte dödas, skadas eller störas. Skyddet varierar mellan olika artgrupper.

I planeringsprocesser är det viktigt att tidigt beakta artskyddet och utföra nödvändiga inventeringar och utredningar för att bedöma påverkan på fridlysta arter. Kunskapskravet i Miljöbalken (2 kap. 2 §) innebär att aktörer måste skaffa sig nödvändig kunskap för att minska risken för skador på miljön.

Bedömningar av ekologiska projektrisker bör ske i följande steg:

1. Identifiera om naturvärden berörs.
2. Genomföra naturvärdesinventering.
3. Komplettera med artinventeringar och eventuella artskyddsutredningar.

Skyddsåtgärder måste utföras och vara funktionella innan planens genomförande om artskyddsutredningen kräver det. Dispens från förbud enligt Artskyddsförordningen kan endast ges i undantagsfall och bebyggelseutveckling uppfyller sällan kraven för dispens.

VÄRDEFULLA TRÄD

Gamla och grova träd är viktiga att bevara, oavsett om de växer i skogsmark, odlingslandskap eller stadsmiljö. I kommunen finns sådana träd, främst tall och ek, bland annat i naturreservat, vid Erstavik, Sicklaön och på olika tomter.

Träd som uppfyller följande kriterier är särskilt skyddsvärda enligt Naturvårdsverket:

- **Jätteträd:** Träd grövre än 1 meter i diameter under brösthöjd.
- **Mycket gamla träd:** Gran, tall, ek och bok äldre än 200 år; övriga trädslag äldre än 140 år.
- **Grova hålträd:** Träd grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd med hållighet i huvudstammen.

Levande och döda träd omfattas av skyddet. Åtgärder som väsentligt ändrar naturmiljön kring dessa träd ska samrådats med Länsstyrelsen enligt 12 kap. § 6 miljöbalken.

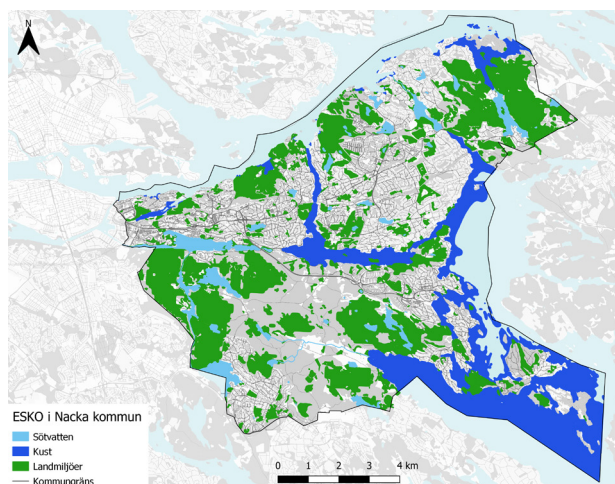
Länsstyrelsen har inventerat särskilt skyddsvärda träd i Nacka och identifierat värdefulla trädmiljöer. Kommunen har kompletterat med inventeringar av naturvärdesträd, som inkluderar efterträdare till gamla träd, värdträd för naturvårdsarter och träd med rovfågelbo.

EKOLOGISKT SÄRSKILT KÄNSLIGA OMRÅDEN

Ekologiskt särskilt känsliga områden (ESKO) ska enligt miljöbalken beaktas i miljökonsekvensbeskrivningar och vid planering och byggande för att skydda genetisk mångfald och hotade arter. Kända ESKO identifieras i översiktsplanen för att beaktas vid markanvändning. Det kan finnas fler ESKO än de som är kända, särskilt på privat mark, vilket innebär att identifieringsarbetet bör fortsätta.

ESKO omfattar:

- Områden med instabil biologisk produktion.
- Områden med utrotningshotade arter.
- Särskilt ömtåliga områden med ekologiska värden.
- Områden som fungerar som genbanker.

Karta: ESKO, Ekologiskt särskilt känsliga områden.

I Nacka finns kända ESKO främst i skyddad natur och vattenområden, samt i vissa bebyggelseområden som ädellövsmiljöer, hållmarkstallskogar, sumpskogar och våtmarker.

KOMPENSATIONSÅTGÄRDER

Ekologisk kompensation i miljöbalken

Krav på kompensationsåtgärder kan ställas med stöd av olika bestämmelser i miljöbalken. Kompensation kan till exempel bli en nödvändig åtgärd vid intrång i naturreservat, Natura 2000-områden, generellt biotopskydd som alléer eller påverkan på arter som är upptagna i Artskyddsförordningen. Det kan också bli aktuellt att kompensera för andra allmänna intressen, som till exempel friluftsliv.

Kompensation i samband med plan och bygganden

I Nacka tillämpas frivillig kompensation med byggaktör. Vid exploatering av naturmark ska kompensationsåtgärder som utgångspunkt ske i närområdet. Det gäller särskilt för att skydda, utveckla och stärka gröna samband. Frivillig kompensation regleras i överenskommelser och avtal mellan kommunen och byggaktören.

Kompensationsåtgärder genomförs för att motverka nettoförluster av biologisk mångfald och samhällsviktiga ekosystemtjänster i samband med exploatering. Det kan ske genom åtgärder inom planområdet eller på en annan plats i kommunen. Vissa typer av intrång eller skador kan inte uppvägas genom kompensation på grund av den påverkade naturmiljöns känslighet och/eller oersättlighet.

Skadelindringshierarkin

För att ekologisk kompensation ska vara resurseffektiv och bidra till samhällsnytta är det viktigt att möjligheten till kompensation inte sänker kraven på att i första hand undvika och begränsa negativ påverkan på biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Därför bör skadelindringshierarkin tillämpas vid allt arbete med kompensation. Skadelindringshierarkin innebär att alla rimliga åtgärder för att undvika och minimera påverkan från en exploatering ska genomföras innan behovet av kompensation fastställs. Denna princip syftar till att leva upp till de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. i Miljöbalken.

Ekosystemtjänster i Nacka

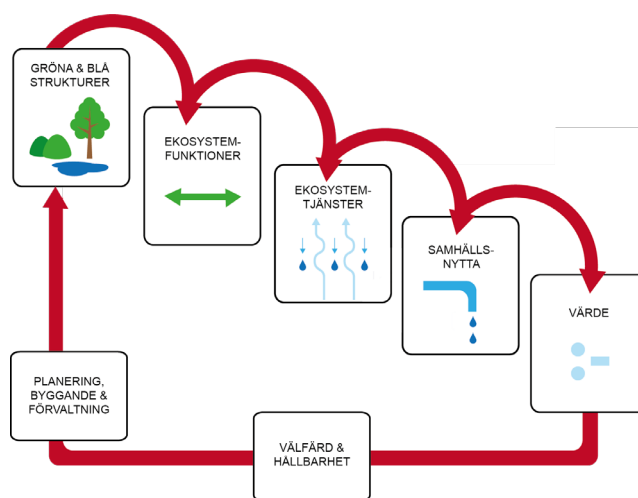
Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som naturen ger människan och bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Ekosystemtjänster delas ofta upp i fyra kategorier: stödjande, försörjande, reglerande och kulturella där stödjande tjänster är förutsättningen för de övriga och utgörs av livsmiljöer och processer som upprätthåller ekosystemen, så som biologisk mångfald eller jordmånsbildning.

Reglerande tjänster står för kontroll av klimat, reglering av vattenflöden och pollinering. Försörjande tjänster utgör basen för produktion av mat, dricksvatten, och andra produkter och material. Kulturella tjänster bidrar med lärande, kunskap, identitet och rekreation. Nacka har tagit fram olika kunskapsunderlag för ekosystemtjänster inom ovan nämnda kategorier av tjänster.

Kunskapsunderlagen bidrar till arbetet med att identifiera befintliga värden så att dessa kan beaktas i avvägningar och vid behov bevaras, utvecklas och kompenseras i samband med planering, byggande och förvaltning. Underlagen ger stöd i efterföljande lokal bedömning av kapaciteten och behovet av tjänsten. En fullständig kartläggning av ekosystemtjänster redovisas i planeringsunderlag och i kommunens digitala kartverktyg.

Upprätthållande av biologisk mångfald och utveckling av reglerande och kulturella ekosystemtjänster i tätorter har blivit allt viktigare i samband med förlust av biologisk mångfald på landsbygden, klimatförändring, urbanisering och olika folkhälsoutmaningar. Tillgången till ekosystemtjänster, även potentiella, har betydelse för

krisberedskapen. Att använda ekosystemtjänster är ofta ekonomiskt lönsamt, men många ekosystemtjänster är kollektiva nyttigheter vars fulla värden inte går att realisera på en marknad eller är svåra att beräkna.

Kaskadmodell: Hur ekosystemtjänster påverkar samhället steg för steg.

Biologisk mångfald

Biologisk mångfald är avgörande för att våra ekosystem ska kunna ge oss viktiga tjänster och är viktig för vår hälsa och välbefinnande. Biologisk mångfald handlar om att ha en hög variation av naturtyper, djur, växter och gener, vilket hjälper ekosystemen att hantera förändringar och återhämta sig.

I Nacka finns särskilt höga värden för biologisk mångfald i våra skyddade områden och i de relativt opåverkade havsvikarna som ex Erstaviken. Andra viktiga områden är Kilstviken, Tegelön, Velamsundsviken samt vikar och sund runt Älgö och Gåsö. Dessa områden

utgör vårt ”gröna kapital” (skogar och parker) och vårt ”blå kapital” (vattendrag och sjöar), som är viktiga för att våra ekosystem ska fungera bra och vara sammanlänkade.

För att Nacka ska kunna fortsätta att dra nytta av ekosystemtjänster måste vi bevara, återställa och stärka den biologiska mångfalden i kommunen. Det behövs investeringar både i byggda områden och naturområden för att utveckla och förstärka dessa gröna och blå samband.

VÄGLEDNING NATUR OCH EKOSYSTEMTJÄNSTER

- Beakta och utveckla viktiga livsmiljöer och spridningssamband för djur och växter. Undvik fragmentering av redan svaga samband och beakta den sammanlagda effekten i planeringen.
- Säkra allmänhetens tillgång till stränder, kust och sjöar samtidigt som naturvärden, djur- och växtliv värnas och utvecklas.
- Ekologiskt känsliga områden ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.
- Tillämpa skadelindringshierarkin i planprogram och detaljplaner vid risk för påverkan på naturvärden, spridningssamband och ekosystemtjänster.
- Skydds- och kompensationsåtgärder planeras och används resurseffektivt.
- Undvik att exploatera mark med hög kapacitet för biologisk mångfald och naturvärdesklass 1 och 2.
- Utvärdera ekologiska risker inför beslut om nya projektidéer och integrera ekosystemtjänstperspektivet i planprogram, miljöbedömningar och detaljplaner.

FRILUFTSLIV OCH GRÖNOMRÅDEN

Nackas identitet och attraktivitet är starkt kopplad till kommunens gröna och blå kvaliteter i form av natur- och parkområden, badplatser och grönblå spår, leder och promenader. Tillgång till parker och grönområden och lämpliga platser för lek, motion, friluftsliv och annan utvistelse i och i närheten av tätorter är ett allmänt intresse av stor betydelse för invånarnas hälsa och välbefinnande. God tillgång till kvalitativa grönområden bidrar även till attraktiva bebyggelsemiljöer och ett resurseffektivt användande av ekosystemtjänster. Ju närmre ett grönområde ligger en bostad eller verksamhet desto oftare används det och därmed får det större inverkan på brukares hälsa och livslängd.

RIKSINTRESSE FRILUFTSLIV

Nacka kommun innehåller större delen av riksintresset för friluftsliv Nacka–Erstavik–Flaten. Det är ett av Stockholmsområdets viktigaste, mest lättillgängliga och välbesökta friluftsområden och tillhör Tyrestakilen. Det har en omväxlande natur och kulturhistoriskt intressanta platser. Skogarna har höga rekreativvärden med tysta områden i nära anslutning till storstaden. Den rika tillgången på sjöar i Nackareservatet bidrar starkt till områdets värde för friluftslivet. I området finns flera spår och leder, ett flertal badplatser och friluftsanläggningar. Det går även att promenera runt flera av sjöarna. Sörmlandsleden passerar genom området från nordväst till sydost och fortsätter vidare mot riksintresseområdet Tyresta–Åvaö–Gålö.

Inom vissa delar av området finns det möjlighet att utveckla områdets värden för friluftslivet genom fler anordningar, som exempelvis spår och leder, rastplatser och en utvecklad skyltning. Områdets värde för friluftslivet skulle öka av stärkta funktionella samband mellan Nackareservatet och Flatenområdet samt med riksintresset Tyresta–Åvaö–Gålö.

Delar av riksintresset är skyddat som naturreservat: Nackareservatet, Älta mosse –Strålsjön och Tattby naturreservat. Den övriga delen av området utgörs av Erstavik jordegendom. Kommunen säkerställer riksintresset genom avtal med markägaren och genom att anlägga och sköta vissa leder och anordningar. Skogsbruk inom riksintresset bör bedrivas med stor hänsyn till friluftslivet.

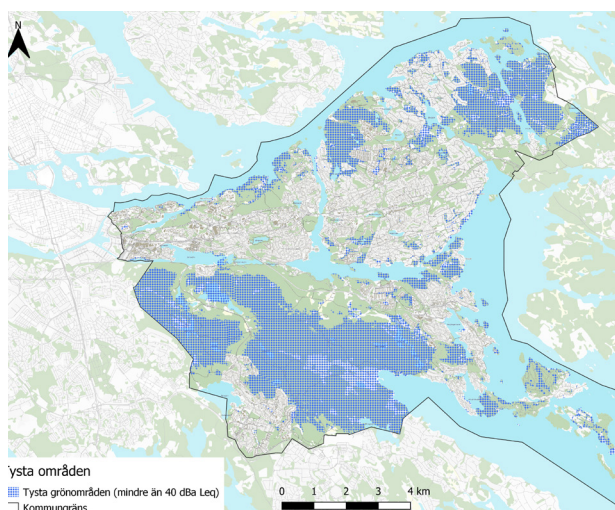
Tillgång till friluftsliv- och grönområden samt tysta områden

Att ha tillgång till friluftsliv- och grönområden nära bostaden är avgörande för daglig rekreation och hälsa. Storleken på dessa områden och deras avstånd till bebyggelse spelar en central roll för hur väl de används. Enligt forskning bör grönområden vara minst 1 hektar stora för att ha en positiv effekt på hälsa och välbefinnande. Kartanalyser visar att Nacka generellt sett har god tillgång till både grönområden och friluftsområden, men det finns också bristområden, särskilt på västra Sicklaön, i Björknäs, Boo och på vissa öar.

I de tätbebyggda områdena, som delar av Kvarnholmen, Sickla och centrala Nacka, är tillgången till parker och grönområden lägre per invånare jämfört med resten av kommunen. Därför behöver nya grönområden skapas. För att höja kvaliteten på befintliga parker och grönområden kan tillgängligheten förbättras, bullerstörningar minskas och utbudet av aktivitetsmöjligheter ökas.

Särskilt viktigt är att skapa attraktiva stråk längs vattnet, vilket är ett värdefullt komplement till grönområden och främjar aktiviteter som bad och båtliv. Kommunen kan dra nytta av dessa områden för att främja fysisk aktivitet och välbefinnande.

Många av de områden som saknar parktillgång finns i småhusområden och på öarna, där grönska ofta finns på privat mark. Trots detta finns det behov av gemensamma mötesplatser och platser för vardagsmotion och fysisk aktivitet även i dessa områden. Det är viktigt att

Karta: Tysta grönområden fria från bullerstörning.

beakta behoven i hela kommunen för att säkerställa en god tillgänglighet till frilufts- och grönområden för alla invånare.

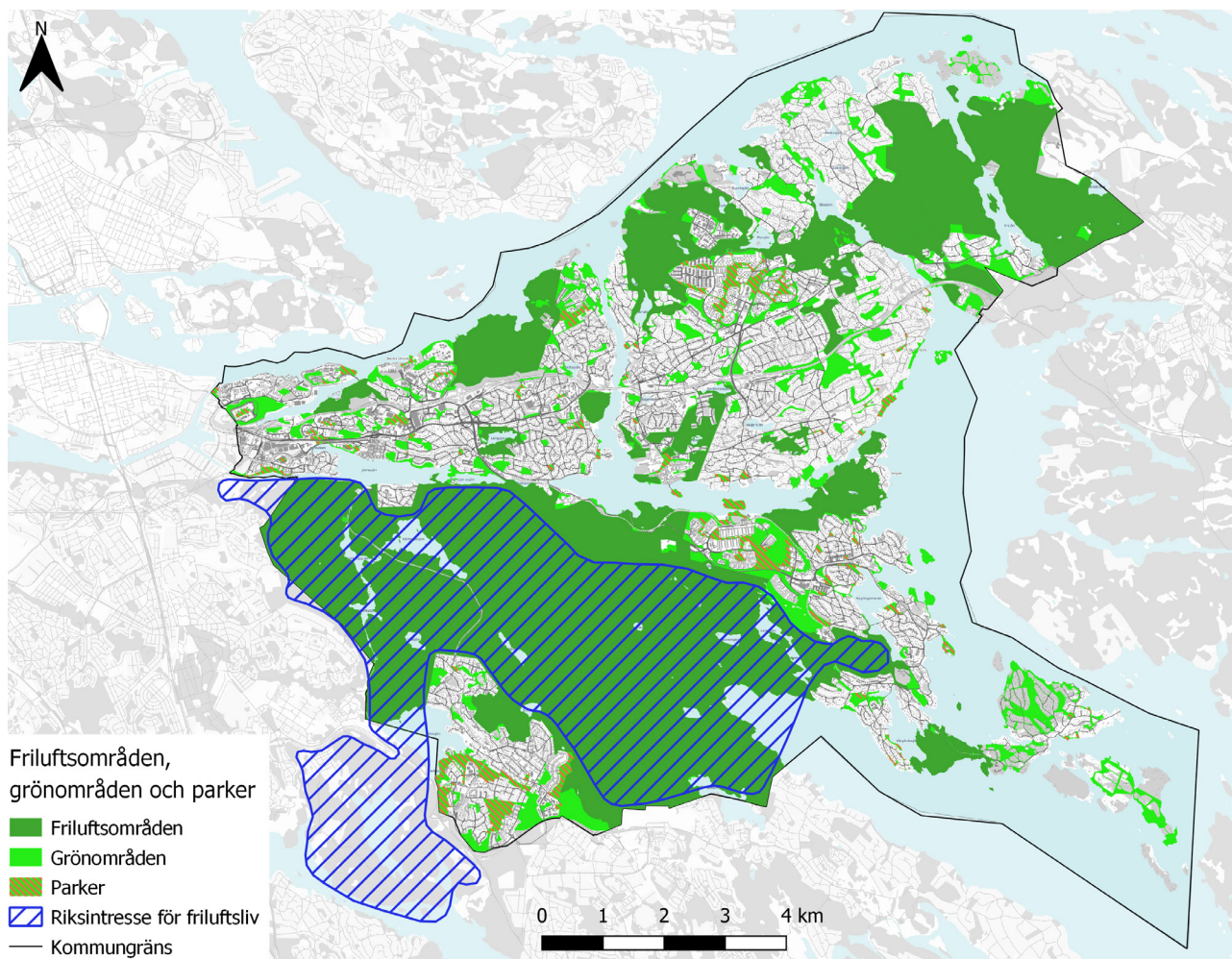
Krontäckning utgör en viktig aspekt av tillgång till hälsofrämjande närnatur och bidrar till områdets identitet och attraktivitet samt flera reglerande ekosystemtjänster. En hög krontäckning minskar förekomsten av mental ohälsa och ökar benägenhet till utevistelse (se karta i avsnitt Klimatanpassning).

Tysta områden, fria från bullerstörning, är viktiga i en storstadsregion. De har betydelse för möjligheten till återhämtning och upplevelse av naturens ljud. I Nacka finns flera stora områden fria från omgivningsbuller i Nackareservatet, Erstavik, Skarpnäs och Velamsund.

PARKSTRUKTURER I NACKA

Anlagda parker är viktiga för närrecreation och utgör betydelsefulla komplement till mer naturpräglade grönområden. De är ofta lättare att tillgänglighetsanpassa och är viktiga som mötesplatser och för olika kultur-, lek- och sportaktiviteter som ej går att utöva i naturen. Parker kan användas för att förstärka den gröna infrastrukturen och viktiga ekosystemtjänster i närområdet. Utöver gröna upplevelsevärden och ekosystemtjänster bör hälsofrämjande parker och grönområden ge möjlighet till:

- Återhämtning (rofylldhet/störningsfrihet)
- Samvaro (mötesplatser)
- Lekvärde (olika åldrar)
- Fysisk aktivitet (för breda målgrupper)

Karta: Befintliga friluftsområden, grönområden och parker

- **Omvärldsförståelse (kunskap och inspiration)**

Nackas naturgeografiska förutsättningar och bebyggelsestrukturer medför att många parker är relativt små. Att inrymma alla kvaliteter i en park kräver en viss storlek. I områden med flera mindre parker och grönområden kan kvaliteter behöva delas upp på flera olika parker inom samma kommundel. Det är önskvärt att så många kvaliteter som möjligt finns i människors närområde.

Spår, leder och strandpromenader

Promenaden är den mest populära och frekventa vardagsrörelsen. Att promenera, vandra och springa längs vattnet och i natur- och grönområden ger ofta en stark natur- och rekreationsupplevelse. Att grönområden och stränder ska vara tillgängliga för alla innebär exempelvis att vägen dit ska vara lätt att hitta, tydligt markerad och tryggt kunna nås till fots, med cykel och kollektivtrafik. Delar av friluftsområden, parker, grönområden och strandpromenader bör vara tillgängliga med barnvagn och rullstol eller rollator. I Nacka är den kuperade terrängen en utmaning som påverkar tillgängligheten och möjligheten att skapa slingor och tvärkopplingar. Strandpromenader sammankopplas i blandtrafik på vissa sträckor, vilket påverkar trygghet, säkerhet och attraktivitet, särskilt där fordonens hastighet är hög.

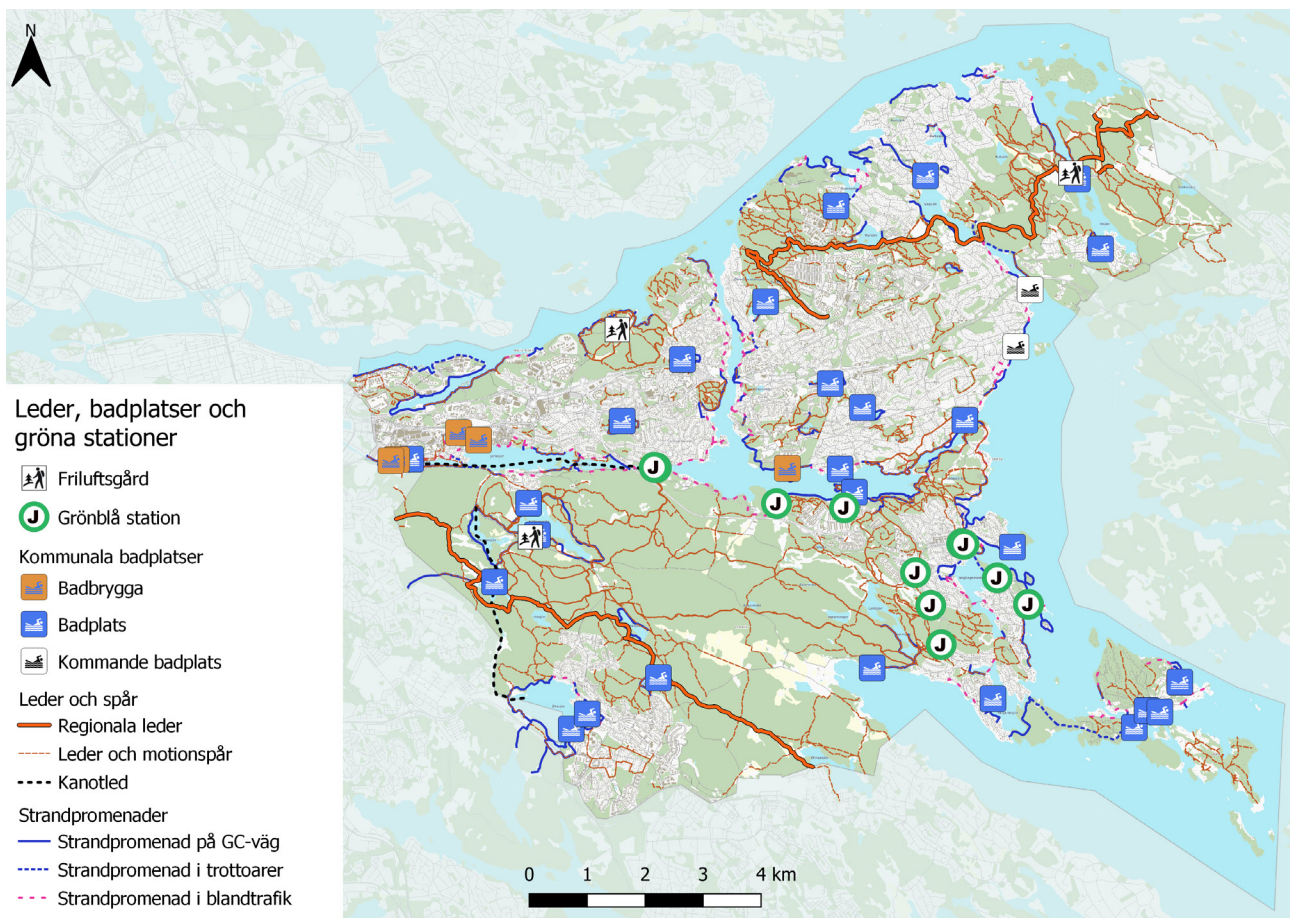
Trygghet och bekvämlighet

Grönområden, parker, spår och leder och badplatser ska upplevas som trygga och välvårdade, risken finns annars

att många inte vågar använda dem. Tydlig information, balans mellan olika målgrupper, markerade slingor, stigar och leder samt väl avvägd belysning ger en känsla av ökad trygghet och kan få fler människor att våga röra sig i parker och naturområden. Grönytor eller stråk där allemansrätten inskränks av fysiska hinder och skyltar är i praktiken inte tillgängliga eftersom de upplevs som privata. För att undvika konflikter är det viktigt med tydliga gränser mellan privat och offentligt.

Gröna entréer och grönbå stationer

Möjligheten att ta sig med kollektivtrafik till naturen utvecklas genom förbättrad skyltning och vägvisning från prioriterade spårstationer och busshållplatser samt förbättrade gångkopplingar mellan stationer/hållplatser och målpunkter i naturen. Befintliga gröna entréer bevaras och nya utvecklas i gränssnittet mellan bebyggelse och naturområden för att förenkla orientering och skapa trygghet och tillgänglighet.

Karta: Spår, leder och strandpromener, friluftsgårdar och kommunala badplatser.

VÄGLEDNING FRILUFTSLIV OCH GRÖNOMRÅDEN

- Park- eller grönområden bör planeras inom 300 meter från bostäder och i nära anslutning till äldreboende, förskolor och grundskolor. Grönytor på privat mark ses som viktiga komplement för att tillgodose behovet av närnatur.
- Bevara och utveckla allmänhetens tillgång till stränder längs kust, sjöar och vattendrag.
- Värna kommunens tysta områden.
- Bevara, utveckla och koppla samman systemet av motionsspår, vandringsleder och strandpromenader.
- Förbättra tillgängligheten till natur- och rekreationsområden genom kollektivtrafik, vandrings-, cykelleder mm.
- Allmänna platser som gator, torg och parker samt badplatser ska utformas för att vara bekväma, trygga, tillgängliga.
- Utveckla och värna nya parker och grönområden inom bebyggelsen för att stärka Nackabornas närhet till grönska.

KLIMATSMART OCH ROBUST PLANERING

En viktig ambition i översiktsplanen för Nacka 2050 är att skapa robusta strukturer med beredskap för framtiden. Robusthet är i detta sammanhang kopplat till att planera för en motståndskraftig struktur som kan hantlera och anpassa sig till olika utmaningar, såsom framtida klimatförändringar och miljöhot. Det görs med hänsyn till sårbarheter och risker, samtidigt som det krävs flexibilitet och anpassningsförmåga för att möta oväntade förändringar och främja en hälsosam miljö för invånarna.

Hur stor klimatförändringen blir i framtiden beror framförallt på hur mycket växthusgaser som släpps ut. Framtida klimat kommer att fortsätta påverkas av de utsläpp som redan har skett. Kommunen behöver därför arbeta med att både anpassa och förebygga till följd av klimatförändringar och de ökande antal extrema väderhändelser som väntas i klimatförändringarnas spår.

Styrande dokument:

- Strategi för miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen i Nacka,
- Miljöprogram 2016-2030
- Dagvattenstrategin för en hållbar och klimatanpassad dagvattenhantering,
- Grönytefaktor Nacka stad m. fl.
- Anvisningar för dagvatten.

Pågående arbete med framtagande av underlag:

- Klimat- och miljöprogram 2025-2040

KLIMATPÅVERKAN

Markanvändningens påverkan på klimatet är av stor betydelse, särskilt när det gäller upptag och utsläpp av koldioxid. Nacka strävar efter att öka kolinlagringen i naturmark och bebyggd miljö för att minska sin klimatpåverkan. Trots minskade utsläpp under de senaste årtiondena, behöver Nacka fortsätta att minska sina koldioxidutsläpp med 15 procent årligen fram till 2040 för att uppnå målen i Parisavtalet.

Transportsektorn och bebyggelsestrukturen är centrala områden för att minska klimatpåverkan. Genom att skapa en bebyggelsestruktur som främjar nära avstånd till arbete, service och fritidsaktiviteter kan transportbehovet minskas, vilket gynnar både miljön och invånarnas välbefinnande. Översiktsplanens inriktning är att fokusera på utvecklingen av befintliga tätorter för att minimera klimatpåverkan från vägtransporter, särskilt i centrala delar av kommunen.

Utbyggnaden av tunnelbanan förväntas minska Nackas klimatutsläpp och främja hållbara resvanor, såväl som kompletterande åtgärder inom Mobility Management, och utbyggnad av laddinfrastruktur för fordon som också bidrar till att främja hållbara transporter.

För att ytterligare minska klimat- och miljöpåverkan fokuserar Nacka på cirkulär ekonomi och hållbart resursutnyttjande. Genom att maximera återanvändning och återvinning av resurser samt främja användningen av återbrukat material i byggprojekt kan kommunen minska sin klimatbelastning och sina avfallsmängder. Energieffektivisering och förnybar energi är också centrala inslag i Nackas arbete med att minska den negativa klimatpåverkan och driftskostnaderna i det egna byggnadsbeståndet.

VÄGLEDNING KLIMATPÅVERKAN:

- Arbeta för en klimatomställning i linje med kommunens hållbarhetsmål där synergieffekter och samhällsekonomiska effekter ska värderas vid val av åtgärder.
- Identifiera och verka för att åtgärder som ökar kolinlagring och bevarar kolförråd vidtas. Planering och skötsel av den kommunägda marken är ett viktigt verktyg.
- Klimatsäkra skötselplaner vid uppdateringar för att säkerställa att skötselriktningar och åtgärder är anpassade för ökad kolinlagring, ökade nederbörds mängder, längre torrperioder och ett generellt varmare klimat.
- Ny bebyggelse anpassas till platsens förutsättningar så att behovet av stora ingrepp minskar.
- Återanvändning av massor ska om möjligt ske lokalt, med hänsyn till riskerna för miljö och störningar.
- Använd markinnehav, markköp och markförsäljning som instrument för minskade utsläpp och för en klimatsmart exploatering.
- Fyrstegsprincipen tillämpas inför planering av investering i nya strukturer. Det innebär att beteendepåverkande åtgärder, åtgärder som ger ett mer effektivt nyttjande av befintliga strukturer samt mindre ombyggnationer av befintliga strukturer ska övervägas innan större ombyggnationer eller nyinvesteringar övervägs.
- Vid kommunalt byggande (byggnader och allmän plats) ska klimatpåverkande utsläpp minimeras med beaktande av byggnationens hela livscykel.

KLIMATANPASSNING

Klimatanpassning innebär att vidta åtgärder för att anpassa samhället till de klimatförändringar som märks redan nu och de förändringar som inte kan förhindras i framtiden. Ansvar för klimatanpassning är delat mellan olika aktörer i samhället. Kommunens ansvar omfattar flera verksamheter som påverkas av klimatförändringar, därför har kommunen en viktig roll i arbetet med klimatanpassning. Ansvar för att förebygga och återställa skador på grund av extrema väderhändelser bygger på samma principer som ansvar för annan riskhantering i samhället. Grundprincipen är att ansvar för skydd av egendom i första hand ligger på egendomens ägare.

Framtida klimatförändringar i Stockholmsregionen förväntas leda till högre temperaturer, längre och fler värmeböljor, kortare vintrar med längre växtsäsonger, ökad nederbörd och risk för skyfall, samt höjda havsnivåer på grund av globala klimatförändringar. Nacka kommuns program för klimatanpassning ger en övergripande bild av riskerna kopplat till ett förändrat klimat i kommunen. Av programmet framgår också åtgärder som kräver förändringar i den fysiska miljön och där naturbaserade åtgärder bör undersökas.

RISK FÖR VÄRMEÖAR

Bebyggda områden är generellt sett varmare än obebyggda områden, bland annat på grund av byggnadsmaterialens och de hårdgjorda ytornas förmåga att absorbera och lagra värme. Så kallade värmeöar kan uppstå i områden med tät bebyggelse och lite grönska och vatten. Sommartid leder värmeöar till ökad värmestress, vilket kan innebära fara framför allt för riskgrupper. En

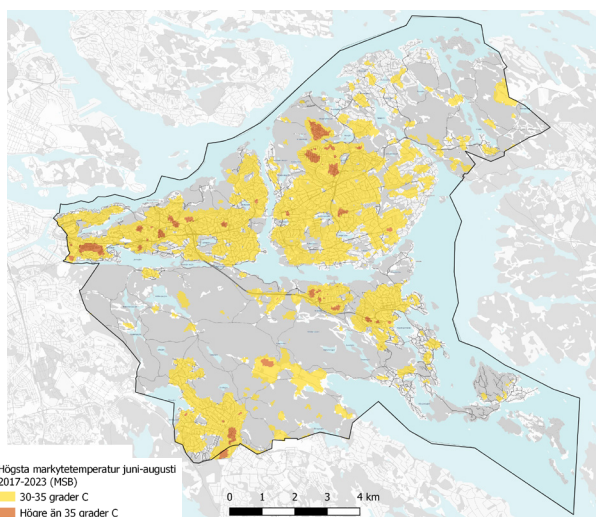
ökad medeltemperatur och värmeböljor kan också ge andra indirekta hälsoeffekter.

Därutöver värmestressas vegetationen, och risken för skogsbränder ökar i torra marker.

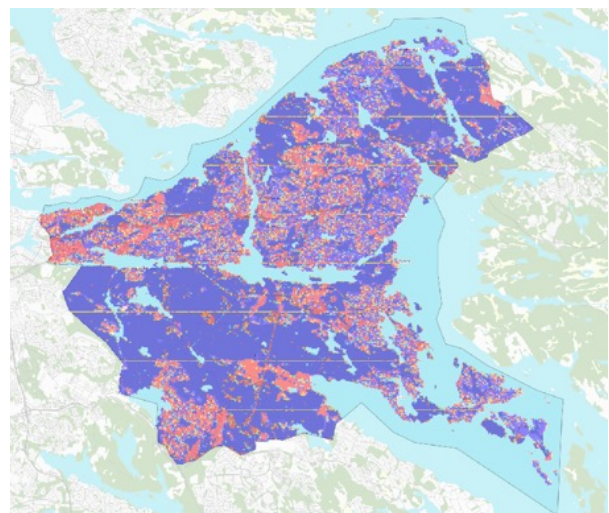
För att möta dessa utmaningar arbetar Nacka med strategiska åtgärder för att minska effekterna och öka motståndskraften mot värmeböljor. Det innebär att insatser i befintliga miljöer kan behöva genomföras som kan bidra till att sänka temperaturen lokalt. I planering av ny bebyggelse är det viktigt att ta hänsyn till utomhusklimatet i ett tidigt skede för att skapa klimatreglerande strukturer.

Grönt och blått kapital (ekosystemtjänster) för reglering av värme

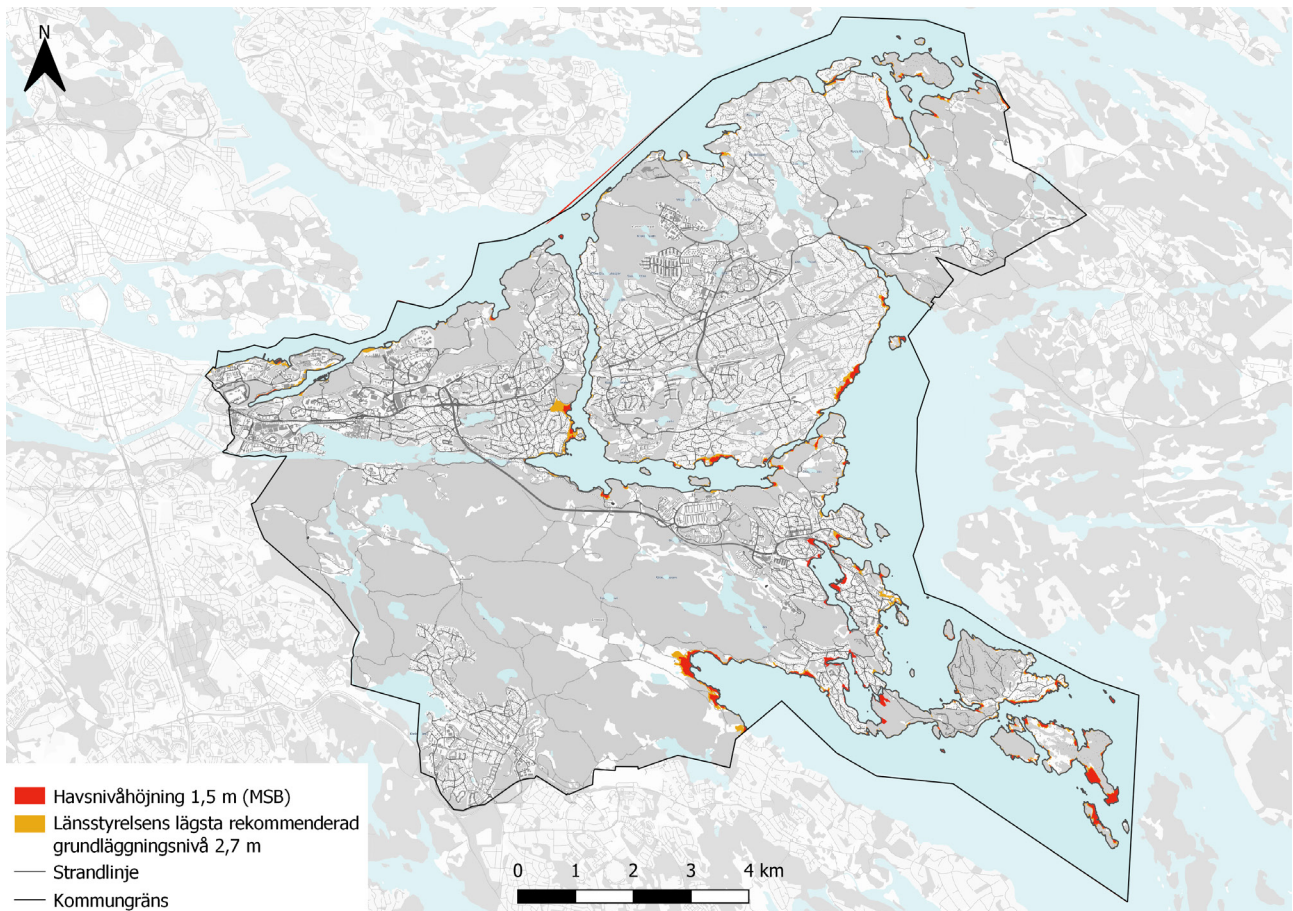
Nacka har de stora sammanhängande skogsområdena hög kapacitet för klimatreglering, men behovet av klimatreglering finns främst i tätbebyggda områden samt handels- och verksamhetsområden. Träd i parker och gröna miljöer i bebyggelsen utgör därför viktiga resurser för klimatreglering på lokal nivå. De kan utgöra en resurs som bör tas tillvara för framtiden för att erbjuda stads- och parkmiljöer med ett behagligt lokalklimat samt minska risker för negativa hälsoeffekter kopplade till värme och solexponering. En god krontäckningsgrad (andelen av markytan som täcks av trädskronor) tar tid att uppnå i nyanlagda miljöer och det är därför viktigt att bevara äldre träd där det är möjligt. Trädalléer samt enskilda träd i bebyggda miljöer och parker har en mycket viktig funktion för klimatreglering då de ger skugga. Även närhet till vatten, andelen hårdgjord mark och val av markbeläggning har alla betydelse för klimatregleringen.

Karta: Markyttemperatur.

Karta: Krontäckningsgrad.

Karta: Uppmärksamhetsområde för havsnivåhöjningar (2,8) & Framtida medelvattenstånd (SMHI) slutet (år 2100) av seklet.

RISK FÖR ÖVERSVÄMNING

Skyfall och översvämning utgör en risk för människor och bebyggelse och kan påverka samhällsviktig verksamhet och infrastruktur. Analyser har gjorts och kartor tagits fram som visar på hur byggnader och infrastruktur kan påverkas vid en översvämning till följd av skyfall och höjda havsnivåer. Underlaget kan användas för att prioritera och planera behov av åtgärder i befintlig miljö.

Höjda havsnivåer

Höjda havsnivåer leder till permanenta markförluster. I Stockholms län kompenseras havsnivåhöjningen delvis av den pågående landhöjningen fram till mitten av seklet. Därefter beräknas nivåerna i Östersjön att stiga snabbare än landhöjningen. Nackas branta kuster innebär att det idag inte finns några större översvämningss känsliga områden inom den bebyggda miljön. Förhöjda havsnivåer medför dock en risk för vissa låglänta riskområden främst i Saltsjöbaden, längst den norra kusten på Västra Sicklaön och i östra Boo.

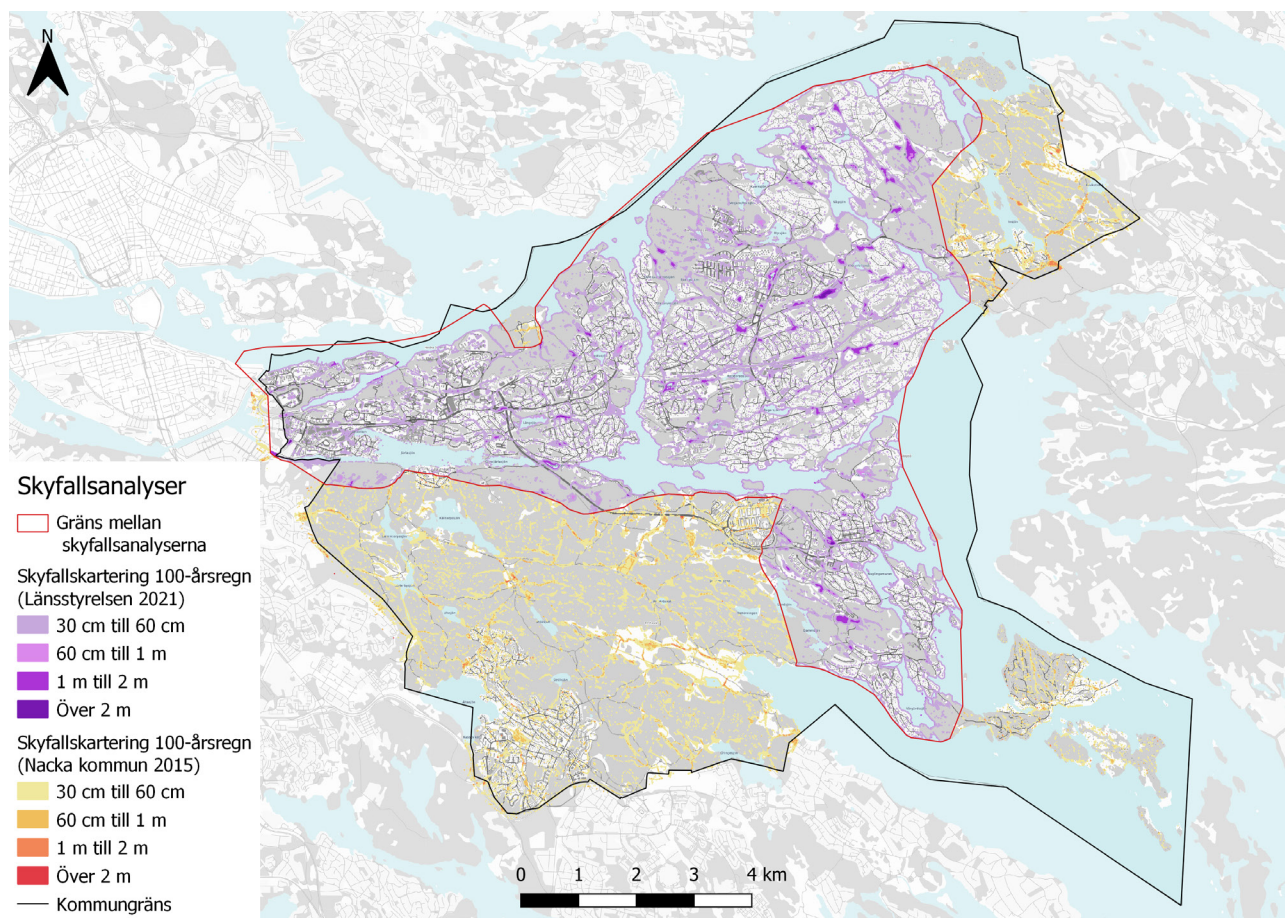
Framtida översvämningssrisker behöver tas hänsyn till i planeringen för att möjliggöra för ett robust

samhälle. En viktig klimatanpassningsåtgärd är att identifiera och bevaka platser inom kommunens ansvarsområde där risk för extrema havsvattenstånd kan medföra behov av åtgärder. Länsstyrelsen har tagit fram en riskhanteringsplan för Stockholm baserad på hotkartor från MSB, som visar att flera viktiga samhällsfunktioner och byggnader kan påverkas vid höga vattenstånd.

Länsstyrelsen har utfärdat rekommendationer för lägsta grundläggningsnivå längs Östersjökusten i Stockholms län med hänsyn till risken för översvämning. De innebär att ny sammanhållen bebyggelse och samhällsfunktioner av betydande vikt längs länets kust behöver placeras ovanför nivån 2,70 meter räknat i höjdsystem RH2000. I vissa fall kan avsteg från rekommendationerna vara motiverat.

	År 2100	År 2200
Medelvattenstånd	0,5	1,2
Återkomstvärde 100 år	1,5	2,3
Återkomstvärde 200 år	1,6	2,3

Tabell: Medelvattenstånd och återkomstvärden för år 2100 och år 2200 i meter RH2000 för återkomstperioden 100 och 200 år.

Karta: Skyfallskartering Lst 2021, med komplettering av de områden som inte omfattas (Älta, Fisksätra, Kil) med kommunens egna skyfallskartering 2015.

Skyfall

Skyfall medför ökad risk för lokala översvämningar på grund av intensiva regn. Det småbrutna landskapet i Nacka medför att det inte finns större sammanhängande områden som utsätts för översvämningar på grund av skyfall. Däremot kan mindre avgränsade ytor inom bebyggda områden utsättas för översvämningar som gör att samhällsviktig bebyggelse, framkomlighet eller enskilda fastigheter påverkas negativt.

Länsstyrelserna har utfärdat rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall (2018:5). Länsstyrelsen rekommenderar att:

- Ny bebyggelse planeras så att den inte tar skada eller orsakar skada vid en översvämning från minst ett 100-årsregn.
- Risken för översvämning från ett 100-årsregn bedöms i detaljplan och eventuella skyddsåtgärder säkerställs.
- Samhällsviktig verksamhet ges en högre säkerhetsnivå och planeras så att funktionen kan upprätthållas vid en översvämning.

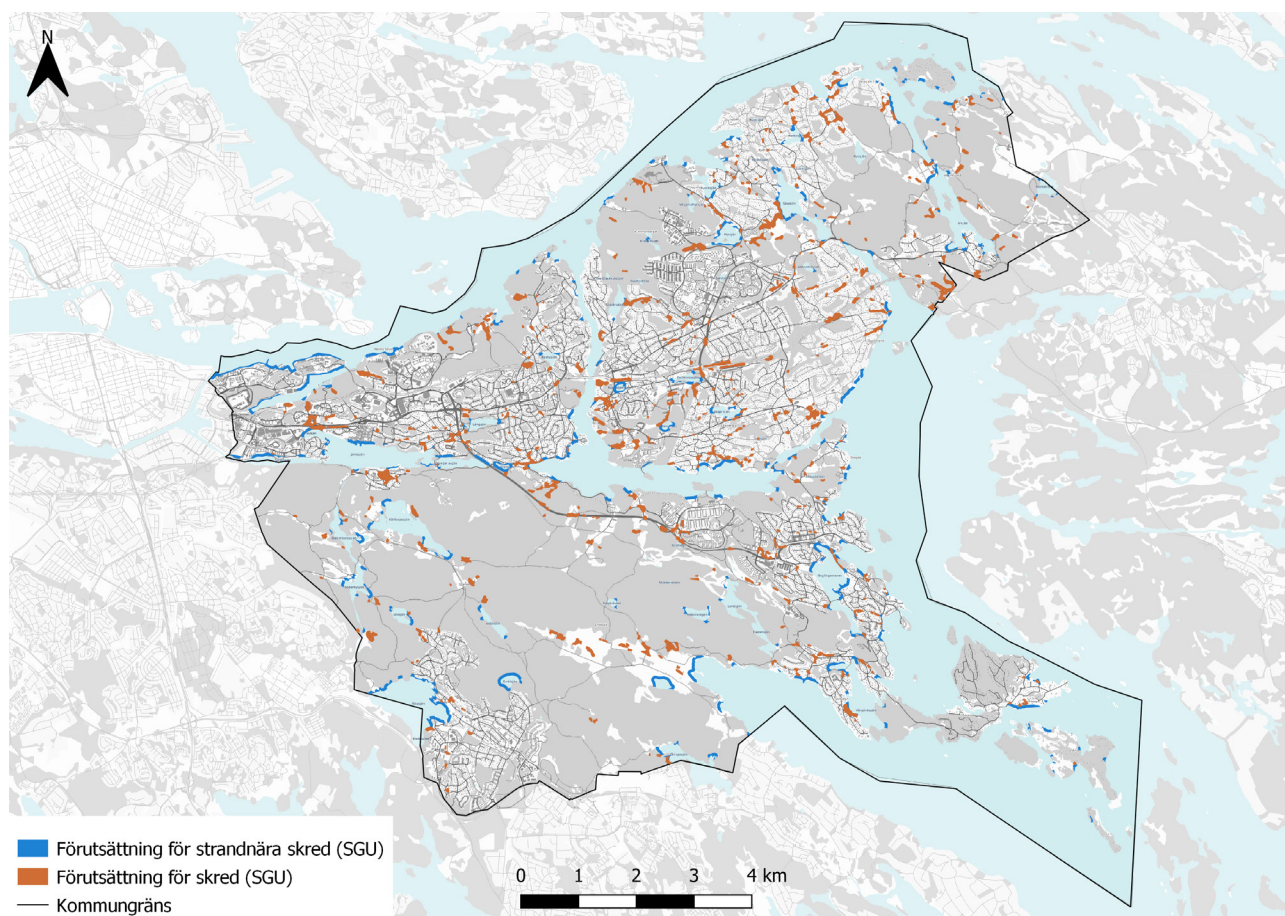
- Framkomligheten till och från planområdet bedöms och ska vid behov säkerställas.

Hänsyn till dessa rekommendationer ska tas vid planering av all ny bebyggelse, såväl vid lokalisering, som placering och utformning. Avsteg från rekommendationerna ska motiveras.

För att hantera stora mängder nederbörd och skyfall på ett resurseffektivt sätt är det angeläget att bibehålla större befintliga lågpunkter samt vattenstråk som är viktiga för skyfallshantering. Det är inte alltid mest lämpligt att genomföra åtgärder där problemet med översvämningar är som störst. För att identifiera ytor som effektivt kan användas för att avleda och fördröja vatten bör en strukturplan för vatten tas fram.

Multifunktionella ytor med kapacitet att hantera vatten

Multifunktionella ytor är områden som kan nyttjas till flera funktioner, exempelvis en park eller parkering som också kan översvämmas för att minska risken för närliggande byggnader eller andra områden att skadas.

Karta: Risk för skred.

Grönområden som fungerar som skyfallsytor och bidrar till fördröjning och rening av dagvatten bör inte exploateras, utan istället utvecklas som skyfallsparkar. Vid utveckling bör också deras potential som rekreationsytor och för biologisk mångfald uppmärksammas. I Nacka har flera platser identifierats med potential att fungera som multifunktionella grönområden.

Vid exploatering bör möjligheten till restaurering av diken och deras ekologiska samt vattenreglerande och renande funktion övervägas. Vatten bör betraktas som en värdefull resurs och hanteras främst genom naturbaserade lösningar (NBS). Dessa lösningar blir alltmer betydelsefulla med tanke på det förändrade klimatet med ökande skyfall och längre torrperioder, vilket ökar risken för vattenbrist och bränder.

Sjöar

Nacka har för närvarande inga stora problem med översvämningar kring mindre sjöar. En majoritet av sjöarna har någon form av reglering vid utloppet. Med en ökad risk för kraftiga skyfall och förändrade nederbörds-mönster kan vissa områden runt sjöar så som Ältasjön,

Sågsjön, Myrsjön, Bagarsjön och Kvarndammen som har begränsade avrinningsmöjligheter riskera översvämning.

Nacka kommun arbetar med att se över och anpassa avbördningen från sjöar med begränsade avrinnings-möjligheter. Stockholm stad hanterar regleringen av Ältasjöns utflöde vid Nackaån.

RISK FÖR RAS, SKRED OCH EROSION

Det småbrutna landskapet och jordartsstrukturen i Nacka gör att områden som kan utsättas för skred, ras eller erosion är relativt små. Ras kan inträffa om en massa av sand, grus, sten eller block eller del av en bergsslant kommer i rörelse. Enligt SGI:s övergripande bedömning finns förutsättningar för ras i Nacka men bedömningen är att riskerna för omfattande ras är små. (SGI):s skred- och erosionsdatabas visar även att inga betydande skred eller erosionshändelser har inträffat i kommunen.

SGI har karterat potentiella områden med förutsättningar för skred. De aktsamhetsområden som redovisas är område där förutsättningar för jordskred kan förelig-

ga, men där ytterligare bedömningar/undersökningar av risken behöver göras.

Ett förändrat klimat med ökade nederbördsmängder och antal skyfall samt högre havsnivåer innebär att befintliga aktsamhetsområden för skred, ras och erosion kommer att påverkas av större vattenmängder och att nya områden också kommer att beröras.

För de mindre ytor som utgör aktsamhetsområden för skred, ras eller erosion och som ligger inom områden för planerade utbyggnader görs fördjupande geotekniska utredningar för att bedöma riskerna. I de geotekniska utredningarna ska riskerna bedömas utifrån ett förändrat klimat.

BEREDSKAP I NACKA

Beredskap och förmåga att hantera kriser är inte en separat verksamhet, utan något som bör integreras i alla delar av kommunens arbete. Genom att inkludera beredskapsperspektivet i dagliga uppgifter och strategiska beslut ökar medvetenheten om kommunens förmågor och brister, vilket i sin tur stärker beredskapen. Exempel på detta är att överväga beredskapsaspekter i trafikplanering eller vid exploatering av nya områden.

Nacka har flera sårbarheter att beakta. Kommunens kustnära läge innebär att färje- och båttrafik kan bli viktiga transportvägar vid kriser. Därför är det viktigt att upprätthålla kajer och hamnanläggningar som kan hantera ökad trafik vid behov.

Dricksvatten

Dricksvattnet i Nacka kommun levereras av Stockholm Vatten AB och kommunen saknar egen reservvattentäkt. Detta gör kommunen beroende av externa leveranser för vattenförsörjningen. Att ha en egen reservvattentäkt skulle minska detta beroende och därmed göra kommunen mindre sårbar vid störningar i vattenleveranserna. För att skapa ett mer robust och säkert huvudvattenledningssystem finns långsiktiga planer på att utveckla huvudvattenledningsstråk inom kommunen för att säkra upp och binda ihop huvudvattenledningsnätet.

Skyddsrum

Det finns ett stort antal skyddsrum i Nacka. Riksdagen har beslutat att dessa ska bevaras och underhållas för att kunna användas vid behov av fysiskt skydd i krig. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har det övergripande ansvaret för landets skyddsrum och beslutar om nya skyddsrum ska byggas eller om befintliga får rivas. MSB är restriktiva med att bevilja rivning av skyddsrum och om ett befintligt skyddsrum rivs ska det ersättas med ett nytt.

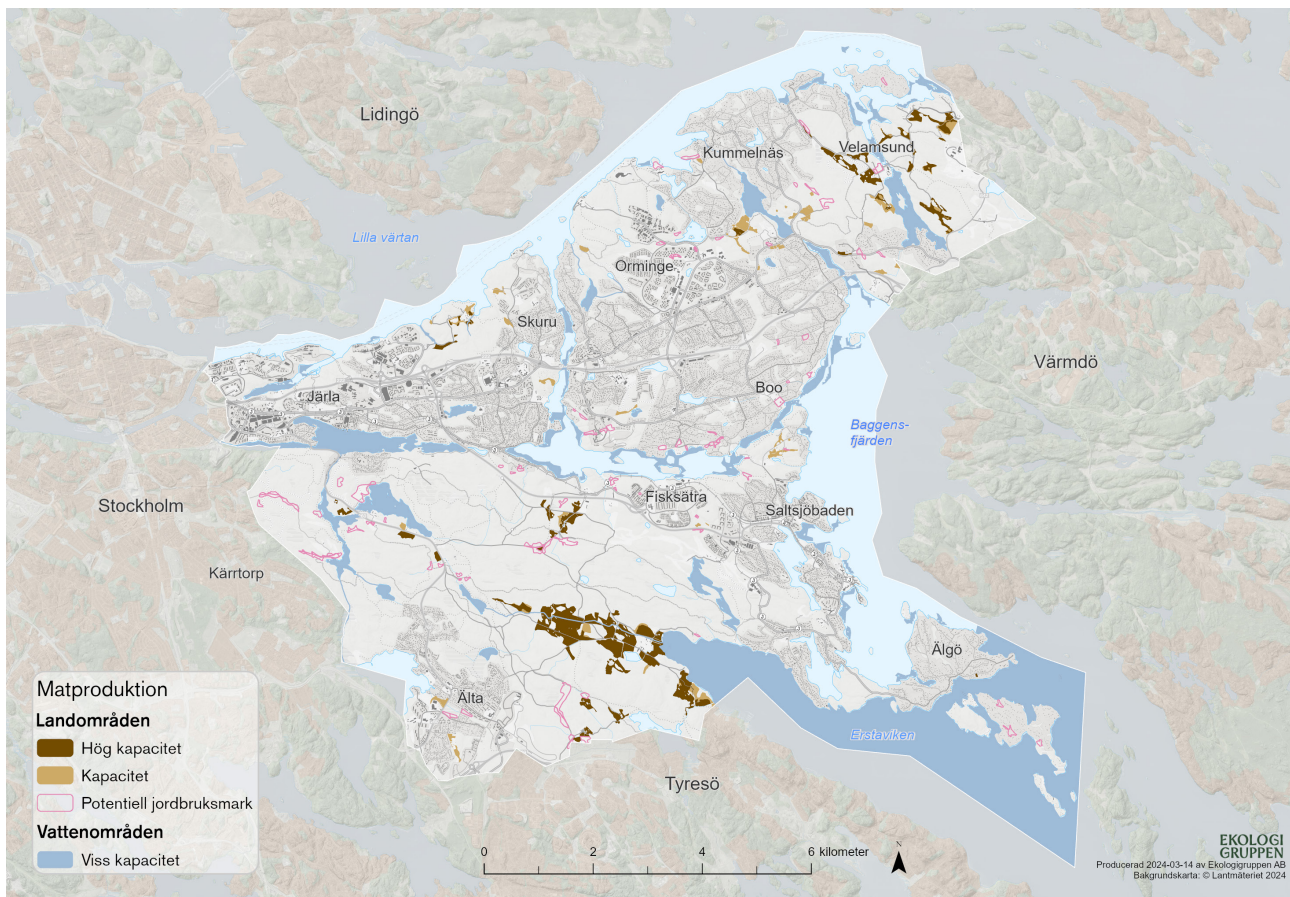
Jordbruksmark

I Nacka finns endast en begränsad mängd odlingsbar mark. I samband med ekosystemtjänstkarteringen har kapaciteten för matproduktion i dessa områden bedömts på en övergripande nivå. Mark för jordbruk är en ändlig resurs som behöver förvaltas långsiktigt, vilket innebär att det ska finnas resurser för att säkerställa lokal livsmedelsproduktion nu och i framtiden. Även mark som inte brukas aktivt idag kan ha ett värde för framtida behov.

Denna typ av mark är känslig för all form av exploatering men också för förändrat brukande. Den är skyddad genom miljöbalken, vilket inte innebär ett förbud mot exploatering, men det får endast ske om det rör ett väsentligt samhällsintresse och om det saknas alternativa platser för detta. När jordbruksmark är aktuell för förändrad markanvändning i samband med planering, lov och förhandsbesked, behöver följande redovisas:

1. Är marken brukningsvärd?
2. Är den aktuella förändringen ett väsentligt samhällsintresse?
3. Varför är det inte tillfredsställande att använda annan mark?

Översiktsplanen föreslår ingen utveckling eller förändrad användning av denna typ av mark. Stora delar av den finns i områden som är skyddade som reservat eller riksintresse. Den mark som finns kvar utgör en viktig resurs för stadsnära odling.

Karta: Lokal matproduktion.

VÄGLEDNING KLIMATANPASSNING:

- Eftersträva multifunktionella och naturbaserade anpassningsåtgärder för att möta klimatrelaterade utmaningar och bidra till en effektiv markanvändning.
- Prioritera naturbaserade lösningar för reglering av värme genom att bevara befintlig vegetation och plantera ny vegetation i riskområden.
- Undvik översvämningsrisker genom att placera ny bebyggelse ovanför nivån 2,70 meter (höjdsystem RH2000).
- Ny bebyggelse planeras så att den inte tar skada eller orsakar skada vid en översvämning från minst ett 100-årsregn.
- Ny sammanhållen bebyggelse samt samhällsfunktioner av betydande vikt behöver placeras ovanför nivån för beräknat högsta flöde i sjöar och vattendrag.
- Åtgärder bör vidtas för att säkra avrinningen från sjöar med begränsade avrinningsmöjligheter.
- Främja naturliga vattenflöden och minska andelen hårdgjorda ytor.
- Planera den fysiska miljön med hänsyn till ökad risk för ras, skred och erosion.

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSRISKER

Miljökvalitetsnormer är bindande nationella föreskrifter som är till för att skydda hälsan och miljön. Miljökvalitetsnormer är bestämmelser om kvaliteten på mark, vatten, luft eller miljön i övrigt och regleras i miljöbalken samt plan- och bygglagen. Normerna anger de föroreningsnivåer som människor och miljö kan belastas av utan olägenheter av betydelse. En detaljplan får inte medverka till att normerna överskrids.

MILJÖKVALITETSNORMER BULLER

Definitionen på buller är oönskat ljud, vad som uppfattas som störande varierar från person till person. Buller kan ha både tillfällig och permanent påverkan på människans fysiologiska funktioner och leda till negativa hälsoeffekter. Även djur kan påverkas negativt av buller.

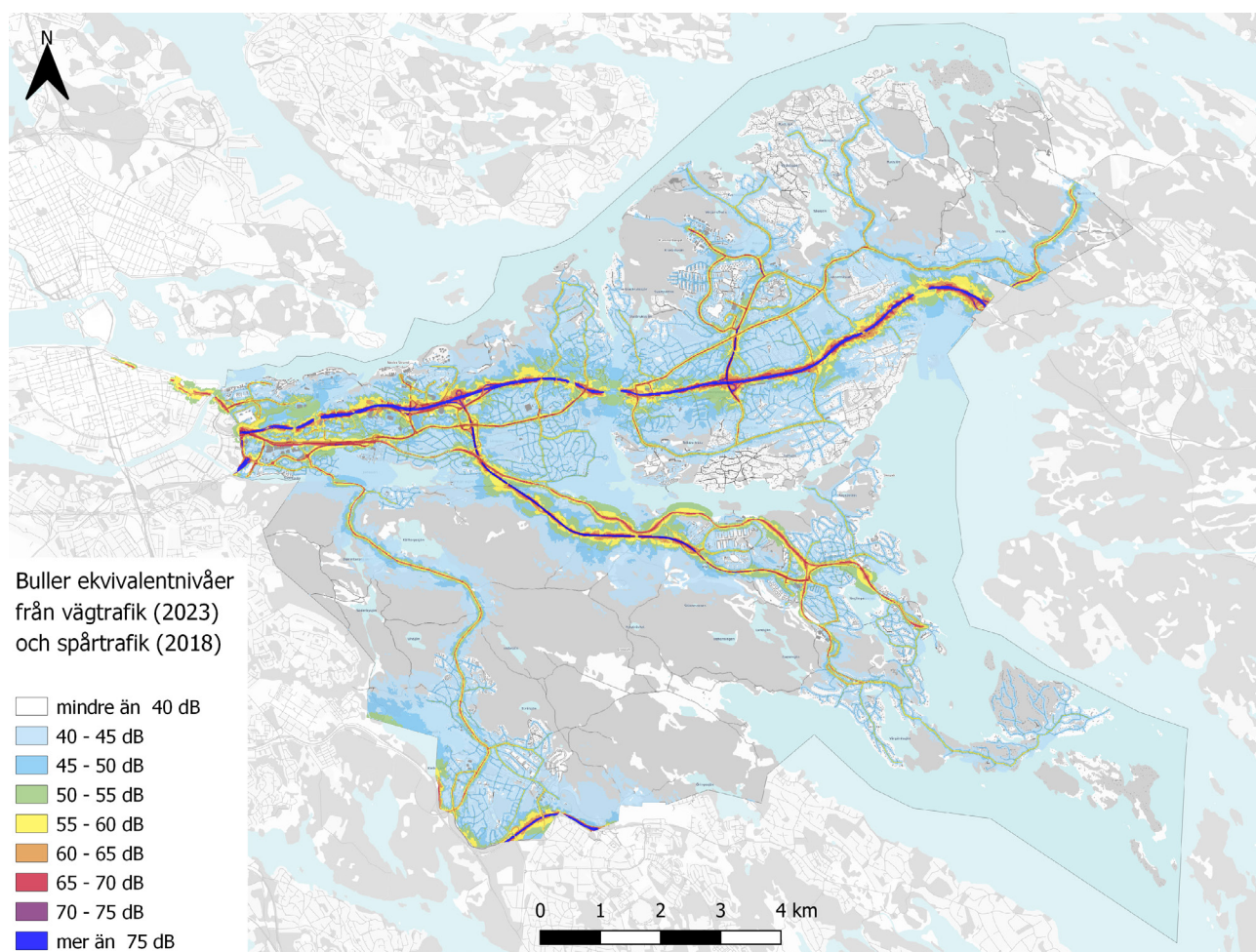
Bullersituationen i Nacka

Den största bullerkällan i Nacka är Värmdöleden. Även Saltsjöbadsleden, Saltsjöbanan och de större kommunala

huvudvägarna är betydande bullerkällor. Andra källor till buller är exempelvis byggarbetsplatser, verksamheter, samlings- och idrottsplatser.

Trafikverket ansvarar för Värmdöleden, Ältavägen och Järlaleden från Planiarondellen till Södra Länken. Nacka kommun ansvarar för buller från trafiken på de kommunala vägarna. De enskilda vägföreningarna ansvarar för buller från de enskilda vägarna. Region Stockholm ansvarar för Saltsjöbanan, tvärbanan och trafiken på spåranläggningarna.

I första hand ska bullerproblem åtgärdas vid källan och att arbeta med bullerreducerande åtgärder i stadsplaneringen. I planeringen eftersträvas goda ljudmiljöer. Bebyggelseutveckling planeras inom områden som är utsatta för höga bullernivåer, främst på Västra Sicklaön, men även i viss utsträckning i Ektorp, Björknäs och Boo. För att säkra en så god ljudmiljö som möjligt ställer detta bland annat krav på utformning av bebyggelsen.

Karta: Bullerkartläggning väg (ny, ska uppdateras inför samråd).

Kartläggningen av buller från vägar och spårtrafik utgör underlag för bedömning av behovet av bullerskyddsåtgärder vid planläggning. Alla kommuner över 100 000 invånare ska ha ett sådant. Åtgärdsprogrammet avser peka på ett antal möjliga och kostnadseffektiva åtgärder för att reducera främst trafikbuller till bostäder.

I offentliga rum så som parker eller skolgårdar kan särskilda åtgärder behöva vidtas för att säkerställa goda ljudmiljöer. I kommunen återfinns tysta områden främst inom de större naturområdena. Det är angeläget att fortsatt eftersträva mycket låga bullernivåer i dessa områden.

Riktvärden för buller

Det finns flera riktvärden för buller. År 2015 antogs nya riktvärden för trafikbuller vid nybyggnation av bostäder i Sverige. Riktvärdena kom till med det uttalade syftet att underlätta bostadsbyggande i bullerutsatta lägen och finns beskrivna i Förordning om trafikbuller vid bostadsbyggande

För väg- och spårtrafik gäller följande:

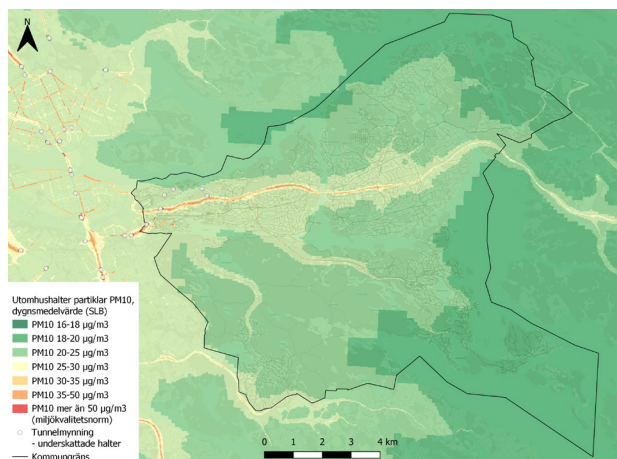
- Buller från vägar och spårtrafik bör inte överskrida 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad.
- För bostäder om högst 35 kvadratmeter gäller ljudnivån 65 dBA ekvivalent ljudnivå.
- Ljudnivån vid en uteplats bör inte överstiga 50 dB ekvivalent ljudnivå samt 70 dB maximal ljudnivå.
- I de fall då bullernivåerna vid fasad ändå överskrider bör minst hälften av bostadsrummen veta mot en sida där bullret uppgår till högst 55 dB ekvivalent ljudnivå och minst hälften av bostadsrummen vara vända mot en sida där den maximal ljudnivå nattetid (22.00 till 06.00) inte överskrider 70 dB.

För buller från väg- och spårtrafik vid befintliga bostäder gäller riktvärden specificerade i Infrastrukturpropositionen 1996/97:53..

MILJÖKVALITETSNORMER LUFT

Vissa föroreningar skapar lokala hälso- och miljörisker, det gäller till exempel partiklar från vägtrafiken. Andra föroreningar så som växthusgaser, ger upphov till globala problem. Det finns flera miljö kvalitetsnormer för olika ämnen i luft. Även om normerna kan följas finns en risk för negativ hälsopåverkan, främst från långtidsexponering av luftföroreningar.

För Stockholmsregionen är det största problemet att

Karta: Luftföroreningar.

klara miljö kvalitetsnormen för kvävedioxid (NO₂) och partiklar (PM10) i närheten av de stora infartslederna till Stockholm. Arbetet med luftvård bedrivs i samverkan i Stockholmsregionen. På uppdrag av Östra Sveriges Luftvårdsförbund har SLB-analys tagit fram översiktliga luftföroreningskartor för utomhushalterna av PM10 och kvävedioxid.

Luftföroreningar på grund av utsläpp inom Nacka kommun har minskat de senaste årtiondena. Överskridande av miljö kvalitetsnormerna sker framför allt på och intill de större trafiklederna. Det finns ett åtgärdsprogram för länet gällande PM10 och kvävedioxid. När ny bebyggelse planeras utreds luftföroreningsituationen. Om det finns risk att miljö kvalitetsnormerna överskrider görs noggrannare prognoser. Vid behov anpassas bebyggelsen till platsens förutsättningar.

Bebyggelseutveckling planeras inom områden som har förhöjda halter av luftföroreningar, och då berörs främst västra Sicklaön.

MILJÖKVALITETSNORMER VATTEN

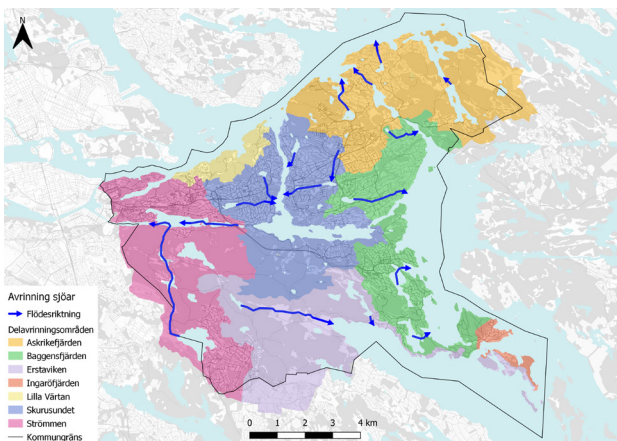
Vatten är en känslig miljö som påverkas av aktiviteter på land, såsom utsläpp av föroreningar från avlopp, dagvatten och andra verksamheter.

Vattendirektivet

EU:s ramdirektiv för vatten, miljöbalken och vattenförvaltningsförordningen lägger grunden för Sveriges vattenförvaltningsarbete. Syftet är att skydda och förvalta våra vattenmiljöer och hindra försämring av dess status. Målet är att uppnå god status på alla vatten.

Vattenförvaltningen omfattar alla vatten. Av praktiska skäl finns det en nedre storleksgräns för vilka vatten som omfattas av miljökvalitetsnormer, dessa benämns som vattenförekomster. Eftersom vattnen inte följer administrativa gränser utgår vattenförvaltningsarbetet från vattens avrinningsområden (se karta med Nackas avrinningsområden).

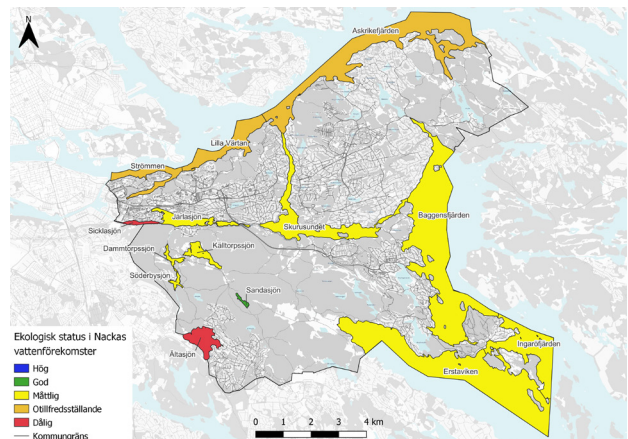
Vattenstatusen klassas utifrån två grupper ekologisk och kemisk status. Ekologisk status omfattar tre olika delar; biologiska kvalitetsfaktorer (exempelvis växtplankton, bottenfauna och fisk), fysikalisk – kemiska kvalitetsfaktorer (näringssämnen, syrgas och vissa metaller) samt hydromorfologi (hur påverkat det är runt vattnet och att arter kan vandra mellan dem). Ekologisk status har fem klasser, se karta nedan. Kemisk status är klassat utifrån ett stort antal kemiska ämnen och dess förekomst i vatten, sediment och organismer. Den kemiska statusen i vattnet klassas som god eller uppnår ej god status.

Karta med avrinningsområden till olika kustvatten (april 2024).

Ytvatten, kustvatten

Längs Nackas kust finns nio vattenförekomster: Strömmen, Lilla Värtan, Askrikefjärden, Skurusundet, Baggensfjärden, Erstaviken, Ingaröfjärden, Neglingeviden och Vårgårdssjön, se karta nedan.

Karta med Nackas vattenförekomster och deras ekologiska status 2024.

Vattnet i kustområdena rör sig mellan olika vattenförekomster och påverkar varandra mycket. Den norra kustens vatten är i nuläget mest påverkad från Mälarens utlopp och av utsläpp från renat avloppsvatten från stora delar av Stockholm. Dessa påverkanskällor ligger utanför Nackas kontroll. Påverkan från utsläpp på land bedöms vara cirka 0,1–0,2 % för dessa vatten. Det är därför inte möjligt att uppnå god status i Nackas norra kustvatten enbart genom åtgärder på land inom kommunen.

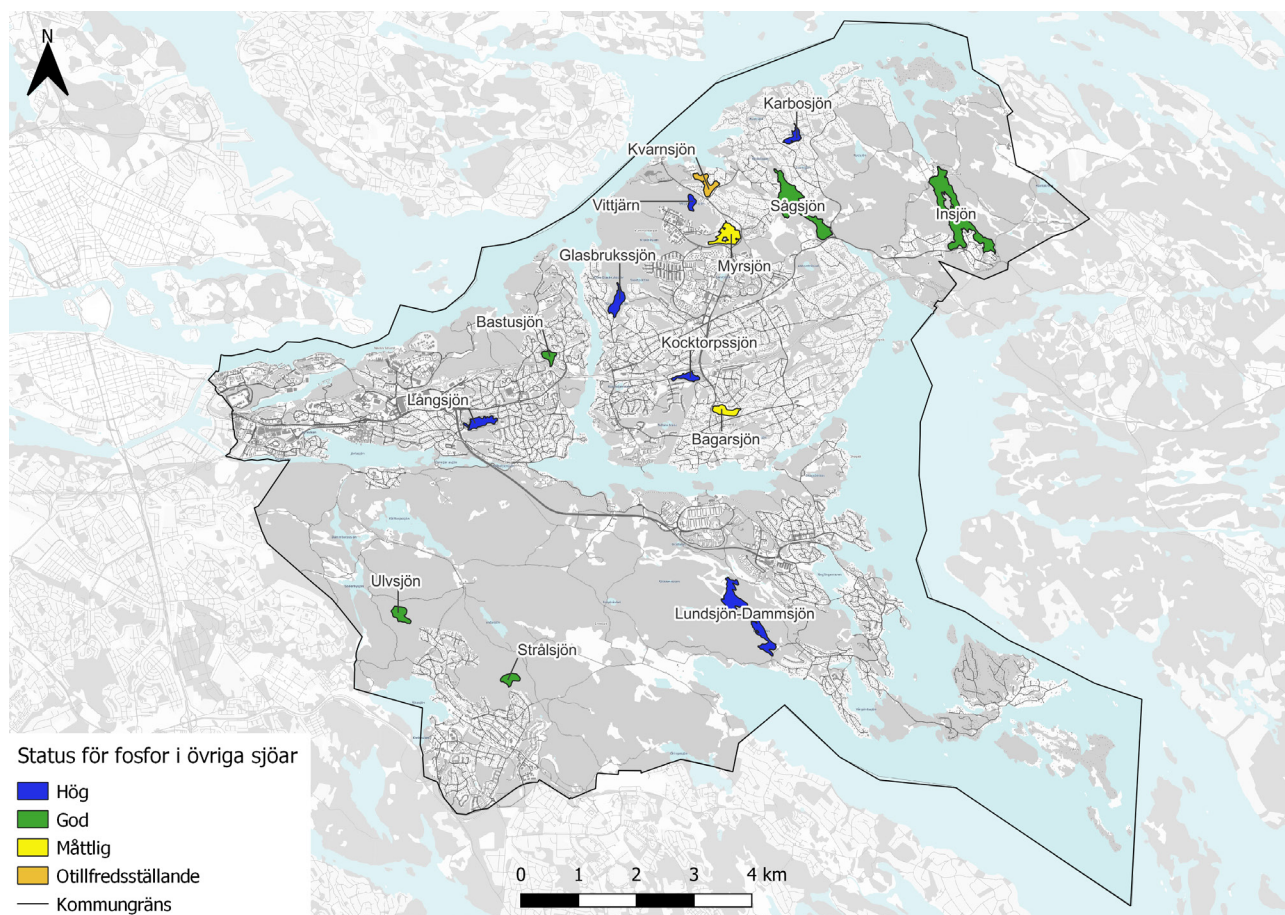
Den norra kusten har otillfredsställande ekologisk status enligt Vattenförvaltningen och ska uppnå olika miljökvalitetsnormer till 2039. Övriga vattenförekomster har måttlig ekologisk status och ska uppnå god status till 2039, utom Neglingeviden och Erstaviken som ska uppnå det till 2027, se karta för vattenförekomsterna och dess status. Inga av Nackas kustvatten uppnår god kemisk status.

Ytvatten, sjöar och vattendrag

I Nacka finns det totalt cirka 40 sjöar, varav 7 stycken är vattenförekomster enligt Vattenförvaltningen. Det är Ältasjön, Söderbysjön, Dammtorpssjön, Källtorpssjön, Järlasjön, Sicklasjön och Sandasjön, se karta ovan.

Enligt den senaste klassningen av sjöarna har endast Sandasjön god ekologisk status. Ältasjön och Sicklasjön har dålig status, övriga måttlig. Samtliga sjöar uppnår ej god kemisk status. En ny klassning kommer att genomföras inom något år.

I de sjöar som inte är vattenförekomster men har regelbunden provtagning, har referensvärden beräknats för fosfor. Statusklassningen har då blivit hög eller god i de flesta sjöarna, se figur nedan.

Karta med klassning av status för Nackas övriga sjöar med avseende på halter av totalfosfor. Vattendragen är utritade.

I Nacka finns ett flertal mindre vattendrag så som Älta ån, Erstaviksbäcken, Sagsjöbäcken och Insjöbäcken, se karta. Inget av vattendragen räknas som vattenförekomster. Öring går upp och leker i vattendragen och arbete pågår med att ta bort alla vandringshinder.

Grundvatten

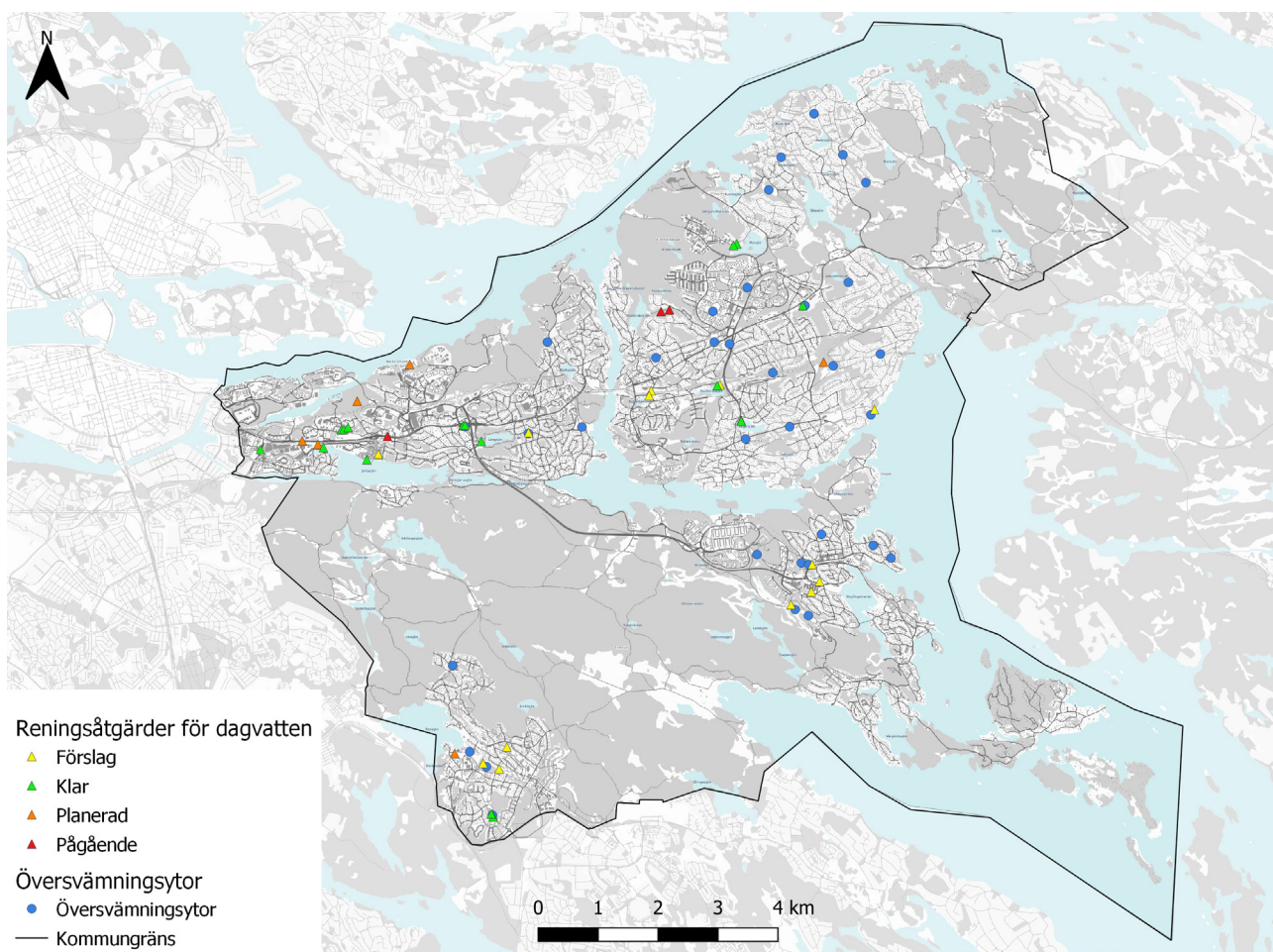
Det finns två grundvattenförekomster i Nacka, Sandasjön Norra respektive Sandasjön Södra. Båda har god kemisk och kvantitativ status. Uttagsmöjligheterna är goda. Större delen av förekomsterna omfattas av ett vattenskyddsområde som begränsar viss typ av markanvändning. Resten av grundvattnet i kommunen består sannolikt av flertalet mindre magasin. Förutom värden för naturmiljön, är vissa betydelsefulla för de enskilda brunnar som finns kvar.

Lokala åtgärdsprogram och åtgärder

För de flesta av Nackas vattenförekomster har det tagits fram lokala åtgärdsprogram som visar vad som behöver göras för att uppnå god status. Kommunen samlar in-

formation om status och åtgärder i ett program för rena sjöar och kust.

För att förbättra statusen i Nackas vattenförekomster har flera åtgärder genomförts. För att minska mängden fosfor som bidrar till övergödning har fällning gjorts i Långsjön 2016, Järlasjön och Sicklasjön 2020 samt Bastusjön 2021. Det innebär att deras status kommer att förbättras. Om näringshalterna i Ältasjön minskar kommer det också att vara positivt för statusen i nedströms liggande Söderbysjön och Dammtorpssjön.

Karta med befintliga dagvattendammar och föreslagna, planerade och pågående dagvattenåtgärder.

Dagvatten

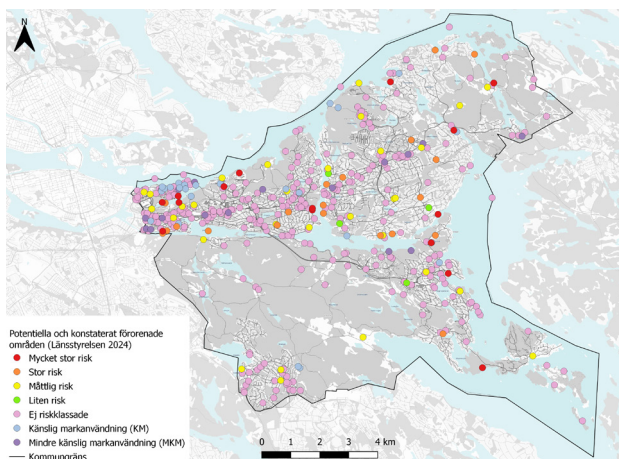
Dagvatten är regn- och smältvatten som rinner av från tak, vägar och andra hårdgjorda ytor i städer och samhällen. Istället för att infiltreras naturligt i marken leds det ofta till dagvattensystem som hanterar och renar vattnet innan det når sjöar, vattendrag eller hav. Dagvattnet står för en stor del av föroreningarna till sjöar och kust och det är viktigt att det renas innan det släpps ut. Nacka har en strategi som ska stödja utvecklingen av en hållbar dagvattenhantering och klimatanpassning. Strategin ska skapa förutsättningar att motverka översvämningar och för att kommunens vattenförekomster ska nå målen om god ekologisk och kemisk status. I anvisningar för dagvatten beskrivs att vid ny- och ombyggnation ska dagvattnet renas i första hand genom växtbäddar som är en typ av naturbaserad lösning.

Dagvattensystemet är byggt för att leda bort regnvatten från bebyggelsen. Vid större regn riskerar avlopps- och dagvattensystemen i kommunen att fyllas då lednings-systemet är begränsat till att klara regn upp till en viss intensitet.

Det finns 6 större dagvattendammar i Nacka. Dessa och planerade dagvattenreningsanläggningar som finns med som förslag i de lokala åtgärdsprogrammen visas i kartan nedan.

FÖRORENADE OMRÅDEN

Ett förorenat område är mark, grundvatten, ytvatten, sediment eller byggnad där halten av något miljöfarligt ämne är så hög att det kan innebära en risk för miljön och människors hälsa. Det finns mycket förorenad mark i Stockholmsområdet. Generellt är de mest förorenade områdena i Nacka belägna vid kusten och i närhet till äldre bebyggelseområden till följd av de industriverksamheter som funnits där. Föroreningarna är ofta rester från verksamheter som funnits långt innan miljöriskerna var kända och någon miljölagstiftning infördd. Misstänkta förorenade områden i Nacka har inventerats enligt Naturvårdsverkets metod, den så kallade MIFO-metoden. Inventeringarna pekar ut bland annat gamla industri- och varvsområden som misstänkt förorenade. Andra exempel är Saltsjöbanans spårområde, områden längs Värmdöleden, skjutbanor, nedlagda

Karta: Potentiellt förorenade områden.

deponier samt vissa äldre vägar där asfalten innehåller stenkolstjära. På flera platser i kommunen har också avfall använts som fyllnadsmassor, vilket innebär risk för förorening. Klimatrisker ingår inte i MIFO-metodiken.

I ett förändrat klimat ökar risken för spridning av markföroreningar till följd av exempelvis ökade flöden, förändrade vattennivåer, ras, skred eller erosion. Effekterna av det förändrade klimatet innebär exempelvis att nya förorenade områden kan bildas nedströms, att föroreningsutbredning till dricksvattentäkter sker eller att föroreningsutbredning till andra media sker.

Planering på förorenad mark

Nacka kommun vill hellre att det byggs på platser som redan är ianspråkstagna än i orörd natur. Ibland finns misstankar om att sådana områden kan vara förorenade. Exploateringen kan då leda till undersökningar och saneringar som annars inte skulle ha utförts, och att färre föroreningar riskerar att spridas.

MILJÖFARLIGA VERKSAMHETER

All användning av mark, byggnader eller anläggningar som kan medföra störningar för människors hälsa eller miljön definieras som miljöfarlig verksamhet. Verksamheterna delas in i olika typer av anläggningar, beroende på deras grad av miljöpåverkan. A-anläggningar är de med störst påverkan. Det finns inga sådana verksamheter i Nacka eller i direkt närhet till kommunen.

Det finns B-anläggningar inom och angränsande till kommunen. Inom kommunen ligger Henriksdals avloppsreningsverk (Henriksdal), Bergs oljehamn (Västra Sicklaön), Storkällans krematorium (Älta), Fisksätra panncentral (Fisksätra), Orminge panncentral samt

Cija Tank (Ormingelandet). Koviks bergtäkt och återvinningsanläggning ligger både i Nacka och i Värmdö kommun. Den sistnämnda samt Bergs oljehamn är anläggningar som omfattas av Sevesolagen. Det innebär att de är verksamheter som hanterar eller lagrar stora mängder av vissa kemikalier (inklusive sprängämnen). Sevesolagen syftar till att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Riskavstånd krävs i regel till B-anläggningar.

C-anläggningar är verksamheter som generellt har mindre miljöpåverkan, såsom drivmedelsstationer. För denna verksamhet krävs ett riskavstånd till bostadsbebyggelse.

Kommunen planerar för ny bostadsbebyggelse i Henriksdal, nära Henriksdals avloppsreningsverk. Hänsyn kommer att tas till verksamheten vid detaljplanering.

REKOMMENDERAT FARLIGT GODSVÄGNÄT

Farligt gods utgörs av ämnen och föremål som på grund av sina kemiska eller fysikaliska egenskaper kan orsaka skador på liv, hälsa, miljö eller egendom vid transport.

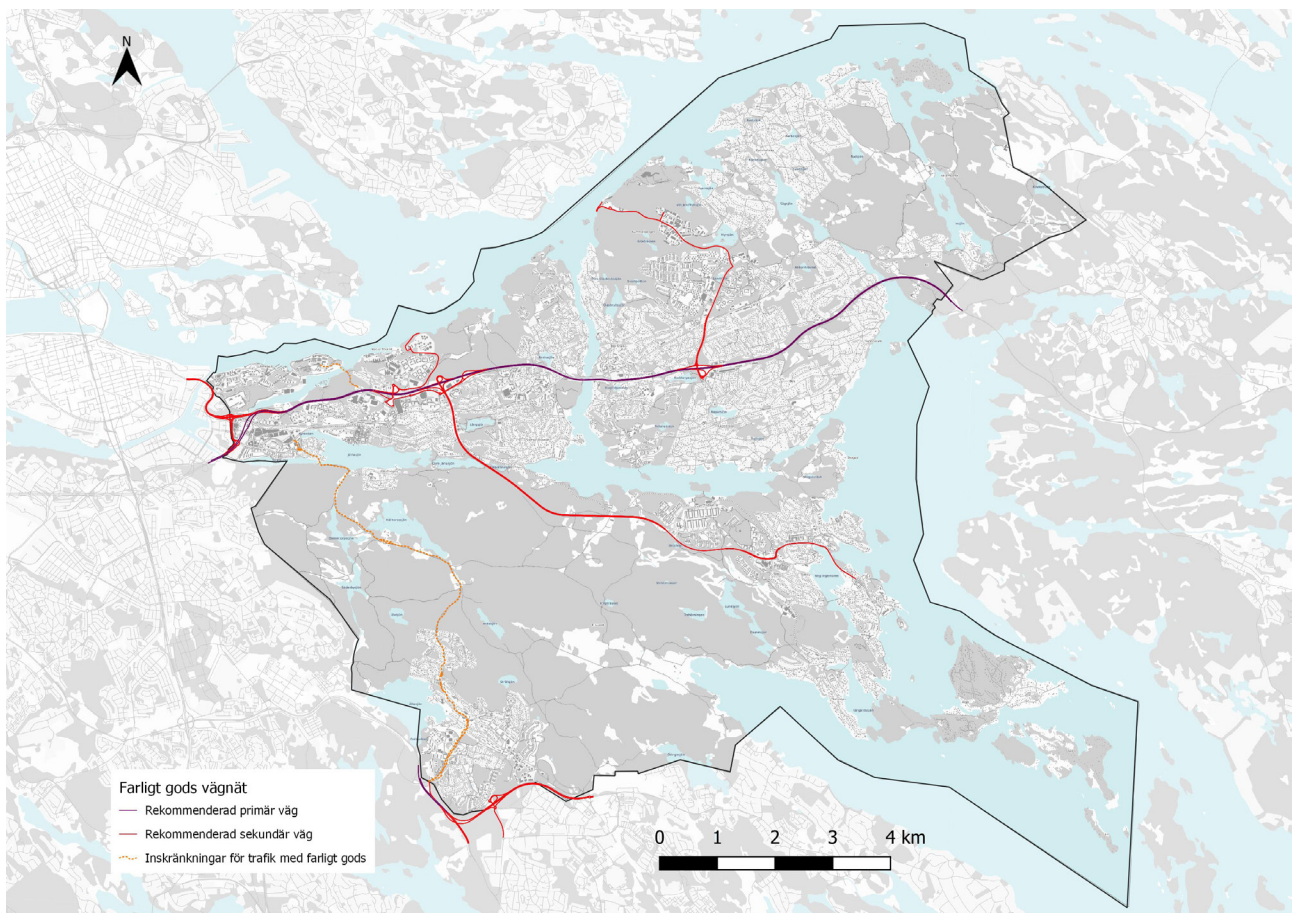
Risker avseende primära farligt godsleder

Värmdöleden (väg 222) och Södra länken (väg 75) är primära transportvägar för farligt gods i Nacka kommun. Länsstyrelsen i Stockholms län anser att riskerna ska beaktas vid framtagande av detaljplaner inom 150 meter från väg och järnväg där det transporteras farligt gods. Se figur nedan. I vilken utsträckning och på vilket sätt riskerna ska beaktas beror på hur riskbildningen ser ut för det aktuella planförslaget. Nacka har ingen järnväg där transporter av farligt gods sker, däremot kan urspårningsrisk på Saltsjöbanan behöva beaktas i spårnära stadsbyggnadsprojekt. Intill primära transportleder för farligt gods ska det finnas ett bebyggelsefritt skyddsavstånd på minst 25 meter. Inom 30 meter ska nedanstående åtgärder säkerställas genom planbestämmelser.

Risker avseende sekundära farligt godsleder

Följande vägar klassades som sekundära transportvägar för farligt gods: Saltsjöbadsleden, Ormingeleden-Mensättravägen-Skarpnäsvägen-Montörsvägen till Kummelbergets verksamhetsområde, anslutningsvägarna till Bergs oljehamn från trafikplats Nacka centrum, trafikplats Skuru på Värmdövägen till Nacka sjukhus.

Det är svårt att göra en allmängiltig vägledning för sekundära leder eftersom riskbildningen kan variera väldigt

Karta: Rekommenderat farligt godsvägnät i Nacka kommun.

mycket mellan olika leder, både beträffande sannolikheten för en olycka med farligt gods samt vilka konsekvenser som följer.

Länsstyrelsen anser att det, för de flesta sekundära leder, behöver finnas ett bebyggelsefritt skyddsavstånd på minst 25 meter mellan vägen och markanvändning bostäder (B), centrum (C), vård (D), handel (H), friluftsliv och camping (N), tillfällig vistelse (O), besöksanläggningar (R), skola (S) och kontor (K). I en del fall kan det vara möjligt att bygga närmare än 25 meter, även om det sannolikt inte blir aktuellt med ett skyddsavstånd på mindre än 15-20 meter. Detta gäller i de fall där det går få transporter och/eller där de olyckor som kan inträffa endast kan få allvarliga konsekvenser inom ett kort avstånd.

Farligt gods får även transporteras på vägar som inte utgör rekommenderade transportleder. Riskerna ska således beaktas om det är sannolikt att farligt gods kommer transporteras i närheten av föreslagen ny bostadsbebyggelse – oavsett om transportleden är rekommenderad eller inte. I en del fall kan det räcka att översiktligt be-

skriva vad som transporteras och hur ofta transportererna passerar planområdet.

Säkerhetsåtgärder i den fysiska planeringen

Det går att sortera säkerhetsåtgärder som kan användas för att visa riskhänsyn i den fysiska planeringen i några principiella grupper: lokalisering, skyddsavstånd, utformning och tekniska åtgärder. Lokalisering som metod för att reducera risker innebär att riskobjekt för respektive skyddsobjekt lokaliseras på lämpliga platser i förhållande till befintliga verksamheter. Skyddsavstånd används för att skilja riskobjekt och skadeobjekt åt.

Med utformningsåtgärder är det möjligt att minska konsekvenserna av en olycka och till viss del även reducera sannolikheten att de inträffar. Med utformning avses hur tomter disponeras, hur byggnader planeras och utformas samt hur marken anordnas. Det finns flera olika tekniska åtgärder som kan vidtas för att minska konsekvenserna av en olycka. Exempel på sådana åtgärder är skyddande murar, obrännbara fasader och avstängningsbar ventilation.

Ändrat farligt godsvägnät till följd av stadsutveckling

Den planerade stadsutvecklingen i Centrala Nacka, omfattar verksamheter och bostäder samt omstrukturering av trafikplats Skvaltán och Nacka centrum, föranleder behov av att förändra rekommenderat vägnät för transporter av farligt gods. Orsaken är att målpunkter för farligt gods-transporter kommer omlokaliseras, att planerad bebyggelse medför en förändrad riskbild samt att vissa vägar som idag är utpekade kommer avvecklas. Detta har utretts av kommunen i nära samråd med länsstyrelsen.

ÖVRIGA MILJÖRISKER

Radon

Radon i bostäder kan komma från tre olika källor::

- Marken under och runt om huset (vanligast)
- Byggnadsmaterialet (främst blåbetongväggar som uppfördes ca 1930-1980)
- Vattnet som används i hushållet. (enskilda brunnar)

I Stockholmsregionen är det vanligt med radioaktiv granit, som släpper ifrån sig radon. I Nacka finns några områden där den graniten är vanligare, som räknas som områden med hög radonrisk.

En radonkartläggning utfördes i kommunen 1990. Större delen av kommunen har normalrisk för radon i mark. Lokala inslag av högradonmark finns i delar av Älta, Tollare, Fisksätra, Saltsjöbaden och Älgö. Ny bebyggelse ska anpassas till radonsituationen. Radonhalten i bostäder, skolor och förskolor ska inte överstiga 200 Bq/m³.

Enskilda avlopp

I delar av Nacka saknas kommunalt vatten och avlopp. När områden med blandade fritids- och permanentushåll, så kallade förnyelseområden, är utbyggda enligt gällande planering kommer endast cirka 350 fastigheter ha kvar sina enskilda avlopp.

Båtliv

Fritidsbåtlivet medför en rad olika fysiska strukturer och aktiviteter med risk för miljöpåverkan. Några nya områden för kompletterande båtplatser, båtuppläggningsplatser eller översyn av bedömningsgrunder har inte gjorts i arbetet med översiktsplanen utan kräver en fördjupad utredning. En utredning av nya lämpliga områden för båtplatser och båtuppläggningsplatser föreslås genomföras efter att översiktsplanen, och det grönbå strukturprogrammet antagits.

VÄGLEDNING MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSRISKER

- Markföroreningar och masshantering bör om möjligt samordnas och hanteras med den totala miljönyttan i fokus.
- Vid riskbedömning och utformning av avhjälpande åtgärder av ett förorenat område bör effekterna av ett förändrat klimat och klimatrelaterade risker bedömas både på kort och lång sikt.
- Planering ska ske så att effekten av buller och luftföroreningar begränsas.
- Bevara och utveckla multifunktionella ytor med kapacitet för fördröjning och rening av vatten i anslutning till den växande bebyggelsen.
- Säkerställ att tillräckliga ytor avsätts för rening och reglering av dagvatten i samband med planering och byggande.
- Säkerställ god vattenkvalitet och ekosystem i balans genom åtgärder för sjöar och kust i enlighet med kommande program för Rena sjöar och lokala åtgärdsprogram.
- Minska belastningen på kommunens vatten från enskilda avloppsanläggningar, avloppspumpstationer, avloppsledningar och dagvattenledningar.
- Minska belastningen på kommunens kustvatten från åbåtklubbar, marinor, varv och andra verksamheter.
- Vid nyexploatering eller förtätning inom 150 meter från transportled för farligt gods ska risksituationen beskrivas och bedömas.

TEKNISK FÖRSÖRJNING

För att säkra goda livsvillkor inom kommunen behöver planeringen bland annat säkerställa tillgången till energi, dricksvatten och ett fungerande system för hantering av avloppsvatten och avfall. Det gäller att balansera behovet av infrastrukturförbättringar för ökad kapacitet med hänsyn till miljö- och hälsorisker. I detta avsnitt redogörs för Nackas förutsättningar när det gäller den tekniska infrastrukturen.

ELDISTRIBUTION

Elnätet består av stamnätet (transmissionsnätet), regionnät och lokalnät. Svenska kraftnät (SvK) ansvarar för stamnätet och är myndighet för elberedskap. I Nacka har Svenska kraftnät 220 kV-ledningar som går från Skarpnäck via ställverket i Östervik till Värmdö kommun. Kring en luftledning för växelström finns ett elektriskt och ett magnetiskt fält. Ansvariga myndigheter har inte satt några gränsvärden för magnetfält men Svenska Kraftnät har tagit fram en policy för magnetfältsnivåer kring ledningar med försiktighetsnivåer som utgår från de samlade forskningsresultat som finns. För att säkert följa Svenska Kraftnäts magnetfältspolicy ska ny bebyggelse där människor vistas varaktigt placeras minst 80 meter från en 220 kV-ledning. Detta avstånd är att anse som en rekommendation.

Karta: Stamnät för eldistribution.

Anläggningar och kapacitet

På sikt så behövs nya anläggningar och vissa befintliga anläggningar och ledningar behöver förnyas och byggas om. Detta beror på ökad efterfrågan på el i och med stadsutveckling och utbyggd laddinfrastruktur för elbilar. Även elförsörjningen i Nacka och regionen behöver säkras samt att redundansen behöver öka.

ÅTERVINNING OCH AVFALL

Nackas har en avfallsplan som beskriver hur alla i Nacka kommun i enlighet med den nationella avfallsplanen och de lokala miljömålen ska arbeta med hantering av avfall. Till avfallsplanen hör en handlingsplan som styr kommunens arbete för att nå målen. Hållbar avfallshantering och återbruk är även ett av områdena i strategin Miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen i Nacka. Nacka vatten och avfall AB (NVOA) hanterar insamling av avfall under kommunalt ansvar i Nacka.

Det finns ett trettiotal återvinningsstationer (ÅVS), tre kretsloppscentraler (KLC) och två mobila KLC i Nacka. På sikt bedöms kapaciteten för kretsloppscentralerna i Nacka behöva utökas för att kunna hantera det återvinningsbehovet i kommunen.

YTOR FÖR TILLFÄLLIGA BEHOV

I Nacka finns idag brist på ytor för olika sorters upplag. Generellt sett finns i kommunen ett återkommande behov av relativt stora ytor för olika typer av tillfälliga behov. Några exempel är bussuppställning, masshantering, upplag, byggetablering, snöupplag. Gemensamt för dessa behov är att de ofta måste tas i anspråk relativt snabbt, ytorna som behöver vara lokaliserade i nära anslutning till vägnätet, vara plana och gärna grusade och verksamheten ska helst inte störa närliggande bostadsbebyggelse. Bristen på platser för upplag medför bland annat längre transporter.

VATTEN OCH AVLOPP

Nacka vatten och avfall AB (NVOA) är huvudman för den allmänna Vatten och avlopps-anläggningen i Nacka. Den allmänna VA-anläggningen har utvecklats i takt med att bebyggelsen vuxit fram och försörjer fastigheter inom det verksamhetsområde för vattenförsörjning och avlopp som kommunen beslutat om. Ett verksamhetsområde bestäms för tre olika tjänster: dricksvatten, spill-

vatten och dagvatten. Inom verksamhetsområdet har kommunen skyldighet att bygga ut ledningsnätet så att alla fastigheter får tillgång till de beslutade tjänsterna. Utbyggnaderna ska trygga en långsiktigt hållbar lösning och uppfylla krav på miljö- och hälsoskydd. Fastighetsägare inom verksamhetsområdet är skyldiga att betala avgifter för hanteringen av de beslutade tjänsterna enligt gällande VA-taxa. Fastighetsägare som inte är anslutna till den allmänna VA-anläggningen svarar själva för vattenförsörjning och avloppshantering, dvs. har enskilda brunnar och avlopp.

Cirka 97 % av Nackas invånare är anslutna till den allmänna vatten- och avloppsanläggningen. I delar av Boo, där fritidshusområden successivt omvandlas till permanent bebyggelse (så kallade förnyelseområden), är miljöaspekten av vatten- och avloppsförsörjningen särskilt viktig. Omvandlingen inkluderar utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp samt ersättning av fritidshus med permanenta bostäder.

DRICKSVATTENFÖRSÖRJNING

Nacka kommun har inga egna vattenverk utan allt dricksvatten kommer från Stockholm via Stockholm vatten och avfall AB (SVOA). Vattnet tas från Mälaren och renas sedan i Lovö och Norsborgs vattenverk. Mälaren är en ytvattentäkt med god vattentillgång, det gör att tillgången på dricksvatten inte påverkas av låga grundvattennivåer, utan begränsningar finns i vattenverk och ledningssystem. SVOA har även reservvattentäkt.

SPILLVATTEN

Spillvatten ska renas innan det släpps ut till recipient. Dagvatten får inte anslutas till spillvattenanläggningen och mängden tillskottsvatten bör minimeras. Vad gäller spillvattnet från den kommunala VA-anläggningen i Nacka avleds det till två anläggningar utanför kommunen, Henriksdals och Käppala reningsverk. Både Käppalas och Henriksdals reningsanläggningar byggs ut för kapacitetshöjning och högre reningsgrad.

KAPACITET OCH BEHOV AV YTOR OCH NYA ANLÄGGNINGAR

En växande befolkning och ökad bebyggelse ökar behoven av vatten och avloppshantering. Eftersom Nacka enbart köper färdigproducerat dricksvatten och avleder spillvatten från kommunen innebär en ökad exploatering i sig inga ökade behov av åtgärder i form av större anläggningar för dessa ändamål.

Kapacitetsbehoven täcks i stället av de regionala ökade behoven som prognostiseras för vattenverk och avloppsreningsverk inom Stockholmsregionen. Det finns dock behov av ytor för mindre anläggningar, exempelvis nya avloppspumpstationer och tryckstegringsstationer för nya tryckzoner, samt nya ledningar. För att öka leveranssäkerhet och kapacitet i dricksvattenleveranserna när Nacka växer utreder NVOA möjligheten att bygga en tredje anslutningspunkt. Även huvudavloppssystemet ses över för att möta en framtida högre belastning.

Fjärrvärme

Fjärrvärmenätet är väl utbyggt i Stockholms län. Det står för 75 procent av värmebehovet och försörjs till största delen med förnybar eller återvunnen energi. I Nacka finns två ledningsnät för fjärrvärme. Fjärrvärmen i Stockholm Exergis ledningsnät försörjer delar av Sicklaön, samt delar av Björknäs, Tollare och Orminge centrum med värme. I Sickla finns även fjärrkylaledningar. För att möta kommunens ökade värmebehov bygger Stockholm Exergi en ny fjärrvärmeledning från Hammarbyhöjden till centrala Nacka. Från huvudledningen dras även ledningar till befintliga och nya områden. Vattenfall AB – Värme har ledningsnät som försörjer delar Älta, och då framför allt flerbostadshusen i Älta centrum, och Ältabergs verksamhetsområde. Vidare försörjer de delar av Fisksätra med fjärrvärme.

Masshantering

Det finns ett stort behov av cirkulär masshantering och en mer långsiktig hållbar lösning vad gäller ytor för lagring och hantering av massor. Att minska påverkan på klimatet, minska trängseln på det redan hårt belastade vägnätet och återanvända material är angeläget för Nacka. Masshantering är även i högsta grad en regional fråga. Det pågår ett samarbete mellan olika aktörer som Nacka deltar i. Redan i tidiga planeringskedan behöver aktiva val göras så att överskottsmassor inte uppkommer, vilket är en utmaning för hela regionens stadsutveckling. I översiktsplanen pekas Kovik ut som plats för bland annat masshantering. Utöver permanenta ytor behöver kommunen planera för fler tillfälliga ytor, för att kunna hantera massor på ett cirkulärt och resurseffektivt sätt. Det är dock en utmaning att hitta platser för att hantera och lagra massor av olika storlek så nära byggplatserna som möjligt utan att störa omkringliggande bebyggelse som till exempel bostäder och skolor. Återanvändning av massor ska ske så långt som möjligt men med ambitionen att reducera riskerna för miljö och störningar i möjligaste mån.

VÄGLEDNING TEKNISK INFRASTRUKTUR

- Eldistributionen behöver utvecklas i takt med bebyggelseutvecklingen.
- Beakta lämpligt skyddsavstånd till avloppsreningsverk och pumpstationer i fortsatt planering.
- För områden där anslutning till det kommunala VA-nätet inte bedöms möjlig eller är för kostsam, kommer fortsatt enskilda VA-anläggningar användas.
- Vid fortsatt planering ska skyddsavstånd tillämpas för elförsörjningsanläggningar såsom transformatorstationer och ledningar.
- I första hand bör tillkommande uppvärmning ske med fjärrvärme där sådan redan finns eller där fjärrvärmenätet har möjlighet att utvecklas.
- Säkerställ en fungerande avfallshantering i hela kommunen samt verka för ett ökat återbruk och minskad avfallsmängd.

